

RÓNASZEGI MIKLÓS

A
GÉZENGÚZOK
AZ ALPOK ALJÁN

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

SAJDIK FERENC RAJZAIVAL

© Rónaszegi Miklós, 1991

ELSŐ FEJEZET

amely azzal kezdődik, hogy a gézengúzok elszalasztanak egy alkalmat – Bocsánat, Rétibüdöskének tetszik lenni? – Bandita, hazug, aljas bandita! – Ők életre-halálra jó barátok! – Meg kell büntetni!

Ha a gézengúzok tudták volna, mi lesz ebből, dehogyis vágnak bele! De hát nem tudták – ezért belevágtak.

Végtére is sose szalassza el az ember, ha a szüleinek kedvére tehet – másrészt mindössze tíz napról van szó, és a szünidőben sem lehet rossz elmarhaskodni Tóbival, Savanyú Dióval és az osztályisméltó Csülökkel.

Pedig higgyétek el, visszaléphettek volna az utolsó pillanatban is.

Tercsi mondhatta volna az édesanyjának:

– Ugyan, anyu! Nem megyek. Az is bolond, aki tanulásra fecsérli a vakációt.

Legföljebb kapott volna egy langyos nyaklevest vagy szemrehányást két vödörrel.

Mondhatta volna Berci is:

– Halló, anyu! Halló, apu! A többiek sem mennek! Én sem megyek!

Legfeljebb hallhatta volna a telefonban apu cinkos nevetését: „Hej, hej ti gézengúzok, ti már csak össze vagytok növe!” Vagy anyu gyors hadarását: „Ahogy akarod, fiacskám! Elég nagy vagy, fiacskám! Megvan a magadhoz való eszed, fiacskáin! – És a végén: – Vigyázz magadra! A jövő héten érkezem!”

Fiacskám!

Hármuk közül Karcsinak lett volna a legkönnyebb dolga. Ha csak ennyit szól:

– Mondjuk le, anyu. Kár a pénzért! – máris nyert ügye van. Mert ahol egy korán megözevgyült édesanya egyedül neveli a fiacskáját, ott bizony anyagi gondok is vannak, és nagy szó a „kár a pénzért!”

Vagyis a Gézengúzok Nagy Szövetsége (amelyben tagság és vezetőség együtt: Tercsi, Karcsi, Berci) lefújhatta volna az egészet, ha tudják, mi lesz belőle.

De hát nem tudták – ezért nem fújták.

Az ám, meg sem kérdeztem még, ismeritek-e őket? De hát ezt meg sem kell kérdezni, mert ismeritek nagy kalandjaikat,* és azt is tudjátok róluk, hogy életre-halálra jó pajtások. Azt is tudjátok róluk, hogy Tercsit a szülei közösen és mindennap nevelik, amitől ő néha senyved. Bercit telefonon nevelik, mert a szülei folyton úton járnak, hol csak vidéki, hol meg külföldi városokból hívják fel aggódó és biztató hangon; Karcsi pedig félárva. Nemrég halt meg az édesapja, ezért Karcsi folyton saját magát akarja nevelni, csak hogy ebben is segítsen az édesanyjának...

A Gézengúzok Nagy Szövetsége tehát ezúttal óvatlan volt. Később szívhatták a fogukat, miért is nem voltak éberebbek! Amióta a vakáció kitört, egyik kalandból a másikba csöppentek, és teljesen elfeledkeztek a felnőttek, mármint a szülők sötét merényletéről.

A „merénylet” gondolata egyébként nem is a szülőktől indult el.

Az utolsó szülői értekezleten ugyanis megismerkedtek egy kedves, új tanárral. Az új tanár alig pár hete tanított, mivel Etus néni (becenevén Etuskó, sőt Tuskó) szülési szabadságra ment, és

* A gézengúzok és az idegenfogalom

A gézengúzok a Balatonnál

A gézengúzok a Hortobágyon

kijelentette, hogy addig vissza sem tér, amíg a kisbabája iskolás korba nem jut.

Mármost ama bizonyos szülői értekezlet előtt az anyukákat és az apukákat egy keszeg, kanálfülű, szemüveges fiatalember fogadta az iskola folyosóján. Mosolygósán, ám kissé félszegen ismételtette:

– Kérem szépen, izé... aki netán Fülesbagoly tanár urat keresi... ide tessék jönni! Ugyebár, az én vagyok.

Ezen aztán nagyot kacarásztak a szülők. Egyszeriben bolondos jókedvük támadt, hiszen még emlékeztek arra az időre, amikor maguk is nebulók voltak, és mindenféle gúnyneveken emlegették a tanáraikat. Sőt, még arra is emlékeztek, hogy a saját szüleik milyen idegesen kérdezték: „Mondd csak, kislányom, hogy is hívják a matektanárodat? Jó, jó, tudom, Epehólyag, de – hát mi a rendes neve?” Vagy: „Mondd csak, kisfiam, hogy is hívják Rétibüdöskét, a biológia-tanárnődet?”

Így van ez, amióta világ a világ!

Mire a szülők eljutnak a szülői értekezletre, rendszerint elfelejtik a tanárok és a tanárnők igazi nevét, hiszen talán nem is lehet igaz, hogy valakit Pöntyefalvi Gerzsonnak vagy Felteleky Adélnak nevezzenek. Marad tehát a kínos faggatózás: „Bocsánat, Rétibüdöskének tetszik lenni?”

Fülesbagoly tehát megsejtette, mi dúl a szülői szívekben, és miért jönnek olyan zavarodott képpel. – Ejnye, hát ne feszengjenek szegény apukák és anyukák, nevezzenek engem csak úgy egyszerűen Fülesbagolynak.

Hangosan kacarásztak tehát az anyukák, és öblösen nevettek az apukák, és el voltak bűvölve Fülesbagoly tanár úrtól. Hát még amikor elébük tárta merész tervét „a szüniei foglalkoztatást” illetően. Nem is csoda, hogy hazaérve ilyesmiket mondtak a csemetéiknek:

– Nahát, hogy ez a Fülesbagoly milyen rendes fiatalember!

– Nahát, hogy milyen áldozatkész!

Vagy:

– Hallod-e, te kölök, hátrakötöm a sarkadat, ha egy rossz szót is szólsz arra az áldott jó emberre!

– Tudod-e, mit mondott rólad, te gyerek? Azt mondta, hogy nem vagy te buta, csak nem figyelsz! Mondtam is, hogy én éppen fordítva gondoltam!

Hát így álltak a dolgok a tanév vége előtt nem sokkal. Azon a bizonyos tanár–diák örökvetélkedőn 1:0 volt az eredmény Fülesbagoly javára a szülők döntése alapján. Ennek mindenki örült, mert a gyerekek is szerették Fülesbagolyt. Aki pedig éppen nem kedvelte, az abban bizakodott, hogy az őszi tanévkezdésig majd csak lecsillapodik a szülők beteges lelkendezése.

Tercsi édesanyja így szólt:

– Mit szólsz hozzá? Ez az aranyos ember szívesen elvinne titeket tíz napra Kőszegre. Kőszeg szép város. Barangolnátok az erdőben, átsétálnátok Ausztriába... No?

– Na de anyu! – nyiffant fel Tercsi.

– Ne félj, mennek a pajtásaid is. Hej, ti gézengúzok, gézengúzok!

Berci papája meg így szólt:

– Na, ti gézengúzok, vége a lógásnak, vége az unatkozásnak! Ez igen, ez a Fülesbagoly ízig-vérig tanár! Ő is nagyon jól tudja, hogy az újságok tele vannak szörnyű hírekkel. Hogy a gyerekek elhagyatottak, hogy a gyerekek unatkoznak, és fejest ugranak a züllésbe. De semmi vész, semmi vész, itt van ez a derék, művelt tanár úr, aki majd elvisz titeket egy kis történelmi levegőt szívni!

Karcsi édesanyja pedig megsimogatta a fia buksiját:

– Képzeld csak, ez a tanár úr együtt lakik az édesanyjával. Az is özvegy, akárcsak én. És ez a

kedves fiatalember még nem is nősült meg... izé... kirándulást szervez a számotokra... Szóval én már be is fizettem.

Karcsi akkor ránézett az édesanyjára. Bizalommal, szeretettel és vigasztalóan – ahogy máskor is. Akkor még nem tudta, hogy alig egy-két hét múlva becsönget majd Tercsiék lakásába. (Mivelhogy ők ketten ugyanabban a házban laktak.) És hogy miért csönget – hát azt majd megtudjuk később.

Tény, ami tény – talán e szülői közlések idején kellett volna közbelépni. Hogy ugyan már, meg hogy elég, meg hogy nem megyünk, kár a pénzért... és így tovább.

Csakhogy akkor a gézengúzok még nem tudtak semmiről.

Hogyan is tudtak volna!

Hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem, csöngettek Tercsiék ajtaján.

– Csrrr... csrrr – szólt a csengő.

Tercsi kitárta az előszobaajtó kis ablakát, és meglátva Karcsi képét, felkiáltott:

– Jesszus, mi van veled?

Karcsi igazán nem tudta megmondani, hogy mi van vele,, mert éppen „nagyon ki volt borulva”, ami annyit tesz, hogy sápadt volt, a szeme könnyes és így tovább. Orra körül a szeplők úgy virítottak, mint réten a pipacsok.

– Felelj már! – nyögte Tercsi, miközben ajtót nyitott neki.

Karcsi leroskadt az előszobai padra, és ennyit mondott:

– Bandita! Hazug, aljas bandita!

Tercsi részvétellel, de higgadtan nézte, mert anyu egyszer kijelentette, hogy a nőknek ez a két legjobb tulajdonságuk. Azt is rögtön megértette, hogy ezek a becsmérő szavak nem neki szólnak. Akkor hát kinek?

Várt.

Karcsi pedig megismételte, immár teljes önkívületben:

– Bandita. Hazug, aljas bandita!

– Ezt már mondtad!

– De hát értsd meg...! – harsant fel Karcsi hangja.

– Mit értsek meg? – kérdezte Tercsi, most már inkább higgadtan.

– Hogy bandita! Hazug, aljas bandita.

– Ezt már mondtad!

– Mit mondtam?

– Hogy bandita. Hazug, aljas bandita.

Nyelésnyi szünet támadt, miközben elkerekedett Karcsi szeme.

– Hát te is tudod?

– Mit tudok?

– Hogy bandita. Hazug, aljas bandita.

– Te mondtad.

– Én mondtam volna? Te mondtad!

– Még hogy én? Csak téged ismétellek!

– Ne beszélj! Te is tudtad, de nem szóltál.

– Mit kellett volna mondanom?

– Hogy bandita. Hazug, aljas bandita! Miért nem mondtad?

Egymásra néztek – sokáig. A teljes meg nem értés szintjén. Karcsi szeme alatt nőttön-nőttek a karikák, Tercsi pedig olyan képet vágott, mint akinek a szájában éppen felpukkant a rágógumi.

Ez volt a nagy pillanat, amikor Tercsi megkérdezte:

– Hívjuk-e föl Bercit?

Azzal aztán rácsapott a telefonra. Régi, szenvedélyes telefonáló volt, mert nincs annál nagyobb gyönyörűség, mint hogy az ember eldiskurálgathat messze lévő barátaival.

– Halló, Berci!

– Szia, Tercsi. Mi van?

– Mi az, hogy mi van? – fortyant fel Tercsi.

– Hát hogy mi van?

Tercsi pofákat vágott.

– Hogy beszélsz, hogy beszélsz?! – csattant fel. – Fülesbagoly is megmondta, hogy az ilyen beszéd henye és magyartalan. Mi az, hogy mi van, mi van? Hétfő van, kedd van, nyár van, meleg van! Csakhogy te nem ezt akartad megkérdezni, hanem hogy mi újság van, vagy hogy mi baj van.

– Aha... – morrantotta Berci, mint akiben éppen „felmegy a pumpa”. – Üdvözlöm Fülesbagolyt. De hogyha én azt kérdelem, hogy *mi van?* ez azt jelenti, hogy vajon *újság van-e*, vagy *baj van-e?*

Tercsi erre nem tudott mit felelni.

– Bercikém, hallgass ide! – kezdte végül. – Itt van Karesz, és folyton azt ismételteti, hogy „bandita, hazug, aljas bandita”, és ahogy elnézem, mindjárt bőgni fog.

– Nem azt mondja, hogy marhaság?

– Nem.

– Akkor pedig igazán baj van.

– Na látod!

– És ki az a hazug, aljas bandita?

– Nem tudom.

– Kérdezd meg tőle!

Tercsi odafordult Karcsihoz, aki magába roskadtan ült a nagy fotelben, és hozzá sem nyúlt az aprósüteményhez, amit Tercsi az imént elébe rakott. (Mivelhogy anyu szerint a vendéget mindig meg kell kínálni.)

– Te Karcsi!

– Hm?

– Berci azt kérdi, ki az a hazug, aljas bandita?

Karcsi lassan felemelte a fejét. Szeméből sütött a gyűlölet.

– Kérded? Még kérded? Mintha bizony nem tudnátok!

– Nem tudjuk.

– Tudtátok, csak nem szóltatok!

Tercsi máskor újra meg újra hátracsapja homlokába hulló haját... Most azonban éppen hogy előrehúzott egy tincset, és idegesen rágni kezdte.

– Te Berci... – súgta a telefonba. – Azt hiszem, mégiscsak baj van. Ez a Karcsi bedilizett.

Nem telt bele tíz perc sem, és Berci csöngetett Szekerések ajtaján. Még lihegett a futástól.

– Mi történt?

– Gyere és nézd!

Bementek a szobába, ahol Karcsi még mindig a régi helyén ült, ám a süteményestál tartalmát jószerevével már félig elfogyasztotta. Maga elé meredt, és alig hallhatóan sziszegte a foga között:

– Meg kell büntetni, meg kell büntetni!

Tercsi és Berci leültek vele szemben. Egy ideig hallgatagon nézték. De ő mintha észre sem

venné őket.

– Ki az a bandita? – kérdezte óvatosan Berci.

Csak egy vállrándítás volt a válasz.

Berci szomjas volt, kimentek hát a frizsiderhez. Töltöttek egy pohárral a szódából Karcsinak is.

– Szerinted kire gondol? – kérdezte Tercsi.

– Valaki megverhette. Valami nagyfiú. Most arra dühöng.

A szódavíz jó hideg volt, Tercsinek „az orrába ment” a buborék – bizony jókat nevetgéltek volna, ha éppen van hozzá kedvük. De hát nem volt. Mire visszatérték a szobába, Berci azt is kitalálta, ki bántalmazhatta Karcsit.

– Csülök... – mondta hirtelen.

Tercsi elérte, ő is buzgón helyeselt.

– Csülök! – kiáltották most már mind a ketten, és várakozóan néztek Karcsira, aki hallgatag volt és elszánt, akár egy megsértett indián.

– Csülök! – ismételték. S Karcsi végre rájuk emelte a tekintetét.

– Micsoda...? – kérdezte elfúló hangon.

– Csülök! – bólintottak rá mindketten, mint akik végre eltalálták, mi bántja a barátjukat. S Berci még hozzátette: – Ha Tercsi is segít, hárman elbánunk vele.

– Hajaj! – lelkendezett Tercsi. – Kap egy akkora frászt, hogy a fal adja a másikat.

– Az semmi, az semmi – buzgólkodott Berci. – Egy akkora frászt kap, hogy az eget is nagybögőnek nézi!

– Pedig nincs is hallása.

Karcsi most már elkerekült szemmel fordult hozzájuk.

– Mi a bajotok azzal a lüke Csülökkel? – kérdezte ingerülten.

– Megverjük!

– De meg ám!

– Ha most elkapjuk, délután már borogathatja a fenekét!

– Hagyjatok békén! Kisebb gondom is nagyobb...

– De hát te akarod!

– Mit akarok?

– Hidd el, hogy melletted vagyunk! Nem is értem, miért dúlsz-fúlsz annyira egy ilyen melák miatt.

Karcsi ismét visszasüllyedt sziszegéseinek mélyébe. Onnan szólt vissza elhaló hangon:

– Még hogy lüke? Az semmi. Egy bandita. Hazug, aljas bandita!

– Annál inkább megkapja a frászt!

– A falhoz kenjük, hogy épp csak be kell keretezni! – Tercsi csudára ismerte a legvagányabb kifejezéseket!

– De hát az istenért, mi bajotok azzal a lüke Csülökkel? Már mondtam, hogy kisebb gondom is nagyobb annál...

– De hát... Karesz! Az egy bandita, egy hazug, aljas bandita!

– Kicsoda?

– Csülök.

– Miért?

– Mert megvert.

– Kit?

– Téged!

– Mikor?

– A fene tudja. Tudjuk, ha megmondod!

Karcsi ekkor, mintha csak megvilágosodott volna, tágra nyílt szemmel meredt rájuk. Szája szélén a sírás valami értetlenkedő mosolygással vegyült.

– Bediliztetek? Mit hablatyoltok itt arról a szegény Csülökről? Kit vert meg? Miért akarjátok megverni és egyáltalán... mi van? Mi van?

Berci nyelt egyet. Most már olyan volt a feje, mint a főtt cékla. (Vagyis piros... de hát ezt később csak Tercsi állította.) És semmi kedve sem volt nyelvhelyességi vitába kezdeni Karcsival.

– Az van, hogy baj van! Ki vagy borulva! Mi pedig a barátaid volnánk, ha nem tudnád! És aggódunk! Azért aggódunk, mert a barátaid vagyunk! Mi a fene ütött beléd? Mondd meg, mert a végén még te kaphatsz akkora frászt, hogy a fal adja a másikat... és az eget is nagybögőnek nézed. És be is keretezhetünk, pedig nincs is hallásod... Érted? Érted?!

Sokáig óriási csendesség támadt. Bercinek forgott a szeme dühében, mert megrémült a saját ordítózásától, Karcsinak remegett a szája széle – igazán olyan képet vágtak, mint akik menten egymásnak esnek.

Ugyan ki hinné el róluk, ha életre-halálra jó barátok?

Akkor Tercsi fátyolos hangja hallatszott:

– Hozok egy kis kólát... – nyögte részvétellel és higgadtan (mivelhogy ez a nők két legfontosabb tulajdonsága).

És ekkor olyasmi történt, amire sem Tercsi, sem Berci nem számított.

Karcsi egy időre kezébe temette az arcát, aztán hirtelen elébük állt, és villogó szemmel megkérdezte:

– Igazán nem tudjátok, kiről beszélek?

Ráfelelték:

– Nem!

– Nem tudjátok, hogy ki a hitvány, aljas bandita?

– Nem tudjuk!

– Fülesbagoly! Ha éppen tudni akarjátok!

És azzal igazán elsírta magát.

– Most már mindent tudtok! – suttogta egy óra múltával Karcsi, és reszketősen felsóhajtott.

Most már mindent tudtak. Valóban. És gondterhelten hallgattak, éppen úgy, ahogyan a felnőttek szoktak. Megvolt az okuk rá.

– Ne haragudjatok... de hát el kellett mondanom!

– Hát persze.

– Te mit tennél az én helyemben?

Bercinek átvillant az agyán, hogy ő bizony azonnal szólna az édesapjának, de tüstént eszébe jutott, hogy Karcsinak éppen hogy édesapja nincs már, így aztán nem szólhat senki másnak, csakis a barátainak.

– Nektek szólnék – felelte.

– Meg kell büntetni. Ugye igazam van?

– De hogyan? – vonogatta a vállát Tercsi. – Rosszalkodjunk talán? Ha akarod, megpróbálhatjuk, de az az igazság, hogy nem tudom, hogyan kell rosszalkodni. Mert már sokszor megszidtak, otthon is meg az iskolában is, hogy „ne rosszalkodj, kislányom”, de olyankor éppen nem is akartam rosszalkodni. Ha akarom, nem megy.

– Majd kitalálunk valamit! – hümmögött Berci, és tüstént ki is találta. – Megmondjuk a mamájának!

MÁSODIK FEJEZET

amely arról szól, hogy miről társalognak a levéltetvek – Bemutatjuk Mákos Ákos tanár urat és a kedves mamát – A gézengúzok megint elszalasztanak egy alkalmat – Hol jártál, báránykám? – Rosszkedvű vacsora

Senki se lát a jövőbe!

Sőt van, aki az orra elé sem lát, főképpen, ha a szemén egy hatalmas motoroszemüveg díszeleg, a szemüveg elé pedig egy átlátszó műanyag lemez lóg. Hát még ha bokáig érő esőköpenybe bújik, annak kapucniját a sapkája fölé borítja, továbbá a kezén vastag gumikesztyű, lábán pedig hótaposó csizma éktelenkedik.

Az ilyen ember lassacskán lecammog a teraszcsonnyal, és a fal mentén tapogatózva megindul arra, amerre a gyümölcsfákat sejt.

A házból egy idős hölgy kiabál utána:

– Meddig vacakolsz? Már régen be kellett volna fejezned. Mindjárt feltámad a szél!... Jaj, vigyázz, vigyázz, hogy lehet valaki ilyen ügyetlen!?... A szőlősört most nem kell... Hogy valaki ilyen teszetosza legyen! Mindent külön kell neki mondani.

Az a szörnyűséges alak pedig így szól a mindenféle védőöltözék alól:

– Blö-blö!

Tovább csoszog, vagy inkább caplizik, mígnem majd hasra esik egy jókora kannában. Azám, azám, hiszen ezt az egész hóbelevancot azért vette fel, mert permetezni akar (akar a fene, de kell!)... Fogja hát a kannát, és nagy nehezen a hátára veszi. Jó nehéz – hát nyög is hozzá, ahogy illik. Majd pedig a kezébe fogja azt az irdatlanul hosszú permetezőcsövet, és az első fa előtt nagy nehezen megállván, megnyomja rajta a gombot.

De hiába nyomja, mert a cső végén csak a nagy semmi jön elő.

– Azám, azám, a levegő – motyogja akkor az a szörnyűséges alak abban a szörnyűséges ruhában, és buzgón vakarni kezdi az oldalát. Ej, de mit is mondok, nem vakarja – csak úgy látszik! Mert igazából a pumpa karját rángatja, hadd nőjön a kannában a levegő nyomása.

– Láss már hozzá! – hallatszik a teraszcsonnyal.

Na végre! Most már hiába rángatja azt a fogantyút, mert nem is lehet. Akkora a kannában a légnomlás, hogy majd szétduzzan.

Hol az a gomb?

Srrriii... srruuuu...

Spriccel az a nyavalyás, bűdös vegyszer fel a fák fiatal lombja közé, ahol azok az átkozott levéltetvek hűsölnek ezen a csendes, nyári délutánon.

Ssriiii... ssrruuuuuu!

De mit szólnak mindehhez a levéltetvek?

ELSŐ LEVÉLTETŰ: Riadó! Jön az a szörnyű izé azzal a hosszú izével!

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Sose rémüldözz! Ahogy jön, úgy el is megy.

ELSŐ LEVÉLTETŰ: De hát spriccelni fog!

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Annyi baj legyen! Úgyis nagy a meleg.

ELSŐ LEVÉLTETŰ: Könnyen veszed a dolgokat. Amit az a nagy árnyék spriccel, halálos méreg ám! Felfordulunk tőle.

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Ugyan. Meg lehet szokni.

ELSŐ LEVÉLTETŰ: Olyan bűdösek leszünk tőle, hogy felénk se néznek majd a hangyák.

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Az már baj! Bebújunk ide a levél alá!

ELSŐ LEVÉLTETŰ: Végünk van! Ott egy óriási katicabogár, és csak arra vár, hogy bennünket felfaljon.

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Ajjaj! Na látod, ettől kell félni igazán. Ha egy napon elszaporodnának a katicabogarak, ezek a fehér pettyes, piros fenevadak, bizony megnézhetnénk magunkat!

ELSŐ LEVÉLTETŰ: Látom, hogy mégis vigyorogsz!

MÁSODIK LEVÉLTETŰ: Csak azért vigyorgok, mert mégsem fognak elszaporodni a katicabogarak. Az a bűdös lé például először is ennek a nyakába ömhk. Nézd, nézd, már potyog is lefelé. Ha-ha-ha! Sőt há-há-há!

A levéltetű ördögi kacaját Mákos Ákos tanár úr persze nem hallhatta meg. Ugyan ki hallja meg, ha egy levéltetű kacag? Netán röhög! Még a katicabogár se hallja meg, főleg ha éppen halálra váltan hörög!

A tanár úr a szomszédok nevetését sem hallotta meg. Pedig azok hamar összegyülekeztek a szomszédos kerítéseknel.

– Anyjukom, gyere már! A tanár úr megint permetezni készül.

– De muris! Akár egy úrhajós.

– Ez jobban fél a vegyszertől, mint a bogarak.

– Pumpálja ám derekasan! Emlékszel, múltkor elfelejtette megtölteni a kannát.

– A tetvek meg jól röhögnek a fa tetején – nevetett egy borostás állú szomszéd, mintha maga is levéltetű volna.

S nehogy azt higgyétek, hogy ezek a szomszédok rosszindulatból gyűltek össze! Dehogy, dehogy! Hiszen gyerekkora óta ismerték a tanár urat, szerették is, sőt, hol az egyik, hol a másik szomszéd felajánlotta:

– Hallod-e, Ákos, ne kínlódj! Lefújom én azokat a fákat!

– Nem, nem, a mama nem engedi! – hangzott a felelet.

Így hát Mákos Ákos egyedül permetezett, a szomszédok meg összejöttek az ingyencirkuszra. Hátha mégis segítségre szorul ez a gyerek.

Mákos Ákos tanár úr lassan csoszogott a gyümölcsfák és az ágyások között. Úrhajósöltözéke mélyén lassan, de biztosan verítékezni kezdett. Előbb csak hidegnek érezte a hátán és a mellén az inget, aztán már csatakosnak is, végül csúszkálni kezdtek ujjai a gumikesztyűben.

– Nono, csak fel a fejjel, Fülesbagoly! – így szólt saját magához. – Más is kibírja, te is kibírod!

A Kortyondi szomszéd bezzeg védőruha nélkül permetez! Hej, Fülesbagoly, Fülesbagoly, ne frászolj már annyira! – ösztökölte magát. – Ez a vegyszer csak a rovarokra veszélyes. Rá is van írva, hogy meleg végű állatokra veszélytelen. Na, és mi vagy te, Fülesbagoly?... Hát ha meggondoljuk, egy meleg vérű állat! Na tessék!

Na tessék, nem elég, hogy csúszkál az ujjai a gumikesztyűben, most még a lába is folyton elveszítené az ormótlan gumicsizmát, mivelhogy csak úgy mezítláb bújta bele, a csizma meg ahhoz van szokva, hogy legalább két jégzokni töltse ki.

A vegyszer szörnyű bűdössége lassan beszivárgott az arcvédő lemez alá, motoroszemüvege elhomályosult.

Elmondhatjuk, hogy Mákos Ákos tanár úr kétpercnyi permetezés után egyetlen szédelő

izzadmány volt.

– Szent Kleofás! – nyögte csendesen, noha azt sem tudta, létezik-e ilyen szent, és vajon a permetezők védőszentje-e.

Mákos Ákos tanár úr permetezett.

Nagy szó – és nagy multság a szomszédok szemében.

A mamája újból rászólt a ház tornácáról:

– Igyekezz! Mindjárt itt a vacsoraidő!!

– Jó, mama, jó, mama... – nyögte iszonyú öltözékében a tanár úr.

A szomszédok persze csak annyit hallottak, hogy: Blö, blö!

Továbbcsoszogott a kertben.

Állítólag az ilyen meleg, szélcsendes délutánok különösen alkalmasak a permetezésre. A nap nem szárítja fel, a szél nem fújja szét azt a bűdös mérget, hanem az egész egyenest azoknak a randa rovaroknak a nyakába zúdul.

– Krssztstenit... hkmmmköhököhö!

Úgy látszik, egy parányi szellőcske mégis feltámadt, és zutty, egyenesen az arcvédő lemez alá fújta a vegyszer egy részét.

Mákos Ákos jót slukkolt belőle.

És most figyeljete!

Más ember már réges-rég letépte volna a fejről ezt az egész maskarát, az ég felé emelt kézzel megesküdt volna, hogy ezentúl csakis biokertészettel foglalkozik majd. Ezelőtt is tudta a természet, hogyan védekeznek a tetvek ellen, hát akkor minek okoskodni!

Csak hogy Mákos Ákos tanár úr e pillanatban éppen attól félt a legjobban, hogy néhány perc múltával le kell majd vennie a védőköpenyt, a szemüveget...

És akkor meg kell majd mondania a mamának, hogy...

Ámbár lehet, hogy a mama már tudja is. És ő kérdezi majd: „Mi ez a levél, fiacskám?”

Máskor sosem izgult ennyire Mákos tanár úr, ha hivatalos levél érkezett.

De hát ez más levél volt.

Ahogy ő a mamát és magamagát ismeri... hajaj, mama két perc alatt kiszedi belőle az igazságot:

1. Hogy két nap múlva iskolai kirándulást vezet Kőszegre! Hogy azért nem szólt eddig (ez a legnagyobb bűn), mert nem is az iskola, hanem ő szervezte az egészet.

2. Méghozzá azért szervezte az egészet, hogy végre találkozhassék... valakivel.

Mákos Ákos tanár úr nagyot nyögött a fájdalmas gondolatra. Ő bizony nem képes hazudni, mama pedig belelát a lelkébe, mert mamának léleklátó szeme van – mondták már a szomszédok is.

A tanár úr szeme előtt most megjelent egy szelíd, kék szempár. És egy biztató mosoly – már ahogy egy kicsi fénykép képes beszámolni erről.

Ebben a pillanatban a permetezőtartályból kifogyott a szusz. Mákos Ákos tanár úr az oldalához kapott, megragadta a pumpa karját, és buzgón rángatni kezdte, ami a szomszédok (meg a levéltetvek) szemében úgy tűnhetett, hogy az oldalát vakarja.

Amikor már elég nagy volt a nyomás, megpöccintette a cső gombját, és máris sisteregve szállt a permet a lombok közé.

A tanár úr lépett egyet.

A hótaposó csizma előtt valami puha test perdült, és hangos nyarvogás hallatszott.

– Sicc, te! Ostoba macskája! Ha a Béni kutya be tud bújni a házába ilyenkor, te mit lábatlankodsz? Sicc, sicc! Hogy a nyavalya...!

Ekkor abból az áldott külső világból, amelyet teljesen elzárt tekintete elől a permetlétől koszos arcvédő lemez meg a sűrűn elhomályosult szemüveg, egyszerre csak vad ordítózás harsant fel:

– Hó, hó, ne tovább! Gyerekek, menjetek innen!

Mákos Ákos tanár úr azonban képtelen volt megállni. A betonlapokból kirakott parányi járda amúgy is lejtett, és lába abban a nagy csizmában amúgy is csúszkált. Megindult hát a lejtőn, mintha csak színe, és tudta, hogy most már meg sem áll a kerítésig, amely majd csak felfogja.

Márpedig ha a kerítéshez csúszik, jó lesz elzárnia a permetezőt, különben még valaki élő embernek, netán egy gyereknek a nyakába zúdítja azt a szörnyűséges izét!

Felkapta ujját a nyomógombról.

Abban a pillanatban nekicsapódott a kerítésnek. A védekezően maga elé tartott kezéből kiesett a permetező szára, a csap nyomógombja pedig nekiszorult a sodronynak.

Mit mondjak még?

Mákos Ákos tanár úrra addig csorgott a bűdös permetlé, amíg csak a kannából újból ki nem fogyott a szusz. Ha ezt a levéltetű megérhette volna!

Ahogy Pesten mondani szokás, a szomszédok egymás hasát fogták neveltükben.

A permet elől az utca túloldalára menekült gyerekek azonban csöppet se találták vidámnak a képet. Fülesbagoly ide, Fülesbagoly oda, mégsem jó nézni, ha az ember tanára hasra esik.

– Menjünk közelebb – indítványozta Berci, de eszük ágában sem volt Mákos tanár úr megközelítése. Mit lehet tudni, hátha megint megindul az a hosszú cső. Végigosontak inkább az utcán, befordultak a sarkon, és azzal máris elébük tárult a kis családi ház előkertje s ebben a teméntelen virág.

Innen úgy látszott, mintha virágtengerben fürödné a ház meg a széles terasz. Rózsa, dália, nőszirm, tulipán, liliom és az Isten tudja még, mi minden volt ott elültetve. Az egyik még csak bimbózott, a másik teljes pompájában virágzott, a harmadik éppen hervadozni készült. Szigorú rendben sorakoztak az ágyások, mintha csak arra várnának a derék növények, hogy alkalmas paranccsóra virágot bontsanak.

A délutáni napsütésben mintha a mesék kertjét látnák... A futórózsa felfutott a terasz fölé hajlított rudakra, és félig beárnyékolta a vacsorához terített asztalt.

A virágok között itt-ott fellelhető pázsiton egy sárga csőrű rigó sétálgatott.

– Bemenjünk? – kérdezte sűgva Tercsi.

– Most kellene – sziszegte Karcsi. – Most, amikor még a kert végében van. Gyorsan elmondjuk a mamájának...

Valahol az épület mögött szigorú hang harsant:

– Ákos, gyere vacsorázni! Mit vacakolsz olyan sokáig?

A kert végéből zörgés és csörömpölés hallatszott. Majd egy félénk hang:

– Igenis, mama!

Ekkor hirtelen kinyílt a terasz üvegajtaja, és a ház belsejéből kilépett Fülesbagoly mamája.

A gézengúzoknak talán ekkor kellett volna előfutniok, hogy Mákos néninek előadják, ami a szívüket (jobban mondva Karcsi szívét) nyomja.

De hát elszalasztottak a legjobb alkalmat. Mert ugye, mégiscsak idétlen, sőt kockázatos volna bekiabálni: „Néni, néni, a maga fia...” Hát még benyitni, mondván: „Kezicsókolom, mi csak azért jöttünk, mert igazán felháborító... és nem is tudjuk, hogy a néni tud-e róla...”

Mire a néni megkérdezné:

„De hát mi bajotok van az én kedves fiammal?”

„Izé... hogy is mondjuk? Az ilyesmiről nagyon nehéz beszélni, annál is inkább, mert még gyerekek vagyunk.”

„Akkor hát miért jöttetek?”

Valahogy így. Mert amíg idáig villamosoztak, olyan könnyűnek és egyszerűnek látszott az egész. Most bezzeg megtorpantak, sőt önkéntelenül egy terebélyes platán törzse mögé bújtak, ahogy Mákos nénit meglátták. Igaz, Mákos néni éppenséggel nem volt kedélyes hangulatban. A kissé testes, szigorú asszonyság keskenyre szorított szájjal méregette egy darabig a megterített vacsoraasztalt. Aztán éles hangon felkiáltott:

MÁKOS NÉNI: Ákos, Ákos, kinek beszélek?!

FÜLESBAGOLY: Jövök, jövök!

És íme, már jött is Fülesbagoly tanár úr, némileg megszeppenve, már ahogy az ember megszeppen, ha a mamája kissé haragos. Még rajta volt az esőköpeny, de szeméről a szemüveget és lábáról a csizmát már lehúzta. Mezítláb caplatott fel a lépcsőn.

MÁKOS NÉNI: Mit csinálsz, mit csinálsz? Miért nem a fészerben veszed le magadról ezt a göncöt?

FÜLESBAGOLY: Jaj, mama, rám csorgott a permetlé. Belefolyt a kesztyűmbe meg a csizmámba is. Ilyenkor bő, meleg vízzel kell lemosni az egészet, mielőtt mérgezést kapnék.

MÁKOS NÉNI: Szamárság! Istenem, hogy lehetsz ilyen ügyetlen! Az apád bezzeg nem volt ilyen ijedős!

FÜLESBAGOLY: Jó, mama, de hát bő, meleg vízzel...

MÁKOS NÉNI: Csak nem képzeled, hogy a tiszta lakást végigkoszolod ezzel a bűdösséggel! Menj vissza a kerti csaphoz, mosd meg a lábadat, húzd fel a papucsot, és csak aztán szaladj be a fürdőbe!

Fülesbagoly sarkon fordult. Mit is tehetett volna mást? Ha egy tanár azt tanítja az iskolában, hogy a gyerek tisztelje a szüleit, és hallgasson rájuk, ő maga sem tehet másképpen. Sarkon fordult, és szaladt vissza az innen nem is látható kerti csaphoz.

A gézengúzok megkövültén nézték a jelenetet.

Aminek még nem is volt vége!

MÁKOS NÉNI: De siess! Soha nem tudsz itt lenni vacsoraidőben. Mikor fogod megtanulni végre, hogy mindennek megvan a maga ideje!

FÜLESBAGOLY *(valahonnan a kert végéből)*: Sietek, mama! Jól van, mama!

MÁKOS NÉNI: Jól van, jól van, az ember kiteheti a lelkét... megint kihül az étel.

FÜLESBAGOLY *(elhalóan)*: Nem is baj ilyen melegben.

MÁKOS NÉNI: Még pimaszkodsz? Ha szegény apád élne, nem bálnál így velem! De hát mit várhat egy szegény özvegyasszony a gyerekeitől? *(Mintha pityeregne, de azért valahogy mégse.)* Mégis igaz, ahogy mondják, egy anya felnevel tíz gyereket, de tíz gyerek nem tud megbecsülni egy anyát...

Ebben a pillanatban megint megjelent Fülesbagoly a ház sarkánál. Egy szál fürdőnadrágban, gumipapuccsal a lábán.

MÁKOS NÉNI: Így akarsz asztalhoz ülni?

FÜLESBAGOLY: De hát mama... ebben a melegben! Lezuhanyoztam ám! Nem odabent, hanem a kerti locsolóval. Nézd, mire ideértem, meg is száradtam.

MÁKOS NÉNI: Legalább a fürdőköpenyt vedd magadra!

Fülesbagoly bevonult a házba, és fürdőköpenyben tért vissza. A szemüvegét törülgette, és erről a gézengúzok tudták, kedvenc (vagy immár gyűlölt?) tanárjuk valamiért ugyancsak ideges.

Leültek az asztalhoz.

A mama merített, osztott, tálalt. Némán kezdtek enni. És egyszerre csak Mákos néni lecsapta a kést meg a villát.

MÁKOS NÉNI: Ezt nem vártam volna...

FÜLESBAGOLY: Micsodát... mama édes?

MÁKOS NÉNI: Még kérded? Még kérded?

FÜLESBAGOLY: De hát az istenért!

MÁKOS NÉNI: Elolvastam a levelet! Elutazol! Megint itthagysz! Ebben a házban, a kertben, teljesen magamra. Amióta meghalt apád... nem érzem, hogy valaki is a támaszom volna.

FÜLESBAGOLY: De hát drága mama... én?

MÁKOS NÉNI: Méghogy te? Tíz napra elmégy! Itt leszek egyedül, minden segítség nélkül. Törödsz is te a szerencsétlen édesanyáddal! Dehogy törödsz!

FÜLESBAGOLY: De hát... nem térhettem ki a feladat elől. A szülők kérték. És képzeld, édes anyuka, direkt engem kértek. Mit szólna hozzá? Engem... a te komisz, mihaszna kisfiádat! Még fel is hívnak majd, meglásd! Izé... Ezt meg kell csinálnom, mert manapság bizony nagyon megnézik, ki a jó tanár, és ki nem! És aki nem az, annak útilaput kötnek a talpára! Akkor aztán nem tud gondoskodni a mamájáról, akkor lesz csak mihaszna...

Mákos néni szűkre szabott szemmel hallgatta a fiút. Tömzsi ujjaival felragadta a villáját, és megdöfte vele a tányérját. Látszott rajta, hogy Fülesbagoly egyetlen szavát sem hiszi el.

– Maholnap teljesen magamra maradok. Nyakamon ez a ház, a teméntelen munka. Neked a nyár csak lébecolásra való. Rendbe kell hozni a kertet, a fűvet megnyírni, ki kéne meszolni a fürdőszobát...

– De hát édesmama, csak tíz nap... Aztán jövök ám!

Mákos néni végleg lecsapta a villáját.

– Bánom is én most már! Menj, csak menj! Minden alkalmat megragadsz, csak hogy ne kelljen teljesíteni a kötelességedet! Ma reggel sem locsoltál! Nekem kellett felkelnem kora hajnalban!

– De hát édesmama, miért kell hajnali fél ötkor locsolni?!

– Mert a fiam nem hajlandó! – csattant fel Mákos néni, és a szeme most már villámokat szórt. Igazán úgy látszott, még néhány pillanat, és egy jókora nyaklevest kever le egyébként felnőtt csemetéjének. – Istenem, hát az élettől is elveszed a kedvemet! – nyöszörögte sírós hangon, azzal felpattant, és besietett a házba.

Ez volt a pillanat, amikor gézengúzaink kiléptek a terjedelmes platánfa mögül, és sietősen megindultak a közeli utcában található autóbuszmegálló felé. El innen, minél hamarabb! Mert bizony hiába az a sok-sok szép virág...

És már nem hallották, hogy a házban felcsörren a telefon. És már nem láthatták, ahogy Máros tanár úr (Fülesbagoly) felpattan helyéről, és fűrgén besiet, és persze nem hallhatták, nem is láthatták, milyen örömmel emeli füléhez a kagylót, és milyen tüntetőén közömbös hangon szól bele:

– Halló! Ó, kedves Bertalan anyuka? Igen, tudom, Karcsi mamája... Hát kérem szépen, ami a kirándulást illeti...

Ragozzunk, jó?

Én sem tudom, te sem tudod, ők (a gézengúzok) sem tudják, hogy miről is van szó!

Dúlva-fúlva siettek hazafelé!

– Te akartad, te akartad! – sziszegték Karcsi fülébe.

– Ti akartátok, ti akartátok! – sziszegte vissza.

Közben a sírás fojtogatta.

– Volt rá idő, hogy megmondjuk, de ti berángattatok a fa mögé – nyöszörögte Tercsi.

– Nem igaz, nem igaz! És a mamája sem kedves.

– Hát aztán? Hát aztán! Olyan, amelyet megérdemel!

Karcsi szeplői diadalittasan felragyogtak. Igazán, mintha csak külön élőlények lettek volna a képén. – Olyan, amelyet megérdemel! – ismételte, és „hideg tekintetét előrevetette”. (Ezt később Tercsi mondta így!)

Elbúcsúztak Bercitől, aki még megígérte, hogy „kitalál valamit”. Aztán elbúcsúztak egymástól is, mivelhogy ugyanabban, a házban laktak. Karcsi kapott egy puszit Tercsitől (valójában utálta az ilyen vigasztaló puszikat), azzal aztán kaptathatott felfelé a lépcsőn a legfelső emeletre.

Bertalan anyu már otthon volt.

– Hol jártál, báránycám? – kérdezte kedvesen.

Csak egy vállrándítás volt a felelet.

– Jó, jó, tudom. A gézengúzzokkal.

– Aha.

Tudnotok kell, hogy Karcsi sosem felelt így az édesanyjának, hogy „aha”.

– Karcsikám, pirítóst eszünk vacsorára. Jó fokhagymásan.

– Aha.

– Teával.

– Aha.

– Meg vajasan.

– Aha.

– Mi van veled, fiacskám?

Karcsi vállat vont, és bevonult a szobájába. Ez a kis benyíló azóta lett az övé, amióta apu meghalt. Elhevert a díványon, és fülére csapta a kistrádió hallgatóját. Azt hitte, valami jó rázós számot hall majd. De hát mit tesz isten, egy fanyar hangú bementő szolt éppen:

„Félárva gyermekek lelki bajairól tart előadást...”

Karcsi egy csúnyát mondott, pedig nem volt rá oka.

Anyu benyitott, és megkérdezte, jól érzi-e magát. Azt felelte, hogy jól, és ment vacsorázni, és persze befalta mind a fokhagymás pirítós kenyeret (merthogy felséges eledel). Anyu pedig kedvesen mosolygott rá, látszott rajta, szeretné megkérdezni, mi a csuda bántja, de valamiért nem meri.

– Te Karcsikám...

Karcsi megállt az evésben, és várakozóan hallgatott. De nem nézett az édesanyjára.

– Nem is mondtam még, hogy felajánlottam a tanár úrnak, hogy ha szükség van szülői felügyeletre, szívesen veletek megyek. Ma aztán felhívtam...

Ennyit mondott Bertalan Karcsi anyukája. Az utolsó félmondatot pedig csak azért tette hozzá nagy hirtelen, mert észrevette, hogyan torzul el a fia arca. Karcsi előbb nyeldekelni kezdett, aztán furcsán dörzsölte a szemét, végül felpattant az asztaltól, és ennyit nyögött:

– Jó éjszakát, anyu... izé... fáradt vagyok, lefekszem! – Visszaviharzott a szobájába, és sokáig meredten bámulta a mennyezetet, amelyen suhanó fényeket rajzoltak az utcán végighaladó autók reflektorai.

Csak amikor már biztos volt benne, hogy anyu lefeküdt, akkor ment a fürdőszobába.

HARMADIK FEJEZET

amelyben Berci mégiscsak kitalált valamit – Fülesbagoly meglepődik – Ugye, hazudtál? – Újabb meglepetések az autóbusz-pályaudvaron – Bertalan néni megjelenik – De feltűnik még... hu-hu... mi lesz ebből!?

Egy autóbusz-pályaudvar majdnem olyan, mint egy vasúti pályaudvar.

Éppen csak büdösebb.

Egy autóbusz-pályaudvaron nincsenek sínek és peronok, ellenben vannak álláshelyek nagy számokkal és mindenféle táblákkal. Időről időre előgördül valahonnan egy óriási autóbusz, kinyílnak csuklós ajtajai, és befogadják az utasokat. Az autóbuszok jóval gyakrabban indulnak, mint a vonatok – mondják, akik nem szeretnek vonatozni. Az autóbuszok jóval ritkábban járnak, mint a vonatok – vélik, akik nem szeretnek buszozni.

A pénztárak a buszokra helyjegyeket adnak, hogy ne legyen tülekedés, máskor azonban nem adnak helyjegyeket, mert amúgy is nagy a tülekedés. Ha valahová sokan utaznak, arrafelé tömve vannak a buszok. Ahová kevesen, arrafelé üres buszok járnak. Ez olyan szörnyű nagy igazság, hogy mindmáig nem sikerült rajta segíteni.

Amikor Tercsi és Karcsi (akik, mint tudjuk, egy házban laktak) a kapuban összetalálkoztak, hát éppen csak köszöntötték egymást. Karcsinak kialvatlan volt a képe, a szeplői mintha sose lettek volna, ellenben nyüzött volt, mint aki két napja nem evett.

Tercsi sem volt éppen virágos kedvében. Örökké szemébe hulló, szép hosszú haját három csattal tűzte fel, mert most már őt is idegesítette.

Alig szóltak egymáshoz.

– Szia... szia – ennyi volt az egész, azzal sietősen megindultak az autóbusz-pályaudvar felé.

Közben akkorákat sóhajtoztak, mint akik legszívesebben elfújnék az egész kirándulást. Majdnem egyforma alpinista-hátizsák feszült mindkettőjük hátán, a gondos szülők mindkettőt teletömtek a tíz napra való ezzel-azzal.

– Anyu még este elárulta, hogy ő is jön.

Tercsi szeme elkerekedett.

– És te?

Karcsi vállat vont.

– És most miért nem jött?

– Sürgős munkája akadt a varrodában. Ha láttad volna, hogy bánkódott miatta! Egész éjjel dolgozott. Harminc ruhát szabott ki, mert a szalon valami új bemutatóra készül. Ma kora reggel rátelefonáltak. Na, erre mondják, hogy van Isten!

Bandukoltak egymás mellett szótlanul. Egy idő múlva Tercsi megszólalt:

– Ne bánkódj, Karesz! Meglátod, minden rendbe jön.

Karcsi hallgatott. És akkor újra Tercsi:

– Nem mondd, hogy marhaság?

– Nem. Nem érzem, hogy az volna.

– Pedig én úgy érzem – csillogott Tercsi szeme. – Majd kiderül, hogy marhaság. Vagyis hogy hiába szomorkodsz.

Karcsi kellelten pofát vágott. Vigasztalásnak vette az egészet, ezért inkább megkérdezte:

– És Berci? Nem hívott fel. Este elváltunk tőle, és ő azóta sunnyog! Pedig megígérte, hogy mégis kitalál valamit.

– Ha megígértem, ki is találtam – vigyorgott diadalmasan Berci, és színpadias mozdulattal körbemutatott. – Mit szóltok

Mit szólhattak volna? Nem értették!

Berci most már hangosan nevetett.

– Nahát, hogy ti milyen kajlák vagytok! Hát hány perc van még indulásig?

– Még öt se – nézett a karórájára Tercsi.

– És nézzetek körül!

Megint körülnéztek. Megint csak nem értették.

Berci már kezdte volna a magyarázatot, amikor a pénztárak felől nagy sietve előloholt Fülebagoly, becsületes nevén Mákos Ákos tanár úr. Igazán sportszerűen volt öltözve. Nyurga alakján szellős ing, rövid bőrnadrág, a lábán bőrszandál. A hátán persze hátizsák, de nem ám valami modern aluvázás építmény, hanem csak amolyan füles-zsebes zöld micsoda, amely rendszerint az ember fenekéig lelóg, és egy idő után derékfájást okoz. Úgy festett, hogy Fülebagoly bizonyára a nagypapájától örökölte, és a pántjait nem volt képes eléggé rövidre húzni.

– Hahó, szervusztok, gyerekek, és jó reggelt!

– Jó reggelt, tanár úr! – harsogták.

– Hát a többiek? Nagyszerű, hogy már be is ültek! Nagyszerű! Akkor ti miért ácsorogtok idekint? Gyerünk, ugorjatok csak, hiszen mindjárt indulunk. Nahát, azt hittem, sose érek ide...

Gyengéden meglegyintette a fejüket, és feltuszkolta őket a buszra, amelynek sofőrje már indítózott. Begyulladt a motor, mély hangon dorombolt, Fülebagoly pedig elkezdte leszámolni a jegyeket, miközben körülnézett:

– Tessék, tizenkét gyerek és két felnőtt... Azám Karcsi, hol az édesanyád?

Karcsi lángvörös volt. Némán vonogatta a vállát.

Mákos Ákos tanár úr csak akkor nézett végig az autóbusz belső terén, ahol mindössze három-négy felnőtt bácsi és néni üldögélt, az utasokra jellemző merev és kifejezéstelen képet vágva.

– Izé... – nyögte hirtelen Mákos Ákos tanár úr. – Hát a többiek?

Nyelési szünet támadt. Berci aztán kirukkolt:

– Nincsenek.

Fülebagoly a szemüvegéhez kapott.

– Tessék?

– Nincsenek, tanár úr.

– Hogyhogy nincsenek? Hát hiszen befizették! És én már le is foglaltam a két szobát... izé... hol is... egy nagyon kedves néni... házában. Mi az, hogy nincsenek?

A tanár úr belezavarodott a felismerésbe. Igazán megijedt, és azt sem tudta, mit is tegyen. Hiszen már zúg és remeg az egész autóbusz, még néhány pillanat, és becsukódnak az ajtók, és megindulnak Kőszeg felé.

Berci egy pillantást vetett Karcsira. Komoly volt az arca. Nagyon komoly. Aztán felvetette a fejét – mint a politikusok, hogyha hazudni készülnek.

– Tetszik tudni, tanár úr, én érkeztem legelsőnek. És feltűnt, hogy senki sincs itt az osztályból. Savanyú Dió, akarom mondani... izé... Diósy Sári, aki mindig mindenhová fél órával előbb érkezik, mert folyton szorong. Hát ő sem volt itt. És akkor megkérdeztem egy ellenőr bácsit, hogy vajon az előző járással mentek-e gyerekek. Azt felelte, hogy bizony, bizony. És kérdeztem, hogy hányan. Azt felelte, hogy voltak valahányan.

– Várjál csak, kisfiam! – remegett meg Fülesbagoly hangja. – Itt valami nagy baj történhetett. Ezek a gyerekek egy órával előbb indultak. Miért mentek volna? Hiszen mindenkinek világosan megmondtam, meg is írtam, hogy mikor kell gyülekezni. Akkor miért mentek volna előbb? És miért mentek volna nélkülem? Hm?

Berci vállat vont, és olyan pofát vágott, mint aki erre nem képes felelni.

– De hát felnőtt sem volt velük? Karcsi, az anyukád hol van?

Szünet.

Karcsi szeplői mint országúton este a stoplámpák... Virítanak.

S íme, megtörtént a csoda. Hirtelen *megértette* Bercit.

– Az anyukám, az anyukám... hát neki be kellett sietnie a munkahelyére. – És ragyogott a szeme, hogy nem kell hazudnia!

Ebben a pillanatban hangos csattanással becsukódtak az autóbusz csuklós ajtói, megszólalt a dudu (csak egy pöccentésre), és a hatalmas jármű megindult.

A pénztár nyugodt lehetett. A jegyek nagy részét eladták, ha nem is valamennyit. Egy tanárkinézetű, bórszandálos fiatalember tizennégy személy jegyét vette meg. Csakhogy a tizennégyből mindössze négyen kuksoltak az üléseken.

Fülesbagolynak mintha még jobban elállt volna a füle. A szemüvegét hol feltette, hol meg lekapta, meg is törülgette szaporán. Domború homlokán a gondok ráncai gyűltek.

– Jaj, gyerekek, ez valami nagyon kínos dolog... – motyogta őszintén.

(Hiszen ő mindig is őszinte.)

– Ne tessék aggódni – mondta ekkor hideg józansággal Berci. – Biztosan elnézték az időt. Vagyis hát itt voltak mindannyian... aztán éppen indult egy busz! Azt hitték a hülyék... bocsnat... hogy azzal a busszal kell menniök. Megtörténik az ilyesmi. Van egy angol nyelvkönyvem, abban hasonló esetről van szó. Ha tetszik, elmesélem...

– Nem tetszik. Ne meséld, kisfiam!

Mákos Ákos tanár úr megkínzottan emelte fel a kezét.

A busz lassan megindult. Még meg lehetett volna állítani, még lehetett volna magyarázkodni, sőt intézkedni is... de hát szegény Fülesbagollyal soha ilyesmi nem történt. Most először vezetett volna iskolai kirándulást nyári szünidőben. Hát azt hitte, hogy ha mindent rendben megbeszél és elrendez, akkor nem történhet semmi baj.

– „Csak semmi kalamitás”, intett szegény édesapám... – suttogta maga elé. Aztán megkérdezte:

– Azt mondd, Berci fiam, hogy felnőtt is volt velük?

– Az ellenőr bácsi azt mondta, hogy... valami néni...

– Lehet, hogy mégis az anyukám volt? – rebegette Karcsi, és álságosan nézett maga elé, mint egy rossz színész.

Kis szünet támadt. Nem is kicsi. Sőt, jókora. Fülesbagoly olyan sokáig hallgatott, hogy már azt hihették, hogy elfelejtett beszélni.

Egy idő után gondolt egyet, és lassan előreóvatzkodott a vezetőig. Megkérdezte tőle, vajon mi lesz a következő állomás. – Székesfehérvár – hangzott a válasz. És vajon lehet-e ott telefonálni, például Kőszegre? Persze, persze, bólogatott a sofőr a vállát vonogatva, mert nem értette, miért olyan fontos ez.

Fülesbagoly mégsem nyugodott meg.

Leült az egyik ülésre, és komoran maga elé nézett.

„Istenkém, Istenkém! – motyogta magában. – Hiszen olyan szépen elterveztem az egészet. Talán mégis az a baj, hogy nem mondtam meg a kedves mamának a dolgot? Ő tapasztalt, okos asszony.

Megjósolta volna ezt az egészet... Azt terveztem, hogy ha a kis társaság együtt lesz a buszon, vidám éneklésre fakadunk. Annyi szép magyar népdal van! Most pedig itt vagyok ezzel a három gyerekkel. És a többiek? Atyaisten, ha valahol az országban kóborolnak! Ki tudja, talán nem is a kőszegi járatra szálltak fel. Még a felnőttet is megtéveszti, ha egy zsvivajgó gyereksereg nekilódul. Indul a busz, indul a busz! Szálljunk fel, szálljunk fel! Aztán nem is Kőszegre, hanem az ország alsó végébe, talán éppen Pécsre indulnak el!”

– Kérem szépen... arról az állomásról, ahonnan az imént elindultunk...

– Igen, hallom. Tessék csak kérdezni.

– Onnan máshová is indulnak járatok?

– Igen.

– Hová?

– Pécsre.

Ha Fülesbagoly eddig sápadt volt, az arcszíne most egészen szürkére változott. Magánkívül roskadt vissza az ülésre, és meredten nézett maga elé.

Az autóbusz pedig méltóságteljesen kanyargott a budapesti utcákban. Előbb erre, aztán arra, aztán már a szépséges Gellért-hegy lábánál haladt, hogy végül egyre gyorsuló iramban rátérjen a híres M7-es útra. Egyszerre csak kiszélesedett a beton alattuk, a szembejövő forgalom nem zavarhatta őket, mert két széles sáv csakis előrehaladt.

A leghátulsó üléseken három gyerek üldögélt.

Előttük Fülesbagoly. Nem is előttük, hanem két sorral előbb.

Mintha nem is tartoznának egymáshoz.

Berci összehúzott szemmel ült. Olyan volt a tekintete, mint egy hajóskapitányé, aki veszélyes vizekre vezette a hajóját.

Karcsi keserűen és nemtörődöm módon bámult előre. Néha meggyűrögette az arcát, mint a felnőtt férfiak, ha elfelejtettek megborotválkozni... de nem szólt semmit.

Tercsi, az a kedves kis Tercsike, úgy csücsörítette a száját, mintha puszit akarna adni valakinek, és lassan kihúzta hajából azokat a ronda csatokat. Hadd lógjon, libegjen a haja, ahogy csak akar.

– Berci! – suttogta hirtelen.

– Hm?

– Ugye... hazudtál?

Berci nem válaszolt. Csak rábólintott.

Ezt abólintást észrevette Karcsi is. Ő isbólintott, mint egy nagy összeesküvés részese, és feszült, „gonosz” tekintettel méregette Fülesbagoly tanár úr tarkóját.

Az autóbusz egyre gyorsuló iramban száguldott velük Kőszeg felé.

A buszpályaudvar éppen olyan, mint más pályaudvar, csak éppen sokkal bűdösebb.

Ejnye, hiszen ezt már mondtam.

Márpedig még mind ott vagyunk ám a budapesti buszpályaudvaron, ahonnan félóránként, óránként indulnak a járatok az ország különböző részeibe. Az utasok hol türelmesen, hol meg türelmetlenül várakoznak a nagy táblák alatt, és várják, hogy a megfelelő hatalmas autóbusz előkerüljön. De hát ez már az ő dolguk!

Egy órával azután, hogy a kőszegi járat elindult a gézengúzokkal és a teljesen tanácstalan Fülesbagoly tanár úrral a fedélzetén, ugyanaz a buszállás hátizsákos, zajongó gyerekekkel lett tele.

– Hahó, Csülök!

- Szia, Dió!
- Szevasz, Savanyú! Te is itt vagy?
- Hol volnék?
- Jó, jó! És a gézengúzok?
- Az ám, a gézengúzok... Nincsenek! Ilyen se volt még.
- És Fülesbagoly sincs! Hahó, srácok, hol a tanár úr?
Sehol sem volt.

Az újabb kőszegi járat már beállt a helyére, a sofőr kinyitotta a harmonikaajtót, de még nem indította a motort. Néhány utas persze tüstént felszállt, a jegyét is kezeltette, merthogy a jó helyeket legjobb mielőbb elfoglalni.

A gyerekek zajongtak, heherésztek, és a nyakukat nyújtogatták, hátha fölfedezik a tömegben Fülesbagolyt.

Helyette azonban Karcsi anyukáját fedezték fel, aki sietve jött a főbejárat felől, és nagyon zaklatottnak látszott. Integettek hát neki, hogy ide, ide, itt vagyunk, és tüstént körülvették.

Tudnotok kell, hogy Karcsi anyukája nagyon fiatal és kedves arcú néni. Egy-egy szülői értekezlet után a huncutabb apukák mondogatták is otthon, hogy hej, de csinos mamája van annak a Karcsi gyereknek! És hozzátették: amilyen csinos asszony, nem lesz sokáig özvegy.

Ennyit mondtak az apukák és sokszor a csöppet sem huncut anyukák is, mert mindannyian szerették Bertalan nénit, és sajnálták, amiért férjét az a tragikus szívroham érte.

„Már csak ilyen az élet...” – és egyetértettek abban, milyen jó is volna, hogyha mihamarabb egy kedves pótapukája akadna annak a „jópofa”, kedves Karcsinak.

De hát erről nem is kellene beszélnem, mert ott hagytam abba, hogy Bertalan anyuka feltűnt a buszpályaudvaron, és a gyerekek lelkesen körülvették.

- Sz’csók’lom... jóreg’elt... Sz’csók’lom! Hogy tetszik lenni?

Bertalan anyuka mosolyogva, ám értetlenkedve visszaköszönt, megsimogatta a gyerekek fejét, és megkérdezte, hogy az ő Karcsija vajon hol van.

- Még nem láttuk – hangzott a felelet. – Még egyiküket sem láttuk.
- S Füles... izé... a tanár úr sem érkezett meg?

Parányi szünet támadt.

– Hogy lehet ez, gyerekek? – értetlenkedett Karcsi anyukája. – Hiszen én késtem, és nem ti! És úgy látom, ti is csak most érkeztetek.

A melák Csülök adta meg a magyarázatot:

– Volt egy körtelefon. Nem tetszett hallani? Hogy nem hétkor, hanem nyolckor lesz a találkozó. Merthogy a nyolcas járáttal indulunk.

- Ezzel, ni!

– Még hogy körtelefon? Hiszen az én Karcsikám is *időben* elindult...

Akik Bertalan anyuka közelében álltak, láthatták, hogy csöppet sem nyugtatja meg a magyarázat. Sőt, mintha sírással küszködne!

Még néhány rövid kérdés és válasz esett. Kiderült, hogy csak a jelenlevők kaptak körtelefont. Sem Karcsi, s bizonyára a gézengúzok sem jelezték odahaza, hogy változás volna az indulást illetően.

- Hívjuk fel őket?
- Nincs idő!

– Bizony nincs idő – szólt le a sofőr a buszból. – Tessék megváltani a jegyeket, mert tüstént indulunk!

Szegény Bertalan anyuka, mit tehetett mást, előkapta a pénztárcáját, Csülök pedig elrohant a jegyekért. Végére is ő a legidősebb. Kétszer is osztályt ismételt, és ha a tizedestörtet még most sem érti, jegyet azért tud váltani.

Tudott is! Fél percre sem telt, megérkezett a jegyekkel, sőt leszámolt a maradék pénzzel is – de hát ezt persze a kutya sem méltányolta, egyetlen dicsérő szó el nem hangzott, mert mindenki természetesnek vette a dolgot, egyedül Csülök nem, hiszen mindig mindenki azt mondja róla, hogy ő egy osztályismétlő dinnye, egy ilyen-olyan...

Bertalan néni tanácstalan volt. (Legalább annyira, mint egy órával előbb Mákos Ákos tanár úr.) Végül is megállította az ott ténfergő felügyelőt, és megkérdezte tőle, nem látott-e gyerekeket felszállni az előző járatra.

– Már hogyan láttam volna! – felelte a felügyelő, s elmerülten rágcsálta a bajusza végét. – Nincs olyan járat, amelyre fel ne szállnának gyerekek. Tetszik tudni, nyári szünet van, más szóval vakáció. Ilyenkor aztán nem bírnak magukkal. Hol ők rándulnak ki, hol a bokájuk. De mennek...

– Igen, igen. Egy szemüveges, fiatal tanár volt a vezetőjük. Vele három gyerek. Egy kislány meg két kisfiú. Egyikük az én fiacskám... Kérem, próbáljon meg visszaemlékezni! Elmentek?!

– Aha!... – A bajuszrágcsálás egy időre abbamaradt, a buszok indításának felelős öre elmerülten bandzsított maga elé. – Mintha emlékeznék. Az egyik gyerkőc azon izgult, hogy a többiek már előrementek volna. Hogy a 6.30-as járatral. No, alig várták, hogy induljon a buszuk, mert utánuk akartak menni.

Bertalan anyuka kétségbeesetten gyűrögette az arcát, és a legteljesebb kétségbeesés látszott rajta.

– Bácsi, kérem, bácsi, kérem! – nyiffantotta akkor Savanyú Dió. – Hogy hívták azt a gyereket?

– Hát aztán nekem mindenről tudnom kellene?

– Áh... bácsi... de hát tetszett hallani. A tanárjukat hogy nevezték?

A felügyelő a tarkójára tolta a sipkáját, valahonnan az egyik zsebe mélyéről előhalászott egy pipát, azt komótosan a szájába vette, megszorította, aztán mint aki azon csodálkozik, hogy dohány és tűzgyújtás nélkül bizony nem ég a pipa, hirtelen kikapta a szájából.

– No, mit nem mondasz! Hát ha jól emlékszem, az a két mihaszna így szólt egymáshoz: „No né, itt a Fülesbagoly!”

Parányi csönd támadt. Aztán kitört a lelkesedés.

– Hurrá! Hurrá! Fülesbagoly!

Bertalan néni is együtt kiáltozott a gyerekekkel. Most már semmi kétség, hogy valami félreértés folytán a gézengúzok meg a tanár úr az előző járatral mentek el, így hát semmi akadálya, hogy ők a következővel, vagyis ezzel menjenek utánuk. A végcél közös: Kőszeg. Eltévedni nem lehet. Ott majd csak kiderül, mi történt valójában.

Nagy vihogások közepette feltüledtek hát a buszra, amelynek motorja egyre nagyobb hangon morgott, sőt a megafon csilingelt, bűgött, és utolsó felszólításokat közölt, amikor a pénztárak felől egy kissé testes, idősebb hölgy vágtatott elő!

Nem volt rajta semmi különös. Nem viselt virágos, nagy szélű kalapot, mert manapság nem divatosak a virágos, nagy szélű kalapok. Nem viselt földig érő, régimódi szoknyát sem, mert manapság azok sem divatosak – egyszóval nem az volt rajta a különös, hogy idős volt, hogy néni volt, hanem hogy izgatottan sietett.

Felkapaszkodott, a jegyét leadta a sofőrnek, és mint aki végső rohammal bevette a várat, gyengéden, ám annál határozottabban félrelökte az első ülésen terpeszkedő bácsit, majd hátrakiáltott:

– Ákos! Ákos! Gyere ide!

A busz ekkor elindult – de Ákos nem volt, aki odamenjen.

– Ákos?

A gyerekek mélyen hallgattak. A jobb tanulóknál (nekik gyorsabban vág az agyuk) azonnal felbukkant a gyanú, ez a harcias néni csakis Fülesbagoly mamája lehet – de nagyon okosan ők is hallgattak.

Hazudnék, ha tagadnám – némi megszeppenésíze volt a dolognak.

Az idős néni ültében kissé hátrafordult, mert azon a keskeny, szűk ülésen nem lehet igazán hátrafordulni. És szúrós szemmel végignézett az utasokon.

– Sejtettem, hogy később indulnak... Ákos?! – csattant fel ismét a néni, és fenyegetően villogtatta kék szemét. – Kinek beszélek!?

Csönd.

Hogy kinek beszél, azt legfeljebb a néni tudta – ám talán a gyerekek is, mert halk kuncogás támadt, főleg a hátsó üléseken. Ákos ugyanis „nem volt, nem van, és nem lesz” – ahogy ezt bugyuta szólásformákban emlegetni szokás.

Ákos tehát nem került elő – ellenben elővatoskodott (fogózkodni kell, mert a busz hol nekilódul, hol meg kanyarodik) Karcsi anyukája, Bertalan néni.

– Pardon, pardon... nemde... izé... a Mákos Ákos tanár urat tetszik keresni?

– Én a fiamat keresem! – szigorúskodott a néni.

– Persze, persze. De hát a tanár úr ugyebár a gyerekekkel...

– Hát éppen azért!

– Mi is őt kerestük az imént. Valami félreértés történhetett, mert a tanár úr az előző járáttal már elutazott. Mi is csak most tudtuk meg...

– Na, te lányom, ezt csak most mondod? Ezek a kölkök az ő tanítványai, nem?

(Ugye elhiszitek nekem, hogy a gyerekek tágra nyílt szemmel figyeltek? És a fülüket hegyezték persze, mert jó lesz ám tanulni abból, ami a felnőttek között folyik. Most például az folyt, hogy Mákos néni a maga katonás módján „lesajnálta”, „natelányomozta” ezt a csinos és kedves fiatalasszonyt, aki pedig láthatólag segítőkészen sietett hozzá. Végtére is legfeljebb egy nagyon idős ember engedheti meg magának, hogy a fiatalabbat tegezze. Akkor is valamiféle szíves mosoly kíséretében. Csak hát Mákos néni nem mosolygott... és valljuk be, nem is volt olyan nagyon öreg.)

Mit tett Bertalan anyuka? Bemutatkozott.

– Jaj, még be sem mutatkoztam! – mondta. – *Özvegy* Bertalan Gergelyné vagyok... – nyomta meg a szót. És mosolygott hozzá.

Mákos néni nyelt egyet.

– Nevezz nyugodtan Nóri néninek – morrantotta. – Ahogy elnézlek, a lányom lehetnél.

Bertalan anyuka megint csak mosolygott.

– Köszönöm, Nóri néni. A fiad miatt pedig ne aggódj, mert biztosan tudjuk, hogy az előző járáttal ment el. Még hozzá három gyerek társaságában. Azok a gézengúzok. És az én fiam is köztük van.

Mákos néni nem felelt. Mereven maga elé nézett. Úgy látszik, nem vette jó néven, hogy Bertalan anyuka visszategezte, másrészt talán bántotta a lelkiismeret is, amiért egy özvegy és családos asszonnyal olyan hányaveti módon kezdett el beszélni.

Na, jó, akkor hát hallgattak. Kőszegig iszonyú hosszú az idő, lesz idő a beszélgetésre.

Hátul a gyerekek is lassan elengedték magukat. Lemálháztak, sőt, akik arra voltak dresszírozva, hogy utazás alatt enni kell (miért? a csuda tudja!), elővackolták a tizórait a hátizsákok kicsiny

zsebeiből.

Hol volt még tíz óra!!

És beszélgetni is kezdtek.

– Voltál már Kőszegen?

– Nem.

– Én igen. Csuda helyes kis város.

– Én is láttam. Egy klassz kis vár van a közepén. De csak átutaztunk rajta.

– Jó volna végigmenni a falakon.

– Mindenféle fesztiválok vannak ott. Ha szerencsénk van.

– A törökök ellen védte a várat... valami régi krapek.

– Egy veterán?

– A, frászt. Az még a török időkben történt. 1526 után.

– Miért, mi volt 1526-ban?

– Te süket, hát ezt sem tudod? A mohácsi vész.

– Amikor a tatárok...?

– Lúke. Az 1241-ben volt, és muhi csatának nevezik. A mohácsi vész a török elleni vesztes csata.

– Aha. Te... adsz egy kicsit a sajtos kenyérből?

– Nem sajtos. Szalámis.

– Utálom a szalámist. De befizetnék végre egy győztes csatára a magyar történelemben.

Hát ilyen és ehhez hasonló beszélgetés folyt hátul a gyerekek között, miközben Csülökről kiderült, hogy csak „adja a hülyét”, mert rengeteget tud, és persze a többiek is csak balhéztak. Bezzeg ha Fülesbagoly köztük volna, nem mernének ekkora szamárságokat mondani!

– Fülesbagoly rendes pók! – jegyezte meg hirtelen és egészen hangosan Csülök. Közben mereven előrefigyelt. Mákos nénit leste.

– Őt szeretjük a legjobban! – nyafogott fel hirtelen Savanyú Dió, noha máskor sosem volt hajlandó mukkanni.

Közben zúgott, morgott a nagy autóbusz. Kijutott az M 7-es autópályára, ott aztán a sofőr taposhatta a gázt, ahogy jólesett, mert a pálya jóformán üres volt, az idő csodálatos. Az a ménkü nagy jármű hamarosan száz kilométer fölött száguldott.

– Rondán beszélnek ezek a kölykök ott hátul!

Ki más mondta ezt, ha nem Mákos néni!

Szerencsére mellette ült az imént oly lehengető erőszakkal félretolt bácsi, aki végre szóhoz jutott:

– Bocsásson meg, asszonyom, de kijelenthetem, hogy ezek a gyerekek jólneveltek, rendszeren beszélnek, éppen csak vidámak. Miért is ne legyenek vidámak, hogyha ennyire fiatalok? Meg tetszik érteni!

Mákos néni fölvetette a fejét, és hallgatott. Kár volt kilépnie abból a házból, abból a kertből, amely egészen az ő világa. Itt, ebben a parányi autóbuszban (milyen parányinak is tetszik hirtelen, ugye) már másodjára koppintanak az orrára igen finom és csalárd módon. Előbb ez az özvegy anyuka... most pedig ez a kellemes, finom öregúr. Hogy azt mondja, „meg tetszik érteni”. Naná, hogy megérti, mert meg kell értenie – mivelhogy aki „öreg”, annak meg kell értenie a fiatalokat.

A busz vadul száguldott, falta a kilométereket, ahogy mondani szokás.

Tóbi (ez a lúke) egyszerre csak előrehajolt Póznaklárihoz:

– Te, hallasz?

– Aha.

– Kinekbeszélek néni.

– Mi?

Tóbi előremutatott. Mákos néni.

– Kinekbeszélek néni.

És ott elől a felnőttek nem érthették, mitől viháncolt olyan nagyon a busz hátulja, hogy majd felborul tőlük az egész.

NEGYPEDIK FEJEZET

amelyben az autóbusz vadul száguld – Ha a tanár úrnak kedve volna okítani – De hát éppen máshol jár az esze – Egy kihallgatott telefonbeszélgetés – Majd csak kitalálunk valamit – Rövid elmélkedés a permetezésről

Autóbuszon utazni jó dolog.

Akár elöl ülsz, akár oldalt, a saját ablakodon túl is valamilyen panoráma nyílik meg előtted. Látod a tájat jobbról is, balról is, olyan az egész, akár egy szélesvásznú film.

Autóbuszozni másrészt rossz dolog, mert nem kelhatsz fel, nem sétálhatsz a folyosón, legfeljebb feceregsz az ülésen, vagy átülsz egy másikra, ha nincsenek sokan.

Akik vonaton utaznak, diskurálnak, újságot olvasnak, és ki-kinéznak az ablakon, számolgtván az elsuhanó póznákat.

Akik autóbuszon utaznak, mind mereven előrebámulnak. Miért, miért nem, még hogyha közben társalognak is, még ha közben énekelnek is – akkor is mereven előrebámulnak. Lesik az utat, mintha mindannyian vezetnének. Nagy játék ez, mert lehet izgulni, ha az úton valami kalamajka támad, sőt szidni is lehet a kótyomfitty kis személyautókat, amelyek vadul megelőzik a hatalmas buszt, aztán meg sürgősen „leveszik” a gázt, sőt fékeznek is, hogy ez a böhöm nagy alkotmány majdnem beléjük fut.

Ha a vezető fülkéje történetesen nincs elválasztva valamilyen fallal az utastértől, egyesek előresietnek, és fejüket csóválva szidják az ilyen autósokat.

Várják, hogy a sofőr is velük szidja majd.

Az autóbusz sokat tapasztalt vezetője azonban rendszerint mosolyog. Sőt, fél kézzel cigarettára gyújt.

– Na, ja... – legfeljebb ennyit mond, jelezvén, hogy a vezetővel fölöttébb tilos társalogni.

Száguld a hatalmas autóbusz, a széles pálya pedig hol felfelé vezet, hol meg lefelé, hol pedig kanyarodik, de csak olyan széles nagy ívben, hogy akár a legnagyobb sebességgel is be lehessen vágni abba a kanyarba.

Máros Ákos tanár úr is mereven előre nézett. Bizony csak nézte, de nem látta az utat. A gondolatai egészen másutt jártak. Tele volt aggodalommal. No lám, lám, milyen szépen eltervezte ezt az egészet. Mama is csak az utolsó pillanatban tudta meg a dolgot, nem volt módja lebeszélni. Nem is beszélve arról, hogy ő csalárd módon és tüntetőleg egy cédulát hagyott az íróasztalán: *Indulás a gyerekekkel! Reggel 8-kor.*

Pedig az indulás már hétkor volt. Mire a mama kiér a pályaudvarra, már senkit sem talál!

Idegesen kutató kézzel előhalászott a hátzísák zsebéből egy füzetet. Abban volt följegyezve, mi mindenről kell(ene) beszélnie útközben. Csakhogy mindig minden (valahogy valami) közbejön. Tegnap az a permetezés... Na, jobb, ha elfelejtjük. Aztán ma reggel ez a furcsa malőr...

Hogyan is történhetett, hogy azok a gyerekek nagy hirtelen felkapaszkodtak az előbb induló járatra? Értelmes gyerekek, világosan „meg lett mondva”, mikor van a gyülekezés, mikor az indulás.

– Karcsi fiam...

Karcsi lángvörösre gyúlt megint. (Mi az, hogy „fiam”?)

– Tessék.

– Biztos vagy benne, hogy az anyukád a többiekkel van?

Karcsi a vállát vonogatta, Bercire pillantott – laposan.

– Nem tudom, anyut a varrodába hívták... lehet, hogy korábban jött el – vonogatta a vállát egészen tiszteletlenül.

Mákos tanár úr megsejtette ebből a kurta válaszból, hogy Karcsi csöppet sem biztos a dolgában. Meglehet bizony, hogy az anyukája el sem jött, mivelhogy a munkahelyére kellett beszaladnia. Így pedig – talán – érthető, hogy nem a fiával együtt ért az állomásra. Haj, haj, akkor bizony nagy a baj.

A kisebbik, hogy a gyerekek kétszer vették meg a jegyet. Egyszer ők, és egyszer ő, a tanár.

De hogyha Bertalan anyuka sincs velük – mit csinálnak? Megérkeznek Kőszegre! És aztán? Ott zsidonganak és hülyéskednek majd a főtéren.

Mi lesz, hogyha szétszélednek?

Mi lesz, hogyha elvesznek?

Mi lesz, hogyha valamelyiküket baj éri?

Mi lesz, hogyha a rendőrség felügyel rájuk?

Mi lesz, hogyha a tanárjukat keresi a rendőrség?

Mi lesz, hogyha nem találja, és bekísérik őket?

Mi lesz, hogyha nem kísérik be őket, éppen csak elcsavarognak, kódorognak felügyelet nélkül?!
Te jó Isten!

Mi lesz, hogyha rájuk tör a pánik, és hazaindulnak a legközelebbi járattal?

Mi lesz, hogyha nem buszra szállnak, hanem – teszem azt – gyalogszerrel indulnak haza? Kőszeg Budapesttől durván számolva 226 km! Gyalogos ember kényelmesen 6 kilométert jár be egy óra alatt... az izé... te jó Isten, majdnem 38 óra...

Kódorgást, vinnyogást, árokszélén, fa alatt alvást számolva, jó két nap alatt hazajutnak, akik szerencsések. Már akit nem csap agyon a villám, akit nem mar meg egy kutya, nem üt el autó, nem öl meg egy gyilkos (ilyen is van).

Mákos Ákos tanár úr ahogy végiggondolta mindezt, lassan zsidbadni érezte az arcát. Előbb elsápadt, aztán csorogni kezdett homlokán a hideg veríték.

Ő szervezte a kirándulást, ő a felelős tanár – ha valami baj bizony még fel is jelenthetik!

– Karcsi... fiacskám... izé... a te anyukád nagyon kedves... nagyon bízom benne, hogy nem lesz semmi baj.

– Nagyon kedves... – ismételte a tanár úr szavát Karcsi, de mintha csak egy mély barlangból jönne a hangja.

Az a nagy autóbusz veszettül száguldott. A vezetőnek szárnya támadt, nyomta a gázt istenesen, inci-finci kis autók ugyan meg nem előzhették. Ez olyan vezető volt, aki nem gyújtott cigarettára, hanem kövéren és derűsen rákönyökölt a hatalmas kormánykerékre, és miközben a járgány „falta a kilométereket” (ezt már mondtam), ő derűsen kiröföntött a foga között:

– Na mi van, mi van, apikám! Elment a jódolgod? – (Ha éppen megelőzték!)

Vagy:

– Na, ennek is kár volt jogosítványt adni.

Esetleg:

– Micsoda frankó kocs! Ha tíz évig nem ennék, talán meg tudnám venni! Haha, de én inkább jól kosztolok...

Ez a vezető nem volt rászorulva, hogy beszélgessenek vele. Nagyszerűen eltársalgott önmagával. Morcosnak sem volt igazán morcos:

– Szedd a lábad, kicsikocsi, mert belecsípek a fenekedbe!

Máros tanár urat azonban nem tudta felvidítani a kedélyes sofőr látása sem. Tele volt gonddal, folyton az előre utazott gyerekeken járt az esze, és már azon kezdett magában morfondírozni, vajon miért éppen ez a három kedves gyerek (no persze, a gézengúzok) maradt vele. Ekkor bukkant fel az autópálya szélén egy hatalmas zöld tábla, *Martonvásár* felirattal, és ez Márkos tanár urat pedagógusi kötelességére emlékeztette:

– Az ám, az ám, gyerekek, hát ha a többiek is itt volnának, elmondanám, hogy legközelebb majd ide jövünk! Úgy bizony... az ám! Martonvásárról jó tudni, hogy világhíres növénykutató állomása van, hogy csodálatos parkjában ritka fákat és bokrokat lehet látni, no és hogy a régi, főúri kastélyban, az úgynevezett Brunszvik-kastélyban vendégeskedett 1800-ban... no, tudjátok-e, kicsoda?

Nem tudták.

– Hát Beethoven, a világ egyik nagy zeneszerzője. Majd egyszer közösen meghallgatjuk a *IX. szimfóniát*...

Fülesbagoly hirtelen elhallgatott. Némán bólogatott, a fejét csóválta, majd kinézett az ablakon, de látszott rajta, hogy nem a tájat szemléli.

– Éhn thudhom hhogyh khireh ghondhol... – súgta Karcsi Berci fülébe.

Az meg visszabólintott, hogy ő is tudja.

Éppen csak Tercsi hallgatott két ülésel hátrébb. Hosszú, barna haja a homlokába hullott, és ahogy magába roskadva gubbasztott azon a szűk autóbuszülésen, hát igazán semmi jót sem ígért a tekintete.

Amióta halkán megkérdezte Bercitől „ugye, hazudtál?“, és amióta Berci arra rábólintott, Tercsi azóta magába roskadva hallgatott.

Egy távolsági autóbuszon történjék akármi, a távolsági autóbusz azért csak száguld, hajt, röpül, ahogy csak tud. A széles autópálya széles nagy ívekben kanyarodott, hol lejtett, hol meg emelkedett, hamarosan már a Velenceitónál jártak amiről ugyan lehetett volna néhány okos szót szólni, de Márkos tanár úr mintha csak elfeledkezett volna a világról.

Velencei-tó – az autópályától balra. Jókora kiterjedésű tó, tiszta időben ellátni a déli partjáig, ahol üdülőtelepek sokasága követi egymást. Arrafelé nagy a fürdőélet, a tó más részén védett madárrezervátum van (a madarak vajon tudnak-e róla?), megint másik részén csónakversenyeket rendeznek alkalmas időben. Az autópálya a tó északi oldalát érinti, itt hirtelen romantikus dombocskák közé fut be, az egyik domb tetején emlékmű obeliszkje dőf a magasba: 1848. A pákozdi csata emlékműve. Az első, szép magyar forradalom itt aratta első hadi győzelmét!

Balra (délre) tehát a tó meg az emlékmű. Jobbra (az északi oldalon) kedves, kicsi falu, Sukoró. Ha ebben a faluban a turistajelzést követve elindultok, érdekes ingókövekhez juttok. Azokhoz hasonlót legfeljebb Amerikában lehet látni... Na, ugye! Hát nekünk is van!

Lehetett volna még ennél jóval többet is mesélni, de Fülesbagoly még ezt sem mondta el. Én is csak a magam jószántából mondom, amit az ember egy vágató autóbusz ablakából láthat és tudhat a világról. No, hiszen nem is sokat kellett várni, mert máris hatalmas táblák jelezték, hogy bizony aki a 8-as útra akar jutni, az sürgősen térjen le jobbra, és menjen be Székesfehérvárra.

Na tessék, megint egy híres magyar város! Nem is tudom, miért szerénykedünk annyira a világ előtt, amikor lépten-nyomon gyönyörű látnivalóink, nagyszerű tájaink és híres városaink vannak.

Székesfehérvár. A hajdani magyar királyok koronázó- és temetkezőhelye. A legősibb magyar krónikák is megemlékeznek róla. Mármost ha Márkos tanár úr éppen magánál volna és egy rövid

körsétára vihetné a gyerekeket, bizonyára fölemlengetné, hogy azokban a régi szép, középkor végi időkben bizony minden európai király el volt ragadtatva, ha magyar királyhoz adhatta a lányát. Merthogy a mi szép hazánk valaha európai ország volt, és jelentős hatalom.

Manapság más idők járnak. Nem királyok és nem királynék intézik az országok ügyeit. Talán jó is így, bár szívesen venném, ha eljönne az idő, amikor egy francia vagy angol bankár így szólna: – Na végre! Van értelme az életnek! A lányom egy magyar villanyszerelőhöz ment feleségül!

Ahogy az a nagy autóbusz befordult a székesfehérvári állomásra, az utasok egy része leszállt. Egyelőre senki sem jött a helyükre, bizony úgy látszott, alig egynéhányan utaznak majd Kőszegig.

Leszállt Fülesbagoly is.

Rohant az iroda felé, látni lehetett, hogy buzgón magyaráz, majd pedig füléhez emeli a telefonkagylót.

A buszon egy-két felnőtt maradt csupán.

És a gézengúzok.

– Berci! Hazudtál! – sziszegte Tercsi.

– Hazudtam! Igenis hazudtam. A barátunkról van szó, ha nem tudnád.

– Hazudtál!

Szörnyű volt ez a szó. Ugye, ismeritek az érzést, amikor az ember remegve veszi a lélegzetet? Úgy dobog a szíve, hogy majd kiugrik a helyéből.

– Hazudtál!

– Hazudtam...

És utána a nagy csönd.

– De hát miért?

– Karcsiért. Mert szemétség, ami veled történik! Érted? És te különben is benne voltál, beleegyeztél, hogy találjak ki valamit. Hát kitaláltam, és kész! – Berci méltatlankodva vonogatta a vállát. – Az egész nem sok, de eddig pompásan sikerült. Tegnap délben felhívtam azt a lökött Csülököt, mondván, hogy adja tovább sürgősen, miszerint egy órával később lesz a gyülekező... és titeket persze nem kell értesíteni.

Tercsi lassan kihuzigálta hajából a csatokat, és most hagyta, hadd lógjon a szemébe.

– Egy órával később! – hüledezett Karcsi. – Akkor hát...?

– ...akkor hát senki sem ment előre, mert majd csak utánunk jönnek. Ez benne a csavar! Ezt nem tudja Fülesbagoly, és most örülten Kőszegre telefonál, ahelyett, hogy visszatelefonálna Budapestre! Hahaha!

– Szégyellem magam... – súgta ekkor Tercsi, és ujjá köré kezdte csavargatni kibontott haját. – Marhára szégyellem magam. Duplán hazudtál.

– Most mi bajod van már megint? – Bercinek hirtelen elment a jókedve. – Igaza van apunak, hogy a nők mindig elveszik az ember kedvét!

– Mit mondasz majd, ha végül mégis megérkeznek, és kiderül az egész? Akkor mit fogsz szólni? Megmondod majd, hogy ez volt a... a büntetés?

Minek is tagadjuk, Berci erre nem gondolt és ahogy Karcsi motyogását meghallotta, hát az úgy rémlett, mintha csak mindketten ő ellene volnának. Mert Karcsi ezt motyogta:

– Ráadásul anyu úgysem jött volna el. Anyu csak délben ér haza. Akkor találja meg a leveletem is... Ennek az egésznek semmi értelme...

De hát további vitára nem volt alkalom. A gézengúzok magukban fortyoghattak tovább egymás ellen, ami nem jó dolog! Azt mondják, a visszafojtott vélemény, a ki nem mondott szó – „rossz

vért szül”. Berci azért még odavágta:

– Ennyit ér a Gézengúzok Nagy Szövetsége! Uszítani tudtok, de vállalni a dolgot... azt már nem!

Ezzel be is fejezték a röpké meghasonlási vitát, mert látták, hogy Fülesbagoly kilép az állomásépületből, majd néhány tétova mozdulat után megindul a közeli járdaszívet felé.

Azon a járdaszíveten bódék sorakoztak Virágosbódék főképpen.

És látták, hogy Fülesbagoly ide-oda szaglászódik a hatalmas virágcsokrok között, majd némi tépelődés után rámutat egyikre. A bódés asszonyság pedig gyors és ügyes kézzel egy szépséges csokrot kötöz neki csupa piros szegfűből.

A gézengúzok az autóbusz ablakához nyomták az orrukat, úgy lesték a tanár urat.

– Piros virág... a szerelem jele... – suttogta Berci, akinek sokféle műveltsége volt máris.

Elakadt a szavuk, most már gondolatban sem vitatkoztak, mert igazat adtak Bercinek. És látták, hogyan siet visszafelé Fülesbagoly. Boldog mosoly a képén, a szemüvege villog, a szandálja csattog, csupasz lábán feketék a szőrök – és persze egyik kezében nagy csokor virág. Csupa piros szegfű.

A tanár úr hirtelen megtorpant. Az órájára nézett, majd a busz időjelző indítótáblájára. Körülpillantott, és észrevéve egy nyilvános telefonfülkét, gyors léptekkel arrafelé indult. (A forgalomirányítóba nem fog visszamenni, ha magánügyben telefonál.)

– Most hívja fel, most hívja fel... – rikkantotta ekkor Karcsi, és mint a párduc, szökkent talpra, és ugrott le a buszról.

Se látott, se hallott, ahogy átvágott a pályaudvar és a bódék közti aszfaltozott téren. Mint egy valóságos száguldó nyomozó átugrott egy hagymával teli kosarat, és íme, máris ott volt a telefonfülkénél. A fülkében Fülesbagoly.

A fülke ajtaja résnyire nyitva. Őrületes hőség van egy ilyen fülkében, főképp ha rásüt a nyári nap. Erre éppen rásütött.

Karcsinak torkában dobogott a szíve, zakatolt a füle, és homlokáról csörgött a verejték, ahogy odaállt szorosán a fülke nyitott ajtajához! A tanár úr éppen befejezte a tárcsázást, és mint a telefonáló emberek szoktak, egy önkéntelen félfordulatot tett. Így aztán éppen hátat fordított Karcsinak.

– Drágám... drágám... én vagyok *(szün.)*, el sem hiszed, mennyire várom, hogy lássalak *(szün.)*, óh, képzeld csak, mit viszek... *(szün.)*, és milyen virágok? *(szün.)* Úgy van! Úgy van! *(szün.)* Hát annak, akit a legjobban szeretek.

A tanár úr talán mondott volna még valamit, de a buszállomáson megszólalt az indítást jelző duda. Ezért egy hangos „csókollak”-kal búcsúzott a vonal túlsó oldalán beszélő hölgytől, és lecsapta a kagylót. Abban a pillanatban pedig már lökte is kifelé a fülke ajtaját – Karcsinak nem volt ideje, hogy eliszkoljon.

– Hohó! Karcsi fiam! – kiáltott mosolyogva Fülesbagoly. – Engem keresel? Ne izguljatok! Még nem veszttem el...

Azzal futva megindultak a busz felé, egy szempillantás alatt felugrottak, és már csapódott is a harmonikaajtó. Morogva nekilódult a hatalmas szerkezet.

A tanár úr heherészett, lihegett, és a virágcsokrot gyengéden letette maga mellé az ülésre.

– Képzeljétek csak, gyerekek! Fatális dolog történt! Tudjátok, mit jelent az, hogy fatális?

– Végzetes, Véletlenszerűen elkerülhetetlen – felelte hirtelen Berci, noha Karcsi is tudta.

– Úgy van, leülhetsz. Azaz amúgy is ülsz. No, Kőszegre telefonáltam a többieket keresve. De hiába. Van ott egy iskolás csoport, de nem a mieink. A vezető tanár úrral beszéltem... na,

gondoltam, legjobb lesz, ha felhívom Budapestet. Itt a forgalmi irodán nagyon készségesek, nyugtattak, hogy semmi vész, semmi vész, nincs olyan iskolai kiránduló csapat, amellyel valami zűr és zavar ne volna. És most kezd csak bonyolódni az eset.

A tanár úr felemelte az ujját, és őszinte, lelkes izgalomtól szikrázott a szemüvege, ahogy rájuk nézett.

– Képzeljétek csak, valami egészen titokzatos dolog történt! Ti a mondott időben érkeztek ki az állomásra, ezért találkoztatok velem. De hát a többiek! A többiek... egy órával *később*. Érthetetlen! Mindenkiel pontosan és többször is közöltem, hogy mikor van az indulás. Mégis egy órával később gyülekeznek! Fantasztikus! Még szerencse, hogy velük van *két* anyuka. Lehet, hogy az egyik éppen a te anyukád, Karcsi?

– Az... lehetetlen... – suttogta Karcsi, és nem tudta levenni szemét a virágcsokorról.

– Az én anyum sem lehet, mert neki mindenképpen a hivatalába kellett mennie – emelte fel az ujját Tercsi.

– Az én édesanyám pedig éppen külföldön van. Örökké a világot járja, akárcsak apu.

Fülesbagoly bólogatott. Igazán nagyon vidámnak látszott.

– Kitaláljátok-e, honnan tudom, hogy a mi osztályunk gyerekeiről van szó?

A gézengúzok nyeltek egy nagyot. Valóban, honnan tudja Fülesbagoly, hogy éppen Csülök, Savanyú Dió, Póznaklári, Tóbi és még néhányan gyülekeztek?

– Hát onnan, hogy a pesti irodában megjegyezték: azok a gyerekek akkora ricsajt csaptak, hogy a hangszórót sem tehetett hallani. Na, mondom, ezek az én gyerekeim. Aztán meg: folyton valami Fülesbagolyt kerestek izgatottan.

A tanár úr megbocsátóan kacsintott a saját szavaihoz, és együtt nevetett a gézengúzokkal, ámbar az ő nevetésük inkább nevezhető zavart vihogásnak. Lám, lám, milyen jó, ha az ember tanár léte tudja a saját gúnynevét.

A nagy autóbusz immár dimbes-dombos tájak között száguldott. Kisebb-nagyobb községekben megállt egy-egy pillanatra. Hosszabb időre Veszprémben, de csak néhány pillanatra szálltak le a gézengúzok – nehogy már „dolgukvégezetlenül” menjenek tovább. A mosdóban Karcsi megjegyezte:

– Anyu kedvenc virága a szegfű!

Berci szeme elkerekedett.

– Rádásul nagyon vidor. Amióta telefonált, túlságosan is vidor.

Mentek kifelé, a várócsarnokban megvárták Tercsit (a lányok mindig olyan sokáig szöszmötölnek a mosdóban), és akkor vele is közölték az új felfedezést.

– És még ti nehezteltek, amiért hazudtam? – fortyogott Berci. – Mintha attól a kis hazugságtól összedőlne a világ! Apu mindig arra oktat, hogy ismerjem fel, mi a fontos, és mi a kevésbé fontos. Hát most szerintem nem az a fontos, hogy hazudtam, hanem az, hogy Fülesbagoly vidor.

Igazat adtak neki, ha nem is mondták.

Visszamentek a buszhoz, és az máris indult.

Veszprémben felszálltak néhányan, kevesebb lett a szabad hely, a gézengúzok hátraszorultak, és onnan lesték az elöl ülő tanár urat. A tanár úr azonban ügyet sem vetett rájuk, noha máskor igazán kötelességtudó és kedvesen szigorú volt. Még önmagához is. Most azonban mintha se látna, se hallana, üdvözült mosollyal a szája szögletében nézett ki az ablakon.

– Vidor... nagyon vidor... – sziszegte Karcsi, és nem tudta levenni szemét Fülesbagoly két elálló füléről és arról a bizonyos virágcsokorról. Istenem, milyen ártatlannak és jóakarátúnak látszik így messziről! Pedig nem annyira jóságos, ahogy a füle mutatja. De nem ám!

- Engem ugyan nem érdekel... – sziszegte Berci még mindig sértődötten.
- Tercsi ekkor hátracsapta homlokából a haját, és biztatóan rájuk mosolygott.
- Majd csak kitalálunk valamit.

Hát egy ilyen hosszú autóbuszozás nem valami érdekes mulatság.

Az ember bámulhat előre (mereven és rezzenéstelen arccal), vagy báméskodhat az oldalsó ablakon. A gézengúzok ez utóbbit tették, valamitől kissé lehiggadva. Végére is az ember nem dülhat-fülhat órákon keresztül, főképpen, ha nem is tud mit csinálni.

Mákos Ákos tanár úr egyszerre csak a homlokára csapott:

– Hohó, gyerekek, éppen most hagytuk el Herendet! Ha jobbra befordulunk. De hát nem fordultunk. Ez távolsági járat, Isten tudja, hogy közben hol áll meg. Na, csak azért mondom, hogy ha befordultunk volna Herendre, és ott némi időnk is jutott volna, hát megnézhattuk volna világhíres porcelángyárát, és láthattuk volna a porcelánmúzeumot is, ahol élvezet a báméskodás, és végigjárhattuk volna a tanműhelyt is...

Berci pimaszul közbeszólt:

– Ha az a volna ott nem volna.

– Úgy, ahogy mondd – nevetett Mákos tanár úr, mert ő sosem hitte, hogy a tanítványai gonoszokhatnak vele. – Legközelebb majd ide tervezünk kirándulást.

Tercsi egyszerre csak felállt, és előrecsámborgott. Mentek utána a fiúk is. Itt-ott helyet találtak más felnőttek mellett a tanár úr közelében. Ahogy Fülesbagoly rájuk nézett, három jólnevelt, kissé zavartan mosolygó gyereket látott, akik talán azért gyűlnek most köréje, mert többet is akarnak hallani Herendről.

– Herend... – kezdte volna, de látta, hogy Tercsi éppen kimutat az ablakon.

– Tanár úr, kérem, miért kell permetezni? – kérdezte Tercsi vészjósló kedvességgel. – Amerre csak nézünk, mindenhol permeteznek.

Mákos Ákos gyanútlanul, bólogatott.

– A gyümölcsöst is meg a veteményest is... mit is mondjak, általában a legtöbb kultúrnövényt... ejnye, miért kultúrnövény a kultúrnövény? Vajon tudjátok-e?

– Mert el tudja szavalni a *Talpra magyar!*-t – vágta rá gonosz komorsággal Karcsi.

Az utasok nevettek körülöttük.

– Ej, hát a kultúrnövény nem képes megélni az ember állandó gondoskodása, művelése nélkül. Elvadulna, tönkremenne. Ráadásul az emberi társadalom ellátására természetjük.

– Az ám, és azért kell permetezni őket. Még hozzá alaposan – szólt közbe egy nagy bajuszú utas.

– Én is éppen tegnap fűjtam le a fákat, de hát ezek a mai vegyszerek már nem az igaziak. Tavaly is olyan gyöngye termés volt Nahát! Még jó, hogy nem a kertemből élek, máskülönben...

– Talán nem is a vegyszerekben van a hiba, kedves bátyám – fordult az öreg bácsihoz Mákos Ákos. – Nagyobb baj, hogy például az egyes rovarok egymást gyorsan követő nemzedékei egyszerűen hozzászoknak a mérgekhez.

A bácsi bólogatott. Az bizony meglehet.

– Ezért találnak ki a kémikusok mindig újabbakat. Márpedig akadna talán okosabb megoldás is. Hiszen a mérge nemcsak a kártékony rovarokat mérgezi, hanem a madarakat, a halakat és végül az embert is. – A tanár úr felsóhajtott. – Hej, ha egyszer módom lesz rá, olyan biokertet tervezek majd, ahol az egyes növények egymást védik a különböző kártevők és betegségek ellen. Mert nézzétek csak azt a gazdát ott, ott elől, a sárga ház mellett! Feje fölött fehér mérgefelhő, és rajta se szemüveg, se köpeny, se kesztyű. Ha figyelmeztetnénk, bizonyára kinevetne. Talán meg is

sértődne, miért kívánjuk, hogy bohócmaskarába bújjék. Védőitala sem tej, hanem az a fél deci pálinka, amit munka előtt felhajtott...

A busz persze gyorsan maga mögött hagyta a sárgára pingált házat, kertjében a gondatlan gazdával, Mákos tanár úr azonban még sokáig csóválta a fejét.

– Nem kell ám azoktól a vegyszerektől úgy félni – szólt ekkor egy másik utas. – A kis bogárka elpusztul tőle... de hát az ember...

– Nono! – kapta le a szemüvegét Mákos Ákos tanár úr. – Már megbocsásson, persze, hogy az emberre ártalmatlan az a vegyszer. Rá is van írva. Hanem... ki tudja, hogy aki most nem vigyáz, négy-öt év múlva nem ettől az ártatlan vegyszertől kap-e majd májrákot, tüdőrákot, és sok másfajta betegséget.

Fülesbagoly egészen belepirult, ahogy ezt kimondta, és talán ezért is meredt meglepetten Tercsire, aki most valóságos boszorkányhangon kérdezte:

– A tanár úr is szokott permetezni?

– Szoktam – nyelt zavartan Mákos Ákos.

– És hogyan? – álságoskodott tovább Tercsi. Háta mögött a két fiú pofátlanul hallgatott.

– Hogyan? Hogyan? – Mákos Ákos hirtelen Tercsihez fordult, és kutatóan nézett a szemébe.

Olyan sokáig mustrálgatta a tekintetét, hogy a végén Tercsi bizony elpirult. (Azt hittem, kitalálja, hogy meglestük – vallotta be később.)

– Azt kérdezed, hogyan?

Tercsi bólíntott, mert valahogy nem tudott volna felelni.

Közben a nagy autóbusz vadul száguldott Kőszeg felé. A kerekek zúgása, a motor hangja egyéfolyt, és valami furcsa zengés támadt belőle. Mintha bizony énekelne ez a jármű, talán mert jó kedve van, hogy három kedves gyereket, egy derék tanárt és még néhány derűs tekintetű bácsit és asszonyságot vihet, lehet, hogy még az autóbusz is nevetett magában, amikor Mákos Ákos kiöntötte a lelkét:

– Ha tudni akarjátok, én úgy félek a vegyszerektől, mint a tűztől. Valahányszor permeteznem kell, csudára beöltözöm, hogy a szomszédok a hasukat fogják neveltükben... – és itt Fülesbagoly sorra-rendre elmesélte mindazt, amit a gézengúzok amúgy is tudtak, és amiről mi is tudunk. Az utasok azonban most hallották először, hát Fülesbagolynak igazán nagy sikere volt, igazat adtak neki, és még biztatták is, hogy ha teheti, próbálkozzék meg azzal az öngyógyító biokerttel. Hátha sikerül!

Mondom, mindenki vidám volt, csak a gézengúzok szontyolodtak el kissé. Tercsinek kissé megnyúlt az arca, és morc képpel újra csatot tett a hajába.

Később magára hagyták a tanár urat. Hadd nézegesse a tájat, ha már magyarázni folyton elfelejt. (Ajkán is megálltak például, és lám, Mákos Ákos tanár úr elfelejtett szólni az üveggyárról, sőt a Fekete István Múzeumról is!) S hagyták, hadd dédelgesse a szemével azt a szép szegfűcsokrot, és hadd mosolyogjon úgy a világba, mint aki – ha tehetné – megoldaná végre a növények védelmének – gyilkos vegyszerektől mentes védelmének – problémáját.

Már a szélesen elterülő nagy várost, Szombathelyt is elhagyták, de Tercsi még mindig veszködött. Ezúttal nem Berci miatt.

– Hülyeség volt, hülyeség.

– Mit beszélsz?

– Azt hittem, szégyelli és letagadja...

– Mit tagad le?

– Áh, nem érted.

Karcsi nem értette, ezúttal Berci se nagyon. Tercsi ettől még komorabb lett, és most már percenként csatozta ki és be a haját.

A busz közben „vadul száguldott”, és egyre közeledett Kőszeg felé.

Kőszeg – mint tudjuk – Magyarország nyugati határszélén fekszik. Tőle nyugatabbra az Osztrák-Mészkö-Alpok emelkedik havas magasságokig, ahonnan sok esőt és jó levegőt szállít a szél. Kies fekvésű, történelmi múltú városka. Nyaranta iskolások seregei tódulnak oda, hogy lássanak és tanuljanak.

Ki tudja, miért, talán mert nagyon is elhallgattak, Tercsi és Karcsi egyszerre tekintettek Bercire.

– Te jó Isten! – nyikkantott Tercsi.

– Mi bajod, mi bajod? – kérdezte Karcsi.

Berci csak intett, hogy semmi, semmi, pedig volt valami, mert halottsápadtan ült a helyén, és mereven előrenézett. Közben olyan fancsali képet vágott, mint aki citromba harapott.

– Rosszul vagy?

– Áh.

– Hánynod kell?

– Áh.

– Nono, zöld vagy, mint a petrezselyem! Ismerem. Vannak, akik nem bírják az utazást, és folyton hánynak. A szomszédunknak van egy kiskutyája, az is...

– Nem vagyok kiskutyá.

– De zöld vagy.

– Nem kell hánynom.

– Akkor mi bajod?

– Semmi.

– Mi semmi?

Berci egy ideig a vállát vonogatta. Már azzal fenyegették, hogy ha nem vallja be, mi baja, szólnak Fülesbagolynak (pardon! Mákos tanár úrnak).

– Nem... csak eszembe jutott.

– Micsoda?

– Hogy mindennek vége.

– Miért?

Berci mélyeket sóhajtott. Talán, hogy a rosszulléte eltűnjék végre. Aztán Tercsihez fordult, szinte csak neki mondta:

– Mindennek vége. Mert az a két néni, aki a többieket most vezeti, két gyanakvó szülő. Értitek? Minden kiderült. Megszimatolták, hogy valami nincs rendjén. Egy órával később a gyülekezés! Miért? Na, majd utána néznek! Most aztán jönnek utánunk. És szörnyen dühösek. Dupla költség... meg hogy én voltam!

Hát ami Bercinek végre az eszébe jutott, bizony nem volt lényegtelen. Könnyű ám „körtelefont” megereszteni, meg félrevezetni olyan „lükéket”, mint Csülök meg Savanyú Dió, de minden családban akad egy-két józan anyuka, és főképpen gyanakvó nagymami. Ezek aztán kikísérik a gyerkőcöt, akár tetszik neki, akár nem, és máris kiderül a turpisság.

– Mondjuk meg?

Erre a kérdésre megfagyott a levegő ott az autóbusz végében, ahonnan olyan nagyszerű a kilátás a sztrádán száguldó kicsi személyautókra.

– Mondjuk meg?

Csönd. Vagyis helyette a motor zúg alattuk. Nem is zúg, hanem harsog. Rohannak az út menti fák valahová vissza a távolba.

Berci lelki szeme előtt a várható botrány képei kavarogtak.

Karcsi nem tudta levenni a szemét arról a piros szegfűcsokorról!

(Igaz... Fülesbagoly is folyton azt nézte!)

– Mondjuk meg?

Csak a csönd és a néma hallgatás.

Aztán nagysokára Karcsi sziszegése:

– A bosszú nem maradhat el.

Könnyű persze Karcsinak. Folyton csak ezt mondja.

Berci keserűen biggyesztette a száját.

– Azt mondatok, találjak ki valamit.

Tercsi ekkor hozzáfordult, és azzal a csodás, kedves mosolyával nézett rá. A kezét pedig rátette a kezére, és megsimogatta.

– Majd csak kitalálunk valamit.

– Kitalálsz valamit? – kérdezte Berci.

– Ühüm – bólintott Tercsi, pedig biz’ isten már keresztbe állt a szeme, csak hogy kitaláljon valamit.

ÖTÖDIK FEJEZET

amelyben a másik busz is száguld – Két anyuka ismerkedik – Ki találta fel a ricinust? – A gézengúzok közben befutottak Kőszegre – Karcsikám, fiacskám – Ők, lám, egyre többet vitatkoznak – Most szabadul el a pokol

Kőszeg!

Milyen csodás, bájos, kedves város!

Csakhogy... még nem járunk ott!

Ejnye, hát hol vagyunk még Kőszegtől? Amely végeredményben nem is arról híres, hogy Magyarország nyugati határszélén épült; épült ott más város is. Mondhatnánk, hogy ősi magyar város, ámbár mondhatnánk, hogy ősi osztrák város is, mert a történelem folyamán hol magyar volt, hol meg osztrák... ám aki építette, az meg éppenséggel valamilyen egyáltalán nem magyar származású, de azért magyar érzelmű vajda volt valamikor a XIII. század elején.

Egyébként már a legrégebbi korokban éltek itt emberek, mert már azoknak a nagyon ősi embereknek is volt eszük hozzá, hogy kiválasszák a legszebb hegyalját, a legszebb folyócskát.

Már aztán a magyar középkor folyamán olyan harcok folytak Kőszegért, mint egy jómódú hercegkisasszonyért. Meg is érdemelte. Ez a szép vár később hősi vár lett, mármint a török időkben. De hát majd akkor szólok erről, ha a gézengúzok már ott lábatlankodnak a várfalak tövében.

Hol vagyunk még attól!

Egyelőre – *az a másik busz is száguld*, akár a végzet. Falja a kilométereket. Hamm, hamm! És benne egy sereg kölyök, az osztály másik része, Bertalan anyuka vezetésével, ha ugyan vezetésnek lehet azt nevezni. Ki tudja, talán elszabadul a pokol, ha ott nem látnák a Fülesbagoly mamáját azon az első ülésen Karcsi mamája mellett. Szigorú néni.

Ez némileg csillapítja a kedélyeket. A társaság hátrahúzódik. Ott rendetlenkednek. Kiabálnak, integetnek az autóknak. Vihognak.

Az utasok nagy része elnéző mosollyal vette tudomásul a zajongást. Hát istenem. Gyerekek. Jó kedvük van. Hadd marhászkodjanak. Az utasok más része azonban villámló szemet vetett a nagy hangon röhögő Csülökre (túlkoros), és fejcsóválva vette tudomásul, miszerint az egyik kislány (Savanyú Dió) folyton a nyelvét öltögeti a buszt megelőzni akaró autósokra.

Egyszerre csak közjük telepedett az a bácsi, akinek a helyét Mákos néni még az út elején elfoglalta. Azóta bezzeg ügyet sem vetett rá, mert egy ideje nagy beszélgetésben volt Bertalan nénivel. Így aztán a bácsi hol a tájat, hol meg a gyerekeket nézte. Kedvét lelte bennük.

Közben Bertalan anyuka és Mákos néni elmesélték egymásnak megözvegyülésük nem éppen vidám történetét. A végén Mákos néni már megenyhültebben pillantgatott az ifjú mamára, a gyereke felől kérdezgette, és nem győzte inteni, miszerint...

– Nem könnyű egy anyának egyedül nevelnie a fiúgyerékét. A fiúkat szigorúan kell fogni. Bizony mondom, még manapság is ellenőrzöm a fiam dolgait, hogy mindenről el tudjon számolni, pontos időben keljen, a napja be legyen osztva... ha nem volnék ilyen szigorú, az a szegény gyerek... óh, talán a züllés útjára kerülne.

Bertalan anyuka elnézően mosolygott.

– Ó, már hogy is gondolod, drága Nóri néni! A fiad okos, intelligens, nagyon kedves és szelíd ember. Mindenki szereti.

Ezt mondta, és mi tagadás, kissé elpirult.

– A gyerekek különösen – tette hozzá gyorsan. – Az én Karcsim... nahát, azt hiszem... egyenesen rajong érte.

Mákos néni bizalmatlanul hallgatott, de azért tetszett neki a dolog. Jóleső, ha az ember szépeket hall a gyerekekről.

– Sajnos, éppen az ilyen szelíd, kedves emberek vannak kitéve a legnagyobb veszélynek. Jön valami nőszemély... és elcsavarja a fejét... Ott maradok majd öregségemre egymagám. Mint a szedett fa! Hiszen majd meg fogod te is tudni, mi az! Felneveled, taníttatod, aztán mi hasznod belőle? Semmi. Magamra maradok... senkim sem lesz... elrabolják majd a fiacskámat!

Kinekbeszélek (Mákos) néni előhalászott a táskájából egy jókora zsebkendőt, és tüntetőén törülgetni kezdte a szemét. De hiába törülgette, abban könny egy csepp se volt.

Hiszen ráér sírdogálni majd akkor, ha már elcsavarták a fia fejét.

Bertalan anyuka is úgy látta, hogy Mákos néni inkább csak magamagát sajnálja, ezért, továbbra is irulva-pirulva, mégis megkockáztatta:

– Hiszen ez az élet rendje, Nóri néni. Lesz egy kedves menyed, és adja Isten, hogy unokáid...

– Honnan tudod, hogy kedves, honnan tudod, hogy kedves? – csattant fel Kinekbeszélek néni. – Ezek a mai nők... na hiszen! A ház is, a kert is a fiam nevéen van... aztán majd jön egy feleség... na hiszen! Aztán majd kitúr a házból, mehetek a híd alá aludni!

Hát valahogy így zajlott a beszélgetés Bertalan anyuka és Mákos néni között azon a hosszú úton. Beszéltek még erről-arról, sok mindenről, de azért folyton visszatértek erre a témára. Még jó, hogy ott hátul a gyerekek mit sem hallottak az épületes társalgásból. Ámbár aligha érdekelte volna őket. Bertalan anyuka egyre gondterheltebben mosolygott, Mákos néni ellenben egyre lelkesebben panaszkodott a fiára:

– Hiszen jó gyerek, de látod, milyen hebehurgya. Ez a kirándulás sem tetszik nekem. Valami titkot sejtek mögötte. Tegnap is felhívta valami nőszemély. Hallottam. Megvárta, amíg kimegyek a szobából, és akkor hívta fel...

– Kicsoda kicsodát?

– Hát az a nő a fiamat!

– De hát, Nóri néni, hogyan tudhatta az a nő, hogy te éppen kimentél a szobából? Távolbalátója volt?

Mákos néni kurtán legyintett. Ilyen apróságok őt nem érdeklik. Különben is... az a nőszemély...

– Az én voltam, Nóri néni. Este hét óra tájban hívtam fel a tanár urat! Akkor még nem tudtam, hogy reggel be kell mennem a varrodába...

Kinekbeszélek néni hallgatott. Néha oldalvást egy-egy szűrő pillantást vetett Bertalan anyukára, aki hol elpirult, hol meg elsápadt – és már bánta, hogy a fia után loholt, hiszen azt a levelet...

Azt a levelet!

Azt a levelet megmagyarázhatták volna egymásnak akkor is, ha majd Karcsi hazatér a kirándulásból.

Most már mindegy.

Lesz, ami lesz.

– Azt szeretném, hogy Ákos ne is tudjon rólam.

– De Nóri néni, a gyerekek... úgyis elmondják.

Mákos néni (Kinekbeszélek néni) megvonta a vállát. A gyerek – gyerek. Annak úgysem szabad beleütnie az orrát a felnőttek dolgába, elég lesz, ha rájuk dörren, és egy kukkot sem szólnak majd.

Ott hátul persze mit sem tudtak róla, hogy egy néni (Fülesbagoly anyukája) milyen becsmérő

véleménnyel van róluk. Körülvették a bácsit, akiben jó pajtásra leltek. Vézna, sápadt kis öregember volt, egyedül az orra piroslott rajta, de az aztán nagyon. És nem azért, mintha borissza lett volna (nem olyanak látszott), egyszerűen azért, mert valami okból örökösen fázott. Nyár közepén most is ballon felöltőt viselt, és még sál is díszlett a nyakában. Mégsem volt valami savanyú ember. Úgy látszott, az egészségénél sokkal jobb a kedve.

– Hej, gyerekek, gyerekek, nem is tudjátok, milyen jó gyerekek lenni! – heherészett. – Na, várjatok csak, figyeljete csak! Tudjátok-e, ki volt Nobel Alfréd?

Tudták. A hülye dinamit feltalálója, aki, hogy a lelkiismeretét megnyugtassa, díjat alapított a tudomány és a művészet ápolására.

– Semmi többet nem tudtok?

Nem tudtak.

– Na, akkor hallgassátok! – Azzal a bácsi megvakarta piros orrát, és hamiskás mosollyal rákezdte:

*Nóbel Alfréd, Nóbel Alfréd
svéd kémikus, kus, kus!
Feltalálta, feltalálta
a ricinust, nust, nust!
Lábvizet kevert kovával,
és megitta pléhpofával
Nóbel Alfréd svéd kémikus, kus, kus!*

Óriási sikere lett. Megtapsolták, megéljenezték. Csülök (a túlkoros) magánkívül volt a lelkesedéstől. Főleg az tetszett neki, hogy „megitta pléhpofával” – mivel fél percbe sem telt, és megtanulták az egészet, Csülök, valahányszor a pléhpofához értek, szinte ordított.

Énekelték vagy félórát a svéd kémikus egyszerű történetét. A bácsi kijelentette, hogy amikor ő kisdíák volt, éppen olyan ostoba nótákat fújtak a gyerekek, mint most, a beat, a rock és más idegborzoló zene világában. A bácsi is énekelt. Szép, mély zengésű hangja volt, noha igencsak betegesnek látszott.

– Ha, gyerekek, ezt vajon ismeritek-e?

*Messze fenn, az Északi-
Jeges-tengeren,
élt egyszer egy svábbogár,
talpig meztelen.
Keze-lába lefagyott
és így úszni sem tudott,
szegény, szegény svábbogár
a vízbe fulladott.*

Hurrá és hurrá! Ezt is elfújogatták egy darabig, ráadásul az utasok közül is beszállt egy-két ember, mert hogy ők is ismerték. Ezzel is eltelt jó félóra (Bertalan néni egy-egy pillantást vetett rájuk, s látta, hogy nincs semmi baj), aztán a bácsi egyszerre csak rázendített:

Tavaszi szél vizet áraszt,

*virágom, virágom.
Minden madár társat választ,
virágom, virágom.*

Ez már hamisítatlan, igazi és szép népdal volt – s lám, megtörtént a csoda: az imént még viháncoló társaság úgy fújta ezt is, teli tüdőből, teljes szívvel, mintha sosem akarná abbahagyni.

Egyik népdal a másikat követte most már.

A bácsi pedig szelíd mosollyal fordult Póznaklárihoz:

– Ezt akartam ám. Az a sok butuska nóta megvidámít, hanem az igazi, szépséges népdal... boldoggá tesz.

Énekelték is boldogan, bár Csülök miatt a pléhpofát is újra meg újra elővették, merthogy őt ez tette boldoggá.

Így értek be aztán Kőszeg szép városába.

Az a másik járat akkor már megérkezett.

De hogyan?

Először is: a jó Isten sem tud eligazodni ezeken az autóbuszjáratokon. Az egyik megáll itt meg ott, várakozik is valamire valamiért, és csak úgy indul tovább. A másik pedig, noha nagyobb ívet ír le a térkép szerint, vagyis hosszabb utat jár be, de rohan is ám, akár a veszett kutya – és no, láss csudát, majdnem egy időben érkezik meg a másik járattal.

Vagyis mire Mákos Ákos tanár úr és a három gézengúz befutott Kőszegre, már igencsak közeledett valahol egy másik országúton az a másik autóbusz, amelyen az osztály kirándulni vágyóinak másik csoportja, no meg két hölgy ült, vagyis Mákos néni és Bertalan anyuka.

Mákos néniről senki sem tudott. Bertalan anyukáról a fia is azt hitte, hogy el sem jött.

Lesz itt meglepetés!

Egyelőre azonban csak az undokság van.

Tessék?

Az út végső kilométerein a gézengúzok undok hallgatagságba burkolóztak. Úgy ültek a helyükön, mint akik karót nyeltek. Szomorúak és némák voltak. Ott üldögéltek az ötödik vagy a hatodik sorban, és legfeljebb Mákos tanár úr korán kopaszodó feje tetejét lesték gyanakvó csöndben. Az utasoknak is feltűnt a gyerekek hirtelen hallgatagsága, és nem tudták mire vélni. Az a kedves, kertészkedő bácsi, aki halálra permetezte a szőlejét, még meg is kérdezte tőlük, hogy mi bajuk.

– Áh, semmi, semmi – felelték tisztelettel, és akkor már igazán olyanok voltak, mint akiket gipszbe öntöttek.

Pedig nem is beszéltek meg. Ez úgy jött...

Mi a legnagyobb büntetés egy ellenséggel szemben? Ha nem szólunk, nem teszünk semmit. Ha a szemünk se rebben. Ezt csinálták már az indiánok is Amerika földjén, amikor úgy érezték, hogy nincs erejük (nincs más erejük) a betolakodó fehérrel szemben.

Hiszen el is vesztették a földjeiket...

De hát itt most Mákos tanár úrról van szó és a gézengúzokról.

Mákos tanár úr csöppet sem betolakodó, és csöppet sem fehér, mert már némileg lesült a pesti uszodákban és egyéb helyeken.

A gézengúzok sem indiánok.

No, figyeljünk csak! A busz halad, és némi kanyargások után befut Kőszeg szép városába.

(Hogy miért kanyarog minden autóbusz, valahányszor befut egy városba, nem tudom. Lehet, hogy ennek valami titka van...)

Egy fékezés, egy rándulás. A hatalmas jármű végre megállt. Ajtajai kicsapódtak.

Az utasok felszedelőzködtek. Hangzott az „Isten áldja, Isten áldja”, „no, viszontlátásra” meg a „Sok sikert, tanár úr, a biokertészethez!”

A gyerekek tisztelettel visszaköszöntek, és ők is szedelőzködtek. Jó is volt megmozdulni végre. Fülesbagolyban végre felébredt a tanár. Noha módfelett nyugtalan volt valamiért, igyekezett vidáman felkiáltani:

– Hej, hej, gyerekek! Nehogy elkészáljatok! Az ám, megírtam a cédulákat, itt van belőle három. Ezen rajta van a szállásunk címe. Azért csináltam, hogy ha valaki is elvész közülünk, ne essék kétségbe... csak érdeklődnie kell.

Ez igazán rendes volt tőle.

A gézengúzok konok némaságát azonban nem oldotta fel. Nem hatotta meg őket. Lekászálódtak a buszról, és megálltak szépen a járdán, ahogy illik jól nevelt iskolásokhoz.

Hanem aztán semmi több.

Csak néztek és hallgattak.

Ha szegény Mákos tanár úr magánál van, azonnal észreveszi, hogy itt valami nincs rendben. De hát szegény nem volt magánál – sőt, magánkívül volt. Öreg hátizsákját csak fél vállra kapta, a zsebéből meg fél kézzel osztotta ki a három cédulát. Látszott, hogy azért ügyetlenkedik, mert nagyon vigyáz a szép virágcsokorra, amelyet a másik kezében tartogatott.

– Haha, nahát, itt vagyunk Kőszegen, gyerekek! Szép város, nagyon szép város, majd még sokat fogok mesélni róla. Remélem, többet is fogunk látni belőle... ejnye, de sajnálom, hogy ennyire szétszakadt a társaság! Ezért hát meg kell várnunk őket. Meg bizony!

Vállát vonogatta, és hunyorgott. A tekintete nyugtalanul futott végig a Fő tér üzletsorán, az utakon és járdákon egészen a Szentháromság szoborig. Kínlódva hunyorított, mert bizony azon túl, a Plébánia-templomig már csak nehezen látott el, noha szemüveg volt rajta.

Ezért aztán észre sem vette, hogy a Gézengúzok Nagy Szövetsége (Tercsi, Karcsi, Berci) milyen ellenszenves némaságba burkolózik. Álltak, csak álltak, és olyan pofát vágtak, mint akiknek igazán édes mindegy, hova is érkeztek.

Kánikula tombolt akkor Kőszegen. Rekkenő hőség terjengett. Az égen egyetlen felhő sem látszott, márpedig ebben az alacsony házakkal ékeskedő városban igazán tágas ég borult fölējük. Lett volna helye a felhőnek. A várnegyed mélyéből nagy sereg madár rebtent föl, és alacsonyan repült el a főtéri fák fölött. Szinte hallani lehetett a szárnyak suhogását.

S mert szinte hallani lehetett... rájöhettek volna, milyen nagy a csendesség itt! Csend és nyugalom fogadta őket. Itt is volt forgalom, tömeg is. A Városház utca elején kirándulók, turisták, iskolások tolongtak. A Főtéren át- meg átzúgott egy-egy autó, átberregett egy-egy motoros – de hát ez a zaj semmiség volt a budapestihez képest. Itt nem álltak magas épületek, itt nem zengett-zúgott a zaj a magas falak között.

Máskor talán lelkendeztek volna ezen a felismerésen, most azonban mintha észre sem vennék.

Mákos Ákos tanár úr hol lekapta, hol meg föltette a szemüvegét:

– Ejnye, ejnye... hogy senki sem vár... – motyogta. – És vajon miért?

Amolyan „szónoki” kérdés volt ez, választ nem is várt rá. Ellenben így folytatta:

– Olyan boldog vagyok, hogy mégiscsak eljött az anyukád, Karcsi. Mert az egyik szülő biztosan ő. Tudod, fiacskám, nem kis gond egy ilyen kirándulás... izé... jó, hogy ha legalább egy szülő is részt vesz rajta. De hogy a másik néni ki lehet? No, hamarosan befutnak az eltévelyedettek is, és

akkor majd tisztázzuk a dolgokat. Minden rendbe jön!

(Dehogyan jön, dehogyan jön... – patakzott Berci homlokáról a veríték, és nemcsak a meleg miatt.)

Mákos tanár úr most már igazán nyugtalannak látszott. Folyton tekergette a nyakát, mint aki azt lesi, vajon érkezik-e már az a másik busz... de nemcsak az utat leste, hanem a házakat, az üzletsorokat is. Bizonyára az járt a fejében, hogyha a tanítványai nem szakadnak el egymástól, már régen a kitűzött program szerint menne minden.

Nyugtalansága odáig nőtt, hogy egyszerre csak kijelentette, itt bizony valami újabb kavarodás készül, ezért neki most sürgősen telefonálnia kell. Egy darabig ide-oda toporgott, majd hirtelen Karcsi kezébe nyomta a virágcsokrot.

– Karcsikám... fiacskám... izé... vigyázz rá, amíg vissza nem jövök.

Így szólt, és azzal elrohant.

A gézengúzok pedig ott maradtak Kőszeg kellős közepén.

KARCSI: A franc... a franc...!

TERCSI: Moderáld magad! Csúnya szavaktól még soha semmi sem oldódott meg.

KARCSI: Folyton fiacskámoz. Nem vagyok a fia!

BERCI: Ne mérgeledj! Nekem is mondja, és másnak is. Csülöknek is mondta már, magam hallottam.

KARCSI: De miért éppen az én kezembe nyomja ezt a zöldséget? Utálok! Biz' isten mindjárt a földhöz vágom!

TERCSI: Biz' isten, meg vagy buggyanva! Miért baj az, hogy azt a virágot megvette?

KARCSI (*megint szinte magánkívül*): Hát nem érted?! Hányszor mondjam? Mert anyunak vette. Mert szerelmes belé... A fene egye meg! Ronda szoknyapécér, meg csábhajhász, meg bájjúnár... és ez mondja magát tanárnak? Tudod, ki legyen a tanár? Akire felnézhetek, aki komoly és tiszta ember! De ez, de ez!...

BERCI (*nyugtatólag*): Karesz, hiszen ezt már mind elmondtad. Azért is próbáljuk megbüntetni... a fene egye meg... de valahogy nem megy.

TERCSI: Kitalálunk valamit!

KARCSI: Csak mondd!

BERCI: Ne nyaggasd Tercsit! Ha ő megígérte, úgy is lesz.

KARCSI: Nem megy... nem megy... Persze, hogy nem megy, ha hülyeségeket csinálsz. Tudod, néha arra gondolok, hogy anyutól sem szép. Mert apu igazán nem is régen halt meg. És olyan jól megvöltünk ketten. Tudod. És arra gondolok, hogy anyu szándékosan mondta, hogy be kell mennie a varrodába... csak hogy ne velem jöjjön. Hanem majd egyedül. Aztán te, Berci, a nagy ötleteddel a nyakába sóztad a többieket!

TERCSI: Karesz, térj magadhoz! Ronda dolog, hogy a saját édesanyádra gyanakszol!

KARCSI: És a levél...?

BERCI: Hátha nem is az anyukád jön? (*Gondterhelten sóhajtván*): Pedig biz' isten, az volna még a legjobb.

KARCSI: Tudom, hogy anyunak sem tetszik, anyu sem szereti... De ez egy szörnyeteg, aki ért a feketemágiához, aki ha akarja, megbénítja az embert. És szegény anyu biztosan arra gondol, hogy a fiacskájának... apa kell.

TERCSI (*kicsit elfordítja a fejét, mert nem tudja nézni, ha valaki sír*): Hagyd abba! Nagyon kérlek, hagyd abba! Megígértem, hogy megbüntetjük... hát meg is lesz büntetve.

BERCI: Én pedig megígértem, hogy kitalálok valamit... Hát kitaláltam. Lehet, hogy nem jól

sikerült, de még nem hagytam abba.

KARCSI: Már bánom, hogy mindent elmondtam nektek! Hiszen, ami az én ügyem, abban nekem is kell cselekednem...

Hát ennyit mondott végezetül (könnyek között) Karcsi, és úgy nézett a kezében tartott virágcsokorra, mint aki valóban menten a földhöz vágja.

– Azt mondta, annak adja, akit a legjobban szeret... – suttogta maga elé.

És lám, ebben a pillanatban motorzúgás hallatszott. Az utca végén hatalmas autóbusz kanyarodott be, és kikerülve néhány más, várakozó járművet, a megállóhelyére vonult.

Pöff – szusszant a légfék, és megint egy pöff, azzal nyíltak is a harmonikaajtók.

Az ablakoknál az a sok hólyag, Csülök, Póznaklára, Savanyú Dió, Tóbi és a többiek. Ott vihorásztak, integettek, mert persze azonnal felismerték a gézengúzokat.

De hát úgy illik – ugyebár –, hogy először is a felnőttek szálljanak le az autóbusról.

Közben a megafon kissé recsegő hangon bemondta, hogy megérkezett a budapesti járat.

Azt már nem mondta, hogy most szabadul el a pokol!

HATODIK FEJEZET

amelyben körülnézünk a Jurisics téren – Egy kedves kozmetikus és egy kedves vendég – Mindjárt robbannak! – Csuppa Ildikó késve érkezik a pályaudvarra! – Egy szörnyű látomás – Annak, akit a legjobban szeret

Amíg a gézengúzok szobormereven várnak, amíg a másik autóbusz utasai előkerülnek, amíg Fülebagoly tanár úr (pardon: Mákos Ákos) izgatottan telefonál egy közeli fülkéből, mi kukkantsunk be egy pillanatra Kőszeg óvárosába! Szűk, kicsi utca vezet egy középkori formájú kaputoronyhoz, amit érdemes megcsodálni, de nem árt, ha tudjuk, hogy nem eredeti, csupán emlékmű. 1932-ben emelték ugyanis, a vár híres ostromának emlékére.

Hanem ahogy átlépegetünk a széles boltív alatt, hamisítatlan középkori városkát láthatunk. Jobbra is, balra is kicsiny házak, még kisebb ablakokkal. Jobb kéz felől széles boltívekkel ékeskedő „lábás ház”, azon túl a tér jobb felén színesre pingált épület látható. De hát ejnye, mit is mondok! A sgrafittós eljárással készült házfalat nem lehet „pingálnak” nevezni. Még a XV. századból való, itáliai faldíszítési mód ez. A falra különböző színű vakolatrétegeket raknak, ha a tervezett minta szerint a felső réteget vagy rétegeket sorra lekaparják, a minta a különféle rétegek színeiben tűnik elő. Mennénk is tovább, hanem azért mégse siessünk olyan nagyon, vessünk egy pillantást a híres Mária-oszlopra, a mögötte álló ősi, városi kútra, amely bizony már a török időkben is létezhetett, ámbár barokk stílusú kupolás tornyos épületkéjét csak 1766-ban emelték.

Ez tehát a Jurisics tér.

Ha a térből nyíló bal felőli utcán, a Rájniss József utcán haladnánk tovább, két nagy hírű templomot látogathatnánk meg. Az egyik a Szent Imre-templom, a másik (még híresebb) az 1400 körül épített Szent Jakab-templom, amely Kőszeg egyik legnagyobb látványossága. Bizony jó volna belépni gótikus stílusú, „bélfetes” kapuján. Gótikus festményei közül a *Palástos Madonna*, a főoltáron egy Madonna-szobor és hozzá a templom falai mentén több síremlék a látnivaló. Közülük éppen Jurisics Miklós gyermekeinek vörös márvány síremléke, rajta hős apjuk nemesi címerével.

Mondom, hogyha itt haladnánk tovább – de hát bennünket ezúttal jobban érdekel a tér másik oldala, amely a Schneller utcában folytatódik, egyik kicsiny házának kapuja mellett (túl a gyógyszerházon) parányi üvegajtó nyílik. Az üvegre kacskaringós, romantikus betűkkel ráírva: **KOZMETIKA**.

Ezen a forró, nyári napon Csuppa Ildikó szabadságot kért a főnökétől. Reggel még bement ugyan a könyvkereskedésbe, de látszott rajta, hogy az esze nem a munkán jár. Mintha csak egy titokzatos telefonra várt volna – s mihelyt a kagylót letette, csapat-papot otthagya, kirohant az üzletből. Meg sem állt a kozmetikai szalonig, ahol is lihegve nyitott be a romantikus feliratú üvegajtón.

– Jutka, Jutka! – kiáltozta. – Most telefonált! Jön, jön! És a kezében egy nagy csokor szegfű lesz... pedig fényképről amúgy is felismerném, meg arról is, hogy egy nagy csokor gyereket hoz... azazhogy egy csoport gyereket hoz, de mégse hozza, mert egy részük előbb indult, vagyis lemaradt, szóval nem tudom, de mondd, Jutka, azonnal kézbe tudsz venni? Két óra múlva nekem már a busznál kell lennem, mert... mert... azt mondta, hogy a virágot annak adja, akit a legjobban szeret! Hát nem aranyos!?

Jutka, a szalon szép tulajdonosa, elnyomta cigarettáját, és megértő mosollyal kijelentette, hogy

természetesen kézbe tudja venni Csuppa Ildikót, bár jobb lett volna, ha előbb érkezik.

– A többiek legfeljebb várnak – mondta, és tüntetően körülnézett.

A helyiség ugyanis teljesen üres volt.

Csuppa Ildikó hanyatt vágta magát a kezelőszékben, Jutka pedig alaposan szemügyre vette az arcát.

– Ildi, Ildi, olyan szép a bőröd, mint a kisbaba popsija – jelentette ki. – Persze igazad van, tisztítás nélkül olyan a smink, mintha sáros lábra húznál harisnyát.

– Jézus Mária, én szép akarok lenni! Meséltem már, Jutka... Az az aranyos ember most fog meglátni először, mert amióta az apróhirdetésre válaszolt, csak leveleket váltottunk egymással. Ó, ha tudnád, milyen szépen ír! Jajj! Valóságos költő! Jajj... és jajj!

Ildikó feljajdult, mert az orra tövénél állítólag mélyen ült egy parányi pattanás, és Jutka, akit elkapott a szakmai hevület, máris megkezdte az arcbőr tisztítását. Egy steril géz védelmében könyörtelenül nekiesett.

– Két órába mi fér bele?

– Minden – jelentette ki Jutka, aki nemcsak a kozmetika mestere volt, hanem jó üzletasszony is.

– Csinálunk egy pakolást is, meg felrakom a peelinget, lekapom a bajszodat, kihúzom a szemedet, feldobok egy pillát, és persze egy térdiggyanta sem ártana.

Ildikó bólíntott volna, de már nem tudott, mert Jutka keze alatt már ropogni érezte az arccsontjait, A kozmetikusnők gyöngye olyan mozdulatokkal kezdte gyúrni az arcát, mint aki tésztát dagaszt.

Más, naiv ember elborzadt volna ezekre a szavakra (felrakom, lekapom, kihúzom, feldobom...), Ildikónak azonban a szeme sem rebhent. Annál kevésbé, mert éppen valami meleg vizes ruha borult a képére. Legfeljebb azon borzadozhatott, hogy ugyan mennyibe fog majd kerülni ez a minden.

Érezte, hogy miközben a peelingnek nevezett illatos zselé filmmé szárad az arcán, Judit meleg gyantát ken a lába szárára, hogyha aztán az is megszikkadt, egyetlen rántással letéphesse vádlijáról azt az egy-két szőrszálat.

A kis szalonban most csend volt. Judit nem kérdezett semmit a vendégétől, aki amúgy sem tudott volna felelni: a szája is be volt kenve valamivel.

De hát nemcsak szavakkal lehet beszélni.

Milyen szépen összerakhatnánk, amit egyik is, másik is gondol!

Figyeljünk csak.

ILDIKÓ: Hogy én micsoda számár vagyok! Egy rakás pénzt itthagynak majd, és lehet, hogy hiába.

JUTKA: Hej, Ildi, hogy te micsoda számár vagy, egy rakás pénzt bezesebelek tőled, és lehet, hogy az a pasas éppenséggel a szőrös lábú, nagy bajuszú lányokat szereti. Van olyan.

ILDIKÓ: És lehet, hogy nem is szereti az agyonkozmetikázott nőket. A leveleiben is említette, hogy engem szerény, finom jelenségnek képzel el.

JUTKA: Ráadásul csak a vak nem látja, hogy minden kozmetika nélkül is bájos vagy, szép vagy – éppen csak mulya vagy. Ha mulya nem volnál, régen észrevetted volna, hogy tetszel a férfiaknak.

ILDIKÓ: Talán nem is vagyok olyan ronda, mint ahogy hiszem. Jutkától rendes, hogy megmondja... Kisbaba popsija... hm, vajon pelenkázás előtt, vagy után?

JUTKA: A bőröd hamvas és finom. A szemöldöködet igazítani sem kell. Persze azért

meztépedesem kissé, mert annak külön ára van.

ILDIKÓ: Istenkém, ha ezt egy regényíró megírná! Hogy apróhirdetés... hogy még a levelezés is titokban folyt... Most pedig leszáll majd az autóbusról, és annak adja a nagy csokor piros szegfűt, akit a legjobban szeret! Vagyis hát nekem! És a gyerekek majd sorfalat állnak... jajj!

Ez a jajj már nem gondolat, hanem hangos szó volt. Ildikó lábáról Jutka lekapta a megszikkadt gyantát és vele azt a néhány szőröcskét is.

Pillanatnyi csend támadt. Ildikó riadtan pislogott a peeling-álarc alól, Jutka mester pedig bocsánatkérően mosolygott. Így szokott ez lenni minden „térdiggyantánál” – de ezúttal...

– Jajj! – visított fel Judit, a kozmetika mestere. Mert ott hátul, a „takarás” mögött, kifutott és odaégett a maradék gyanta. És csak az tudja, aki valaha is érezte, milyen áthatóan bűdös tud az lenni.

Jutka felugrott, és beugrott a függöny mögé. Jaj, de oly szerencsétlenül, hogy azon nyomban feldöntötte a gyantás edényt. Az ilyen serpenyőket bizony úgy kell a tűzre tenni, hogy a nyelvük befelé álljon. Jutka ezt elmulasztotta, most a köpenye ujja a nyelvben megakadt, és a forró gyanta azonnám az ő lábára folyt.

Most már ketten jajgattak a kis üzlethelyiségben.

– Segítség! – visította Jutka.

– Jesszus, mi bajod? – ugrott fel a kezelőszékből Ildi. Ahogy a lepedő a vállán lógott, ahogy az a filmálarc a képén száradt, úgy festett, akár egy sírjából felébredt hulla.

– Vigyázz! – sikoltotta Jutka, mert Ildi a lepedő szárnyával akkurátusan leverte a tükör elől a benzinesüveget. Hozzá a vattatartó tégelyt. A tégelyből kigurultak a vattalabdácskák, és szépen átitatódtak a kifolyott benzinnel.

A helyiségben szúrós benzinszag terjengett, miközben a takarás mögött már lángolt a kifutott gyanta.

– Nyiss ajtót, nyiss ajtót! – sikította Jutka, és egy nagy üveg desztillált vizet zúdított a lángoló gyantára. Annak se kellett több. Sisteregve fellángolt! Persze nem a víztől, hanem attól a huzattól, ami az ajtónyitás nyomán támadt a műhelyben.

Elszabadult a pokol. Mindjárt robbannak!

Jutka rémulten csapkodta a gyanta lángjait. Ildi eszét veszve kapkodta fel a benzintől csatakossá vált vattacsomókat a padlóról, és dobálta kifelé az utcára. Közben persze visszatuszmákolta a lábát kecses bőrszandáljába, különben meztláb caplathatott volna körbe.

– Jaj, hogy engem minden utolér, jaj, hogy engem minden utolér! – süvöltötte Jutka.

Ildi egy pillantást vetett a faliórára.

– Uramisten, máris elkéstem! – sikoltott fel őszinte aggodalommal. A tükör felé fordult, és benzinszag ide, robbanás oda, szapora mozdulatokkal próbálta letépedni arcáról azt az átkozott ragacsos filmet. Jött is az, de nem mindenhol. Peeling-rongyok tapadtak lilán arra a szép kis pofijára. Most aztán már nem lesz se szemöldöktépés, se szempillafeldobás, sem bajuszlekapás, mert még néhány perc, és befut az autóbusz a szállodán túli nagy pályaudvarra. Oda is kell érn!.

Csuppa Ildikó határozott. Elege volt a szépségápolásból, fontosabb, hogy az apróhirdetéssel létrejött vonzalom ne szenvedjen csorbát.

Lekapkodta magáról a lepedőt, letépedte orcájáról a ragacsot, ránézett a körmére, amelynek manikűrözésére már nem kerülhet sor, és lesz, ami lesz – kiugrott a szalon ajtaján.

Mögötte Jutka óbégatása hallatszott. De hát már semmi vész, a robbanás nem következhet be: a láng eloltódott, a benzingőz kiszellőztetett. (Úgy-ahogy.) Az ifjú vendéget Jutka jól ismeri, ha

most elfutott is, a „cechet” majd megfizeti később.

Ildikó pedig dobogó szívvel futott. Ej, hát nem is a robbanástól félt, sokkal inkább űzte a tudat, hogy elkési a szép találkoztót. Futás közben jött rá, hogy ha a kendőt lekapkodta is, a nyakában azért csak ott maradt egy kisebb, könnyű szövetű gézkendő. Hát azt is lekapta, és el is dobta messzire, hiszen benzinszaga volt (ugyan miért?) annak is.

Ugye, milyen más, ha ott lakunk a szép történelmi emlékek között – és ügyet sem vetünk rájuk, vagy csak meglátogatjuk azokat, és elbámulunk a sgrafittós házon, de nem látjuk meg, hogy valaki éppen alatta rohan...

Hát aki rohant, az Csuppa Ildikó volt, és esze ágában sem volt, hogy megcsodálja a sgrafittós házat, sőt a lábasházra sem vetett egyetlen pillantást sem, noha a lábai alatt futott a Hősök kapujáig, hogy alatta áttörve a kirándulók tömegét, végre kijusson a kicsiny Városház utcára, majd pedig rohanvást fusson az Írott-kő Szálloda irányába... mert azon túl van az autóbusz-pályaudvar.

Csuppa Ildikó megtorpant a sarkon.

A budapesti autóbusz – már befutott.

Csakhogy se közel, se távol senki. Csak három kisgyerek.

Egyikük kezében nagy csokor, *piros szegfű!*

Megdobbant akkor Csuppa Ildikó szíve, az a virágcsokor...

És már lépett volna előre... hanem abban a pillanatban a sarkon befordult egy másik autóbusz. Az is budapesti járat.

Szépen megállt az előző mögött, és máris nyíltak az ajtajai.

Két asszony szállt le elsőként a buszról. Az egyik csinos, kedves mosolyú, fiatal nő. Alig idősebb Csuppa Ildikónál.

A másik ellenben egy idős asszony. Szúrós tekintetű, szigorú szájú néni.

Pár pillanatig egymásra meredtek: a két asszony meg a három gyerek.

És akkor a három gyerek közül hirtelen előreugrott, aki a virágot tartotta.

Csuppa Ildikó már olyan közel állt hozzájuk, hogy a fiúcska minden szavát jól hallotta.

Most hunyjátok be a szemeteket!

Gondoljátok végig, mi minden történt veletek az elmúlt évek során! Vajon nem akadt-e olyan pillanat, ami miatt szégyenkeznetek kell? Hogy lángba borul az arcotok, ha csak rá gondoltok.

Hiszen meglehet, nagyapó vagy nagyanyó korotokban is szégyenkezve csóváljátok a fejeteket: ej, hát hogy is tehettem, hogy is mondhattam – olyat!

Milyet?

Ezt bizony csak ti tudhatjátok. Bizony, mindenki a maga mércéje szerint szégyenkezik. Van, akinek azért lángol az arca, mert eltűrt egy pofont, és nem adta vissza, van, aki azért szégyenkezik, mert visszaadta, van, akit egy szó bánt, mást csak egy legyintés, van, aki gúnyosan mosolygott, és ezzel megbántott valakit, van, aki észrevett egy gúnyos mosolyt...

Vajon hogyan gondol Karcsi évek, netán évtizedek múltával erre a pillanatra?

Amikor ő tele volt engesztelhetetlen gyűlölettel. Amikor elhatározta: a bosszút ő fogja végrehajtani, mert sem Tercsire, sem Bercire „nem számíthat” igazán.

Kezében a virágcsokor.

Ó, hogy utálja azt a csokrot!

Az a busz pedig befordult a sarkon. És az ablakaiban ott tolongott a sok hólyag: az osztálytársak. Karcsi úgy figyelt, akár egy nyomkereső indián.

Vadul dobogott a szíve, és kívánta (a lelke mélyén, szinte ordította), hogy ne az ő édesanyja jelenjék meg az ablakban. De jó is volna, ha nem az ő anyuja jönne, ha kiderülne, hogy az egész féltékenység, az egész aggodalom csak az ő kisgyerekfejében született meg. Hogy Fülesbagoly nem az ő anyujával beszélt, hogy nem neki szánta ezt a nyavalyás csokrot, mert hiszen anyu nem is jöhetett... mert... a varrodába hívták...

Lüktetett a halántéka, sárga karikák úsztak el a szeme előtt.

Mélyeket sóhajtott, mert valahol olvasta, hogy ez a legjobb módszer ájulás ellen.

Karcsi az ájulás szélén állt (ahogy ezt Tercsi később mesélte), és aki ránézett, valóban elrémülhetett: az arca „egészen zöld volt” (ezt is Tercsi mesélte később).

Tercsi valamit szolt is... de Karcsi ezt már nem hallotta.

Észrevette édesanyját az autóbusz belsejében.

Kiáltani szeretett volna, de nem jött hang a száján. Ordítani szeretett volna: becsaptál, becsaptál... *őutána* jöttél... nem is velem akartál utazni!

Ez a csokor virág pedig neked szól. A tanár úr azt mondta – dehogyis mondta, turbékolta, búgta... –, hogy annak adja, akit a legjobban szeret!

Micsoda szörnyű összeesküvés! Miért nem mondják meg a felnőttek, mit is akarnak? Hiszen megérteném én... mert anyut olyan nagyon szeretem... mert aput olyan nagyon szerettük...

De hát anyu most mást szeret majd – nem engem!

Anyunak mással vannak titkai – nem velem!

És Karcsi – ugye, ismeritek őt? Kicsi, mokány gyerek, az a kerek képe tele szeplővel, és mostanában tüsire vágott hajával küszködik – úgy állt ott kezében egy óriási szegfűcsokorral –, akár a bibliai angyal, aki lángpallossal a kezében üzte ki a Paradicsomból Ádámot és Évát.

Ej, ej, de hát ki látott már tüsihajú, szeplős angyalt?

Az ám, de hát ki látott – angyalt?

Karcsi észrevette, hogy édesanyja udvariasan előreenged egy nénit a leszálláshoz...

Amikor az a néni az autóbusz lépcsőjén lefelé lépegetett, csak akkor ismerte fel.

Hiszen felismerték mind a hárman. Berci is, Tercsi is!

Tercsi valamit nyikkantott.

Karcsi fejében abban a szempillantásban megszületett a szörnyű bosszú gondolata.

Anyu, hát mégis eljöttél? – akarta volna kiáltani, de nem jött ki szó az ajkára. – Anyu, hát becsaptál! Szándékosan maradtál le az első járatról, csak hogy... csak hogy... de miért is?

Amikor Mákos tanár úr azt búgta a telefonba, hogy annak szánja a virágot, akit a legjobban szeret: anyuval beszélt!

Anyu várja azt a csokrot. A tanár úr is neki szánja.

Karcsi akkor előrelépett, és – nem nézve az édesanyja szemébe – a szegfűcsokrot odanyújtotta Mákos néninek!!

– A tanár úr küldi annak, akit a legjobban szeret! – kiáltotta szinte magánkívül, azzal sarkon fordult, és elrohant. Rohant utána Tercsi is, Berci is! Utánuk meg Fülesbagoly szaladt kétségbeesetten!

Nem messze a jelenettől egy keskeny arcú, kedves, fiatal lány állt. Nagy szemüvegét most félszegen megigazította, aztán félrehajtott fejjel, a vállát vonogatva lassan eltűnt a térről, akár egy látomás.

HETEDIK FEJEZET

amelyben rohannak, mint akik az eszüket veszítették – Én olyan szerencsétlen vagyok! – Sejteni kezdjük, hogy Kőszeg kicsi város – Diákok etetése így is, meg úgy is – Komor kép Kőszeg ostromáról

Csattogott a szandáljuk talpa, ahogy végigrohantak a téren. Rohanhattak volna bármerre, ők mégis arrafelé tartottak, ahol legnagyobb volt a tömeg. Mentek a keskeny, megtört utcán a Hősök kapujához. Itt valóban nagy volt a tömeg. A várost látni kívánó turisták összetömörültek, és jó néhányan éhesen, szomjasán bevetették magukat a gyorsbüfékbe és fagyfaltozókba, mégis maradtak elegen a türelmes lökdösődéshez.

A gézengúzoknak volt már gyakorlatuk, hogyan kell a tömegben iszkolni, osonni. Senkinek rá nem tapostak a lábára, senkit meg nem taszítottak, csak ide-oda cikázva rohantak, és néhány pillanat múlva már át is haladtak a középkort idéző, vaskos torony alatt.

Egy pillantás még hátra. Hátha üldözi őket Fülesbagoly!

Aztán hirtelen jobbra vágódni. A kalandfilmekben is így csinál a menekülő főhős. Egy darabig rohan, mint aki eszét veszítette, aztán alkalmas pillanatban félreugrik. Az üldözők pedig elrohannak mellette.

Félreugrottak a gézengúzok is.

De Fülesbagoly nem rohant el mellettük. Sőt utánuk sem. Sőt egyáltalán nem.

Fülesbagoly nem volt sehol.

– Láttam, ahogy kiszaladt a telefonfülkéből... – lihegte Berci.

– Merre szaladt?

Berci arra már csak a vállát vonogatta. Beszélni sem tudott. Dobogott a szívük, lüktetett a halántékuk. A futástól is, az izgalomtól is.

– Megőrültél... te tisztára megőrültél! – nyöszörögte Tercsi.

Tercsike, akiről eddig azt tudtuk, hogy szép, hosszú, barna haja van, amit időről időre hátracsap a homlokából, és hogy nagy, fekete a szeme, kedves mosolyú a szája – most olyan volt, akár egy mosogatórongy (ezt később Berci mesélte). A haja csapzottan hullott a szemébe, a szája szélén keserű ránc, a szeme alatt sötét karikák. A keze meg reszketett, ahogy kis zsebkendőjével az orrát törülgette.

– Megőrültél – állapította meg harmadszorra is, most már sokkal határozottabban.

– Óriási voltál! – lelkesedett Berci, aki persze tüstént megértette Karcsi bosszújának titkát.

– Most megkapta, most megkapta! – lihegte Karcsi, és úgy nézett a sétálgató, a kirakatok előtt csoszogó turistákra, mint aki eleven tanárokat szokott vacsorázn.

A lábas ház oszlopai mögé bújtak, ott lihegtek, onnan leskelődtek a Hősök kapujának boltíve felé. Mákos tanár úrnak nyoma sem volt.

– Mit kapott meg? – kérdezte akkor Tercsi.

– Áh, ti lányok! – legyintett a nagy bosszúálló. – Fülesbagoly jól megkapta! A virágot, amit anyunak szánt, végül a saját undok, szigorú mamája kezébe adtam. Tanulja meg, a világon legjobban az édesanyánkat kell szeretni!

– Aha.

– Mit aha? Most mit aházol?

Hogy Tercsi mit aházik, arra felelet nem jöhetett. A toronykapu alatt feltűnt egy szemüveges, fiatal lány, aki éppúgy szaladt, akár a gézengúzok az imént, éppen csak semmi bosszúvágy nem

látszott az arcán.

Átfutott a kapun, és ő is egyenesen a lábas ház felé vette az útját.

Alig kétlépésnyire a gézengúzoktól ő is megállt, és visszсандított a Hősök tornya felé.

– Istenem, istenem! – suttogetta, vagy inkább hallhatóan nyöszörögte. – Hogy nekem soha semmi sem sikerül. Én olyan szerencsétlen vagyok! Olyan nagyon szerencsétlen.

Valamit észrevehettek a tömegben, mert egészen az oszlophoz lapult.

Tercsi, Karcsi, Berci pedig annyira elámult a szép lányon, hogy elfelejtett a tömegre figyelni.

Hej, pedig ha akkor odapillantanak... Talán tüstént rájönnek mindenre... és akkor bizony az a történet is rövidesen véget érne.

De hát hol vagyunk még attól?

Egyelőre csak azt a filigrán, törékeny termetű leányt nézték, aki – akárcsak ők – lihegett a futástól, és – akárcsak ők – ki-kilesett az oszlop mögül.

Aztán hirtelen megvonta a vállát, és finom száját lebiggyesztve így szólt:

– Hát vége... csúnya tréfa volt.

Csak ennyit mondott, nem többet. A gézengúzok pedig láthatták, hogyan lépked lassan a Szent Imre- és Szent Jakab-templomok mögött azon az úton, amely a sgrafittós ház előtt meg a gyógyszertár múzeum előtt beletorkollik a Schneller Imre utcába.

Volt ott egy kis üvegajtó, amelyre szép romantikus betűkkel odafestették: *KOZMETIKA*.

– Arra menjünk mi is – vélte Karcsi.

– Lehet, hogy Fülesbagoly elénk vág!

– Áh, nem is erre jött.

– Láttátok ezt a lányt? Csudára izgatott volt.

– Lehet, hogy zsebtolvaj. Menekült.

– Igen, úgy látszott, hogy menekül.

– Ki elől?

Válasz nem jött. Nem is volt érdekes. Lassan lépegettek a jobb oldali úton, a szép lány nyomában.

– Most mit csinálunk? – kérdezte hirtelen Tercsi.

– Mi...?

– Mit csinálunk?

– Hogyhogy mit csinálunk?

– Mert ugye, odacsaptad a Mákos néni kezébe a virágcsokrot. Fülesbagoly anyukádnak szánta volna, de hát a mamájának jutott. Ebből még nagy botrány is lehet, és az is egy büntetés!

– Na ugye, na ugye! Te is elismered! – kiáltotta Karcsi.

– Ahogy én Mákos nénit elnéztem... hehe... azóta jól elfenekelte azt a kajla fülű fiacskáját! – dorombolt Berci hangja. (Szörnyen lelkesedett most Karcsiért.)

Csakhogy Tercsi (mint a nők általában) most sem hagyta a józan ész háttérbe szorulni.

– És most mi lesz?

– Hogyhogy mi lesz?

– Megtörtént. Nagy voltál, Karesz! Virágcsokor az undok anyukának. Fülesbagoly oltári módon ég, és az anyukád... izé...

– Semmi izé! Anyu ebből megérti, hogy Fülesbagoly csak hitegette. Ocsmány játékot üzött vele!

– harsogta Karcsi, akár egy múlt századbeli színész. – Ocsmány játékot!

Ebben maradtak. Az ocsmány játékban. De azért Tercsi újabb érvekre készült. Látszott ez abból, hogy előkapta a fésűjét, és húzogatni kezdte hosszú haját.

– És most mi lesz? – kérdezte nem sokkal később, amikor végre megálltak, alig pár lépéssel a Kozmetika feliratú szalon mellett. Leskelődtek a templom oldalfalánál, hátha előbukkan Fülesbagoly.

De ő sehol.

– Ott a vár – szólt hirtelen Berci. – Látjátok? Persze, hogy látták, igazi középkori vár volt. Magas falakkal.

– Azt hittem, hogy hegytetőn áll. – Tercsi még mindig a haját fésülgette. Majd könyörtelenül újból megkérdezte: – És most mi lesz?

A két fiú erre olyan buta képet vágott, hogy nevetnie kellett!

Sőt:

– Hadd adjak egy puszit! – nyikkant, és előbb Bercinek, aztán Karcsinak a képére cuppantott egyet. – Hát olyan lükék vagytok, mint két zsák krumpli. Azt kérdezem, hogy most mi lesz?

– Mi lenne?

– Mert megtörtént a bosszú. Anyukád nem érti, a szigorú néni nem érti, Fülesbagoly pedig fejre állt. És aztán? He? Egyszer csak vissza kell mennünk. Ha nem tudátok, nem egyedül jöttünk Köszeget nézni, hanem az osztállyal! Az osztály pedig arra vár, hogy megjelenjünk, és hogy együtt ebédeljünk a... jaj, pedig egyszer hallottam is, hogy melyik étteremben... És ha nem megyünk, botrány lesz! Arra pedig már nincs mentség! Egyszerűen rosszalkodunk, ha most nem megyünk vissza...

Mire mindezt végigmondta, a haját is rendbe hozta, és azzal máris a régi, kedves mosolyú kislány volt.

Hallgattak egy sort. Nehéz szavak voltak, annyi szent.

Felettük a felhőtlen, kék égről hét ágra süttött a nap. Rekkenő volt a forróság még árnyékban is. Itt, a templomok mögött csak kevesen jártak, hiszen mindenki egyenest a vár felé veszi az útját, hogyha már túljutott a Hősök kapuján. Az utca is arra vezet a tömeget, nem is beszélve a kisebb-nagyobb éttermekről, amelyek különösen így, délidőben, csalogatják az embereket: üres gyomorral nem igazi semmilyen élmény. Hiszen üres gyomorral legfeljebb védeni szokás egy várat, és nem ostromolni.

Turisták serege ostromolta most a kőszegi Jurisics-várat.

Minden ágyúnál hatásosabb, ám békésebb fegyverrel: a kíváncsisággal.

És ekkor Berci kimondta a bűvös szót:

– Hát... az az igazság, hogy kutyául éhes vagyok.

Ha kimondta – hiába mondta.

Pedig mindhárman éreztek valamit – amit csak nagyon nehéz megmagyarázni.

Hogy még nincs befejezve semmi.

Gondolkodjunk csak el ezen. No, nem nagyon, nehogy a fáradékonyabbak megunják a dolgot... De hát jó, ha tudjátok, hogy az emberiség már a legrégebb időkben rájött arra, hogy minden, ami körülvesz bennünket, sajátos ritmusra jár.

Többféle ritmus van. Tik-tak – vérünk ha lüktet, szemünk ha pislog, vagy hogyha lépünk, ez a ritmus.

Csakhogy a dolgokban rejtőzik egy hármas ritmus is: a napot három részre oszthatjuk: reggel, délben, este. Az emberi életet is: gyermekkor, felnőttkor, öregség. Hogyha házat építesz: előbb az alapokat rakod le, aztán a falakat húzod fel, végül tető kerül föléje... Dolgozatot ha írsz, azt kéri: legyen bevezetés, tárgyalás, befejezés... Hohó, nemhiába lett a hármas a mesék bűvös száma: Ludas Matyi háromszor áll bosszút, a szegény embernek három fia van, a nóta szerint

Csicsónénak három lánya van... No, és persze három a magyar igazság, három színe van a zászlónknak... és lám, lám, az újszülött kis Jézust is három napkeleti király látogatja meg...

Létezik persze sokféle bűvös szám. Elmerenghetnénk azon, vajon miért éppen hétmérföldes az a mesebeli csizma...

...de hát a gézengúzokat ebben a pillanatban csöppet sem érdekelte a számok misztikája. Legfeljebb érezték, hogy ez az egész – nincs befejezve.

Korgott a gyomruk.

Karcsié is.

Mégis ő csattant fel elsőnek.

– Még nem fejeztem be! – kiáltotta, azzal nagy hirtelen előkotorta zsebéből azt a kis cédulát, amelyre Fülesbagoly felírta nekik a szállásuk címét. A cédulával aztán átvágott a napsütéses utcán, és megállt a kozmetikai szalon előtt álldogáló hölgy előtt.

– Kesz'csók'lom – köszönt illendőképpen, noha a sűrű benzinszag facsarta az orrát. – Tessék mondani, merre van a Csengettyű utca?

Judit, a kiváló kozmetikus, meredt szemmel bámult rá:

– Csengettyű utca? Ha egy perccel előbb jössz, Ildikó néni elvezet oda. Ugyanis ott lakik... De hogyha itt szemközt átvágtok a templom mellett, aztán pedig a vár fala tövében, hogyha a Várkör utat átvágjátok, akkor már csak az emelkedő jut... és egy nagy élelmiszerboltot láttok majd jobbra, balra pedig egy éttermet... Érted, ugye?

Karcsi nem értette – mégis rábólintott. Aztán Tercsihez és Bercihez fordult.

– Menjetek vissza, ha akartok. Én még elintézek valamit.

Dehogyan mentek, dehogyan mentek! Hiszen azért voltak ők a Gézengúzok Nagy Szövetsége, hogy folyvást összetartsanak.

Ha korgó gyomorral is, de követték Karcsit.

De hát hogy mik meg nem történnek!

Mert alig léptek ki a templomfal tövéből, és alig tértek rá a Diák köznek nevezett keskeny utcára, amely egyenesen a vár fala mentén húzódik, váratlanul rájuk dörgött egy hang:

– Mit lófráltok itt, mit lófráltok itt? A mindenségit a sok bűdös kölkének! A többiek már mind megebédeltek, csak tirátok várunk!

Testes, pocakos bácsi robbant eléjük olyan hirtelen, mintha már órák óta leselkedett volna egy fa mögül, és nyakon ragadta Bercit is, Karcsit is. Tercsit nem kellett, hiszen ő úgyszólván ott van, ahol a két pajtása.

A két fiú – ahogy mondani szokták – se köpni, se nyelni nem tudott ijedtében. A vasmarkok nem engedték őket. A bácsi ekkor mondott még néhány irgum-burgumot, de már nem volt nagyon szigorú.

Betuskolta őket egy kerthelyiséges vendéglőbe, ahol nagy sereg iskolásgyerek zajongott.

– Ide üljete, és a szavakat sem akarom hallani! Amit adnak, megeszed, nem dumálsz, nem hülyéskedsz, mert kevés az időnk!

A három gézengúz valósággal lezuhant a székekre.

– Bácsi, kérem, arról van szó... – kezdte volna Berci, de a kövér bácsi félelmetesen forgatta a szemét.

– Semmiről sincsen szó, édes fiam! Csak arról, hogy az Isten se bír veletek. Kódorogtok erre-arra, mint a szélütöttek. Na hiszen, áldom az Istent, hogy nem pedagógus lett belőlem. Titeket az Utolsó Ítélet angyala se tudna összetrombitálni!

– Bácsi, kérem, itt valami tévedés...

– Azt elhiszem. Teljes a zavar meg a zúr! Csak tudnám, hogy a tanárnő meg a feleségem hol marad a maradék gyerekekkel. Tíz gyerek! Gerlői anyuka? Rendben?

Valahol, a kerthelyiség végében egy riadt szemű hölgy tétován megvonta a vállát.

– Na, sebaj, sebaj, nem esünk kétségbe! Mire ők megérkeznek, az első turnus már le is ment. A kövér és ideges bácsi szeretettel megpaskolta Tercsi fejét („Akkora tenyere volt, azt hittem, agyrázkódást kapok.”), majd szigorúan rászólt a pincérre, miért nem siet már, a gyerekek éhen halnak.

Se szabadkozásra, se magyarázkodásra nem kerülhetett sor. Még két pillanat, és már előttük a szépséges és illatos rántott hús, hozzá a hasábokra vágott krumpli és a finom saláta.

– Egy-kettő, egy-kettő! – vezényelt katonásan a bácsi, aki bizonyára minél hamarabb szeretett volna túllenni a gyermekedetésen. – Ne beszéljess, lesz rá idő, ne álmodozz, lesz rá idő... ne nyaraltasd a szádban az ételt... lesz rá idő!

A három gézengúz egymásra nézett.

– Az erőszaknak engedelmeskedni kell – mondta csöndesen Berci, mert neki korgott legjobban a gyomra. Különben is politikusnak készült.

– Aha – bólintott Tercsi, és már falta is a maga adagját. Karcsi elszántan döfködté a krumplihasábokat. Nem szólt semmit.

Az ideges bácsinak igazán nem lehetett oka a panaszra. Gézengúzaink nem beszélgettek, nem álmodoztak, és nem forgatták a szájukban az ételt.

Az asztaluknál még két gyerek ült. Ők lassabban ettek, és folyton vigyorogtak valamin.

– Ti is a Hódosi úti suliba jártok?

Bercin volt a sor, hogy kitérő választ adjon.

– Lehetséges – mondta.

– Aha – vihogott az a kettő. – Mi is azt mondjuk. Sőt, minden *EHETSÉGES*.

Jópofák voltak, két gombszemű, kerek fejű, kopasz kölyök. Mint két tojás.

– Tudjátok, hogy hol van a Hódosi úti sulis?

– Nem – kottyantotta ki Tercsi.

– Hihi, mert mi sem. – Az egyik tojás előrehajolt az asztalon, és az izgalomtól meg a vihogástól remegő szájjal közölte: – Mi ketten ugyanis itt lakunk Kőszegen. De hát ezek a kísérő szülők olyan idegesek, hogy ezen a héten már harmadszorra etetnek meg bennünket. A tesóm először ordítani kezdett, hogy mi nem is hozzájuk tartozunk, és nem akarjuk megenni senki elől a kosztot. Kapott egy csendes pofont, és igazgatói intőt ígértek, ha még egyszer rendetlenkedik.

– És képzeljétek el, most már napok óta nem merünk végigsétálni itt a vár környékén, mert istókzicsi berángat valamelyik kísérő szülő, és megetet! – folytatta a másik tojás. – Olyan idegesek és erőszakosak!

Szerencsére a pocakos bácsi nem volt a közelben. Mert most már mind az öten a hasukat fogták neveltükben.

– Nahát, nahát... micsoda... marhaság! – harsogta Karcsi, és észre se vette, milyen jól is esett egy pillanatra megszabadulni fájó és kínzó gondolataitól. – És mit szólnak otthon, hogy nem tudtok ebédelni?

A két tojás gyönyörűségében most visított fel igazán:

– Még hogy mi ne tudnánk ebédelni? Édes öregem, még három ilyen rántott hús, aztán odahaza jöhet a nagy tányér mákos tészta. Csak úgy, nyomatéknak.

Csapkodták az asztalt, úgy nevettek.

A távolból rájuk dörrent az ideges bácsi:

– Hé, te, te ottan! Egyetek, egyetek, teljen meg a begyetek!
– Hahaha, ez kedves bácsi. Ez a legkedvesebb. Mások gorombák ám.
– Na, én is befejeztem – jelentette ki Berci csillogó szemmel, mert igazán jó mókának tetszett az egész. Felálltak, és megindultak a kijárat felé.

A kövér bácsi már egészen magánkívül volt.

– Aki befejezte, felkel az asztaltól, egy-kettő, egy-kettő, és kettes sorokban felfejlődik odakint! Hajaj, Gerlői anyuka, mikor jön meg már a maradék a tanárnővel meg a feleséggel?

Az egyik tojás akkor kijelentette, hogy ő mindjárt bepisil a röhögéstől. Ez a bácsi a fél város gyerekét megebédeltette, és a saját iskolája még mindig nem jön... kész röhej.

– A Rákóczi utcai étteremben engem már felismert tegnap a pincér. Azt mondta, ha nem tűnünk el, nyaklevest ad csontleves helyett.

Alighogy az utcára értek, a két ikertojás úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el őket. A gézengúzok magukra maradtak, és még mindig vidor szemmel tekintettek egymásra.

– Nahát! Ez óriási volt! – nyújtózkodott Berci.

– Hogy a felnőttek milyenek tudnak lenni – heherészett Tercsi is, és a száját nyalogatta. Csudára szerette az olajban sült krumplit.

– Most már vissza se kell mennetek – jegyezte meg Karcsi –, hiszen teli van a hasatok.

Iménti jókedvük ettől az egyetlen mondattól egyszeriben tovaszállt. Eltűnt, akár imént a tojások. Hiszen nincs ideje a marhaskodásnak, amikor Karcsi lelke csupa seb, és amikor szavukat adták egymásnak, hogy bosszút állnak Mákos tanár úron, aki ocsmány és bűnös indulatból képes volt elfordítani Bertalan néni szívét a kisfiától.

– Hát akkor gyereünk! – jelentette ki Tercsi és várakozóan nézett Karcsira. Ugyanis csak ő tudta, hova is kéne menniök.

Karcsi akkor bólintott. És később sem tudta, miért – hirtelen egy pusztát adott Tercsi arcára. Tercsi örült a pusztának, felhúzta a vállát, és úgy kuncogott.

Sarkon fordultak, és nekivágtak a Deák utcának nevezett keskeny sikátornak. Ez vezet ugyanis a vár fala mellett egyenesen a Csengettyű utca felé.

– Ez mi? – kérdezte röviden és rekedten Mákos néni, amikor rátekintett a kezébe nyomott virágcsokorra.

– Hát... – húzta el a szót Bertalan anyuka, ahogy utána nézett a szélvészfény elviharzó gyerekeknek. – Hej, ezek a gézengúzok! És a legnagyobb köztük Karcsi...

Érdekes módon Bertalan anyuka ezúttal csöppet se volt zavarban, nem lángolt az arca, csupán egy szomorú, aggódó mosolygás támadt fel a szája szögletében.

– Én tudom, hogy mi volt, én tudom, hogy mi volt! – karattyolt Savanyú Dió. – Ez a gézengúzok meglepetése volt. Tetszik tudni, ők mindig valami kedves csalafintaságon törnek a fejüket. Biztosan ők készítették a meglepetést is!

Mákos néni gyanakvó, szűk szeme mintha megnyílt volna kissé. Néhány zavart hűmmögés szakadt fel belőle, és hozzá a fejét csóválta.

De haj, mindez csak egy szempillantásig tartott.

– Micsoda ostobaság! – csattant fel szigorúan. – Először is utálok a szegfűt, erre ez a teszetosza gyerek egész csokorral vesz. Gondolom, csak azért, hogy bosszantson. Aztán meg micsoda könnyelműség ekkora csokor virágot venni! Csak herdálni tudja a pénzt. Egyszer nem vagyok a sarkában, akkor is ilyenekre vetemedik. És egyáltalán... Miért nem ő adja át? Ákos, Ákos!

Hát ez a kiáltás bizony úgy zengett végig Kőszeg főterén, mint valami toborzó őrmester harci

kiáltása.

– Ákos! Ákos!

A gyerekek körbeállták a két felnőttet. Ők is vad ordítózásba kezdtek.

– Tanár úr, tanár úr! Ákos tanár úr!

Hátul Csülök elrikkantotta magát:

– Kinek beszélek?! – de el is sompolygott tüstént a közelből. Hát a csokor ott volt – mi már tudjuk, hogy illetéktelen kezekben –, a tanár úr azonban sehol!

Kínos.

– Csönd legyen, gyerekek! El ne szakadjunk egymástól! – szólt csöndesen Bertalan anyuka, és lám, tüstént csönd lett.

Póznaklári közelebb furakodott.

– Bertalan néni, ha valami baj van, szívesen segítünk!

– Semmi baj, kislányom – mosolygott Karcsi mamája. – Szerencsére tudom a programot.

Először is megebédelünk a Török basa vendéglőben. A szállásadó néni már előre befizette a pénzt, tehát nem maradunk éhen. Aztán elsétálunk a Csengettyű utcába, ahol lerakjátok a sok cókémókot. Remélem, addigra előkerülnek majd azok a gézengúzok is.

– És a fiam, és a fiam? – harsogott megint Mákos néni. – Mária, nem találsz furcsának, hogy a vezető tanár egyszerűen eltűnik?

Csülök, aki túlkoros volt, és Póznaklári, aki viszont igazán okos lány volt, odaléptek Mákos nénihez. Csülök segítőkészen felemelte a kis utazótáskát.

– Ne tessék aggódni! – szólt vészjóslóan komoly hangon. – A tanár úr ezzel is önállóságra nevel minket. Ő mindig tudja, mikor, mit és miért cselekszik. Ezért szeretjük.

Mindez persze nem volt szó szerint igaz, Csülök inkább a békítés kedvéért mondta. Tüstént meg is kapta a magáét:

– Akkor beszélj, fiam, ha kérdeznak! Micsoda tiszteletlenség, belekotyogni a felnőttek szavába!

Csülök egy morgásnyi bocsánatkérést szólt.

Mit mondjak: fagyos volt a hangulat, noha máskülönben csörgött róluk a verejték. Ha Mákos néni velük tart, emlékezetes lesz ez a kőszegi kirándulás.

Bertalan néni rövid szemlét tartott a kisdud csapaton, majd térképet vett elő a retiküljéből. Na nézzük csak, merre található a Török basa vendéglő! Az ám, hát nincs is messze, állítólag újonnan nyílt – hát az ilyen helyeken még szívesek a vendéghez. Sajnos a várkörön kívül volt a Török basa, valahol a Béke úton, árnyas fák mögött találták meg. Mákos néni persze folyton lamentált, hogy lehet ilyen drága étteremben etetni a gyerekeket, bezzeg manapság elkényeztetik őket a szülők, és egyáltalán: hol van Ákos? Micsoda dolog, hogy egy tanár nincs a tanítványaival!

– Dehogynincs, dehogynincs! – nevetett kényszeredetten Bertalan néni. – Azt a három kis gézengúzt kergeti bizonyosan. Közülük az egyik az én Karcsi fiam.

– Szép dolog! – fújta föl a képét Mákos néni. – Hallod-e, lányom, vidd inkább te ezt a virágcsokrot! Jobban illik a te kezvedbe, mint a magamfajta vénasszonyéba!

Így történt aztán, hogy mire az étteremhez értek, már Bertalan Karcsi mamája vitte a gyönyörű szegfűcsokrot. Boldognak látszott, mert igazán illett hozzá, és nagyon elpirult, amikor az üzletvezető nyájas mosollyal így szellemeskedett, a gyerekekre mutatva:

– Ó, milyen ifjú násznép! És a kedves vőlegény hol marad?

A gyerekek vihogtak, meg zavarban is voltak, hiszen tudták, hogy Karcsi mamája nemrégén özvegyült meg.

No, akkor szépecskén letelepedtek az asztalokhoz, és amíg az ételt hozták, kíváncsian

csavargatták a nyakukat.

Csendes, hűvös helyiség volt ez, nem olyan zajos kertvendéglő, mint ahol gézengúz hőseink talán éppen azokban a percekben ebédeltek. Itt a falakon minden a kőszegi vár történelmi szerepére emlékeztetett. Az ablakok közti oszlopokon sisakok, mellvérték és mindenféle címerek lógtak, és persze lófarkas török zászlók is. A terem végében pedig hatalmas festmény díszelgett, amelyen Kőszeg 1532-es, nevezetes ostroma volt látható. A művész igyekezett követni a középkori festők együgyű modorát. No, nem esett nehezére. Mély völgy közepén egy soktornyú mesevárat lóttak mindenfelől a török ágyúk. Torkukból egyformán kanyarogtak ki a füstök, mint megannyi csiga. A sok füsttől csak kevés harcost lehetett látni. A várvédőket egyáltalán nem, az ostromlók pedig mind akkora turbánt viseltek a fejükön, mintha valamennyien szultánok volnának.

A kép előterében nagy hasú török vezér ült, a pipáját szívogatta, és szörnyen fancsali képet vágott.

– Mert tudja, hogy nem sikerül legyőznie Jurisics Miklóst.

Az étterem valóban csak nemrég nyílt meg, és az alkalmazottak a gyerekekhez is nagyon kedvesek voltak.

Azt a nagy csokor szegfűt pedig beletették egy óriási vázába, hogy el ne hervadjon délutánig.

Az ebéd pedig finom májgombócleves volt, majd pedig borjúpörkölt galuskával, hozzá saláta. Sőt, egy szelet sütemény is dukált még. Mákos néni persze az étlapot kérte, neki nem volt előre befizetve az ebéd, különben is háborgott, amiért a gyerekeket ilyen drága ételekkel tömik, amikor egy egyszerű paprikás krumpli is megtenné.

A pincér pedig szíveskedni akart, és kijelentette:

– Ó, tisztelt asszonyom, a mi éttermünkben diákok és tanáraik féláron kapják a teljes értékű menüt. Egyébként sincs semmi probléma, kérem, az előre megrendelt ételből még öt adag hátravan...

– Nem vész kárba – szólt közbe Bertalan néni. – Hiszen a tanár úr mindjárt itt lesz a gyerekekkel. Egy kis műsoron kívüli... izé...

Mákos néni felkapta a fejét:

– De hiszen Ákos és a három gyerek összesen csak négy személy. Miért van akkor öt adag a konyhán?

– Ó, persze, majd elfeledtem, hiszen az már teljes árú... a kis Ildikóé...

– Miféle Ildikóról beszél maga?! – harsant fel Mákos néni hangja.

A pincér tekintete ekkor találkozott Bertalan anyuka tekintetével. Továbbá látta, hogyan áll meg a kés meg a villa a gyerekek kezében.

– Miféle Ildikóról? – nyögte Mákos néni rosszat sejtve.

– Azt kérdezem én is!

– Ha én azt tudnám? – csuklott egyet a pincér, és nagy sietve eltűnt.

Úgy látszott, az ebédet már semmiféle közjáték nem fogja megzavarni. A gyerekek mindenféle sulibeli dologokról kezdtek cseverészni, és persze csak súgva kérdezték egymástól, hogy ugyan hová tűnt Mákos tanár úr, és igazán, de igazán, ki is az az Ildikó?

Később Mákos néni inkább maga elé mormogva, semmint Karcsi anyujához intézve a szavait, így szólt.

– Én a fiamat mindig arra neveltem, hogy őszinte legyen hozzám. Ezt én ma is nagyon szigorúan megkövetelem. Azért is jöttem most utána váratlanul. Nem akartam elhinni ezt az egész iskolai kirándulást... És hogy ennyi gondja lehet. Neki kell szaladgálnia a bolond kölykök után. Hm...

de hát miért rohant el úgy a fiad? Te vagy az anyja, neked tudnod kell!

Bertalan anyuka mosolygott, és nemtudomka módon a vállát vonogatta. Közben olyan piros lett, akár a szegfűk ott a vázában.

NYOLCADIK FEJEZET

Mákos tanár úr viszontagságai – Csuppa Ildikó kesergései – Most nem a benzin, hanem a lélek ömlik ki – Karcsi mint egy győztes hadvezér – Micsoda férfiak vannak! – Ráült a fogsorára – Végig a várfalakon – Itt kell lenniük

Szegény Mákos tanár úr – mindent látott.

És ha eddig folyvást örömteli izgalomban élt, öröme egyetlen szempillantás alatt semmivé foszlott. Most már csak a félelem, az aggodalom dobogtatta a szívét.

Látta, hogy az a Karcsi gyerek hirtelen előreugrik, és a virágot –... az ám, hiszen csak akkor vette észre, ki száll le az autóbusról.

Megfordult vele a világ!

Amitől legjobban tartott, íme, bekövetkezett.

Mama utánajött. Mama ismét ellenőrzi!

Kár volt hát a sokhetes rejtett üzenetváltás, kár volt kitalálni ezt az egész kőszegi kirándulást (történelmi levegőt Budapesthez közelebb is lehet szívni)...

Ez a Karcsi – éppen a kedves mama kezébe nyomta a csokrot. De hát miért? Miért?

Mitől zavarodott meg annyira az a kedves kölyök? Hiszen nem is ismeri a kedves mamát.

Mákos Ákos tanár úrnak futás közben pirosra gyúlt a füle, és elsápadt az arca. Az a virágcsokor, lám, egyetlen perc alatt két szeretett embert szakított el tőle. Az egyik a kedves mama, a másik pedig...

Nagy ég, hol van a másik?! Az előbb még itt volt, ő is a Városház utca felé szaladt, de most csak azt a három gyereket látja. Ott futnak ők is, még néhány lépés, és elvegyülnek majd a tömegben.

Mákos tanár úrnak hosszúra nyúlt a lába, ezúttal mégsem volt képes a száguldásra. Főképpen azért, mert egyrészt a régi hátizsák kegyetlenül verdeste az oldalát, másrészt a szemüvegének szára éppen most jutott arra a pontra, amit egyszerűen kilazulásnak neveznek.

Mármost ha az ember úgy rohan, hogy minden szökkenésnél feljebb taszigálja orrán a szemüvegét, aligha nevezhet be az olimpiára.

Mákos Ákos megtorpant.

A gyerekek sehol.

A Kedves sehol.

De nem, nem, hiszen ott siet a Plébánia-templom felé. A jobb oldali járdán tipeg. Igen, igen ő, siettében leengedte a haját...

Szemüveg ide, hátizsák oda – azok a gyerekek pedig majd csak előkerülnek –, Mákos Ákos öles ugrásokkal száguldott a szeretett lány nyomában.

– Ildikó! Ildikó! – ordította torkaszakadtából.

Ildikó azonban meg sem fordult.

Hát persze, hogy nem fordul! Hát persze, hogy sír a szíve szegénynek. Amiért a megígért szépséges virágcsokor nem hozzá, hanem a szigorú mamához került.

Márpedig azt már tudja Ildikó, hogy a mamától óvakodni kell.

Mákos Ákosnak majd kiugrott a szíve, mire a szépséges leánykát utolérte.

Megragadta a karját, és kétségbeesetten kiáltotta:

– Drága Ildikó, ne haragudj! Állj meg, az istenért! Fatális félreértés történt! Mindent megmagyarázok!

– Nem szükséges! – rikácsolta egy hang. – Nem vagyok Ildikó, magát nem ismerem, és a

karomat ne markolássza, mert biz' isten pofon vágom!

Karvaly orrú, lófogú néember fordult feléje.

– Atyaisten! – jajdult fel Mákos Ákos. Sarkon fordult és elrohant.

És Ildikó?

Ő vajon hol szalad?

Ő vajon miért menekül, mi elől, ki elől menekül? Az ő lelkiismerete tiszta. Ő nem tett semmi rosszat, ő nem akart senkit megrézfálni, kigúnyolni. Ő csak arra várt, hogy az álmai egyszer valóra váljanak. Ő csak arra várt, hogy végre valaki szeresse!

Ki az, aki nem erre vár?

Ahogy a téren átfutott, bizony el is üthette volna egy autó. Mert a könnyeitől semmit sem látott. Ahogy a kicsiny Városház utcába befordult, egy pillanatra meg is állt, hogy kitörülje szeméből a könnyeket. A tömeg ott hullámozott előtte, zajongás, nevetgélés, kiabálás vette körül, kis gyerkőcök száguldoztak a tömegben...

Ildikó visszanézett.

S látta, ahogy Ákos öles ugrásokkal rohan át a téren – de azt már nem látta, hogy nem a Hősök kapuja, hanem a Plébánia-templom felé veszi az útját.

– Jaj! – nyikkant fel a rémülettől, és újra nekilódult. Ahogy a kapun átfutott, jobbra ugrott, majd lihegve és elkeseredetten megkapaszkodott a lábas ház egyik oszlopában.

– Nekem semmi sem sikerül! Nekem semmi sem sikerül! – suttogta maga elé alig hallhatóan a szörnyű szavakat, és még többet is. – Velem mindenki csak játszik, engem mindenki csak kinevet... Olyan szerencsétlen vagyok!

Ezt ismételte magában, amikor továbbsietett a patikamúzeum és azon is túl, a kozmetikai szalon irányába.

Ez volt a szava akkor is, amikor fájdalmasan befordult a műhelybe.

– Mi történt, az istenért?! Ildikém, mi van veled? – sikoltotta Jutka, aki időközben hősiezen letépte a lábára száradt gyantacsöppeket.

Csuppa Ildikó leroskadt az egyik székbe.

– Bandita, hazug, aljas bandita! – sóhajtotta alig hallhatóan.

„Ez csak férfi lehet” – gondolta a tapasztalt Jutka, és a benzinszagú papírkendőkkel tovább törülgette a benzinszagú polcokat. A kis műhelyben még mindig robbanásra hajlamos benzingőz terjengett.

– Rá se ránts! – próbálta vigasztalni a vendégét. – Különben is, gombház, sej, ha leszakad, egy helyébe száz is akad... meg ilyesmi. Na várjál, felcsapok rád egy kis sminket, így nem járhatsz az utcán!

– Jaj, ne, neee! – visította Csuppa Ildikó, mint akinek a manduláját akarják kivenni.

– Nem számítom fel külön. Benne van az előbbi kezelésben!

– Akkor se! Nem akarok többé szép lenni! Kifejezetten csúnya akarok lenni. És soha többé nem akarom, hogy egyetlen férfi is rám nézzen! Én... én... kopaszra vágatom a hajamat, bajuszt ragasztok, tetováltatni fogom az orrom hegyét.

– Jaj, Ildikó, ne hisztizz!

– Miért ne hisztizzek? Egyszer nekem is szabad. A magam szakállára hisztizek. Nekem mindenhez jó képet kell vágnom? A boltban a főnök gúnyolódik, a nagynénim megjegyzéseket tesz, a vevők tüntetően megkérdezik, olvastam-e azokat a szerelmes regényeket, amelyek a polcon vannak, a hivatalokban rákérdeznak, „A férje neve?”... és így tovább, és így tovább! Hát ebből nekem elegendem van! Nem mentem férjhez! Hát nem mentem férjhez. A kutyának se kellek,

pedig rendes vagyok, tiszta vagyok, főzök, mosok, takarítok...

– Rádásul bomba csinos nő vagy!! – ordított rá keményen Jutka. – Csak az a bajod, hogy nem tudod! Csak az a bajod, hogy sose nézel tükörbe! És ha belenézel, akkor is óbégatsz, hogy ez nem szép, az nem szép... ahelyett, hogy azt mondanád: hej, micsoda csoda szép vagyok! Hej, ha férfi volnék, menten magamba szeretnék!

Csuppa Ildikónak leesett az álla, úgy bámult Jutkára. Nincs még egy kozmetikusnő a világon, aki bevallaná a vendégének, hogy az ő közbeavatkozása nélkül is szép. És nincs még egy, aki ilyen jó tanácsot adna.

– No... Há... Mi? – Csak dadogni tudott.

– A dolog egyszerű, Ildikóm. Hülyeség ellen nincs kenőcsöm, nincs pakolásom. Azt tanácsolom, menj haza, mosd meg a képedet, és keresd meg azt a fiút...

Csakhogy látta, hiába küldi el Ildit, az nem megy. Ezért egy pohár hideg szódavizet adott neki, és hagyta, hadd beszélje el – újból – szerelmének és röpke kiábrándulásának történetét. A történet akadozva indult, aztán tele lett rajongással, lelkes szavakkal, mígnem ismét a teljes reménytelenség keserű sóhajtásaiba fulladt.

Csuppa Ildikó akkor felkelt a székből, és elhagyta a kozmetikai szalont. Mint az álomkóros, úgy ment végig Kőszeg utcáin. Opálos fényben látta maga körül a világot, noha éppen csak hogy elmúlt dél, az ég sem volt felhős, sőt a nyári nap hetykén ragyogott a magasban. De hát másképpen látjuk a világot, ha jó a kedvünk, és másképpen, ha rossz...

Csuppa Ildikó a vár előtt nagy tömegbe botlott, de észre sem vette. Osztályok, mit is mondok, egész iskolák gyermekserege zibongott és ordított körülötte – de meg sem hallotta. Ismét csak potyogni kezdett szeméből a könny, s akkor már valóban azt hihette volna, hogy esik az őszi eső.

A vár bejárata előtt jobbra fordult, és a híres, fűrészfogas házak keskeny sikátorán lépegetett tova.

Ezek a házak valamikor a város védelmét szolgálták, az utcai harcokban újabb és újabb fedezékül szolgáltak.

„A bolondot járatta velem... – kavarogtak fejében a gondolatok. – Éretlen kisfiú tréfája. Ehhez hasonlókat csináltak a fiúk az iskolában, ide-oda csalogatták a lányokat, »siess, hívat a diri«, aztán persze semmi. »Hí, de mérges rád az Irénke néni, jobb lesz, ha be se jössz« – aztán persze csak a kaján nevetés... Most is. Ha komolyan beszél a telefonban, akkor ő maga várt volna. De inkább elbújt, és úgy leste kaján mosollyal, mi történik, amikor az a kis kölyök *másnak* adja a virágot! Hiszen az a gyerek olyan hangosan beszélt, és úgy hadart, mint aki leckét mond fel... mert fontos, hogy a szavait én is meghalljam!”

Így kesergett magában Csuppa Ildikó, és persze eszébe sem jutott, hogy azokban a történelmi időkben milyen célt is szolgáltak a fűrészfogas házak. Ment, ment, mint a holdkóros – pedig ha csak egy kicsit is fölemeli a tekintetét, talán észrevette volna azt a bizonyos „öregasszonyt”, aki immár egyedül és virág nélkül sietett végig Kőszeg utcáin.

Mire a lakására ért, Csuppa Ildikót már odáig vitték a képzelgésesei, hogy országos összeesküvést képzelt maga köré. Akadnak gonosz, gyilkos indulatú férfiak, akik csak azért jelentkeznek az apróhirdetésekre, hogy aztán komiszul megréfálják a magányos, szegény nőket.

Kőszeg nem nagy város. Itt hamar híre megy majd, hogy Csuppa Ildikót „jól megleckéztették”. Ezentúl majd ujjal mutogatnak rá, ezentúl majd összesúgnak a háta mögött, ezentúl majd talán a szemébe is mondják, hogy „micsoda szégyen”.

Megint hangosan sírt, mire benyitott a hátsó kertkapun.

Sietnie kell, hiszen mindjárt itt lesznek a gyerekek, és velük Ákos is (a gonosz tréfamester). És a megegyezés úgy szól, hogy ő egy hétre kiköltözik a szobájából, megint anyuéknál lakik Bozsokon, és onnan busszal jár be a könyvesboltba, a munkahelyére.

Így állapotok meg Ákossal, így levelezték le (a titkos levélcímen!), de hát most minden összeomlott.

Ha összeomlott is, azért a gyerekeknek csak meg kell szállniuk valahol, és Mari néni is számít a különpénzre, amit az iskolások ellátásáért kap.

A konyha felől lépett a házba, ahol a nénikéje fogadta egy hangos

– Jesszusmária! Mi történt veled, Ildi? – felkiáltással.

– Áh! – legyintett ő, és leroskadt a hokkedlire.

– Ildi, te bögtél! Ildi, te remegsz! Mi történt?

– Semmi, semmi... – dadogta –, és ha megjönnek a gyerekek, meg Ákos... izé a kísézőik, ne tessék ám szólni semmit! Nem is tetszett találkozni velem.

Zsófi néni (Ildi nénikéje) éppen olyan törekeny termetű, kedves mosolyú volt, mint ő, éppen csak néhány évtizeddel idősebb. Most előkapott egy másik hokkedlit, és lehuppant Ildi mellé.

– Megáll az ész és körülnéz! – szólt gyermekes humorral. – Még hogy ne szóljak semmit? Kinek ne szóljak, ha szabad kérdeznem!?

– Hát hiszen... a megállapodás szerint – motyogta Ildi gépiesen. – A két nagy szobában a gyerekek alusznak. Egyikben a lányok azzal a Bertalannéval... másikban a fiúk Ákossal... izé... a tanárakkal. Mindjárt itt lesznek.

Zsófi néni a fejét csóválta, és oldalvást pislogott Ildikóra.

– Hallod-e, te gyerek, én most nem kérdezek semmit, de valami nagy turpisságot sejtetek. Mert ha nem tudnád, alig negyedórása itt járt három kisgyerek. Két fiú és egy kislány. Aztán a kis szeplős nagy hangon kijelentette: a tanár úr lemondja a szállást. A szobákat tessék kiadni másnak. Azt gyanítom, te összevesztél azzal a tanár úrral.

Ildinek ezekre a szavakra újból eleredt a könnye. Most már világos minden. Az egész csak egy kapitális tréfa volt, és ő, szegény, jó céltáblának bizonyult.

Most megint mint az álmókórosok, felkelt a helyéről, felkapta bőröndjét, és megindult kifelé. Zsófi néni aggodalmas képpel meredt utána.

– Ott van! – rikoltotta Karcsi, és úgy mutatott előre, mint Rodrigo da Triana Kolumbusz hajójának árbockosarából, amikor felkiáltott: „Föld! Föld!”

A gézengúzok akkor már a teljes meghasonlás szélén állottak.

– Ezt nem csinálom, ezt nem csinálom! – kiáltozta Tercsi.

– Te tisztára bediliztél. Hol fognak aludni!? Arra nem gondolsz? Szélhámos vagy, téged be kéne csukni az első dutyiba! Gonosz vagy! Megőrültél! Nem is tudom, hogy eddig miért jöttem veletek!

Így kiáltozott Tercsi, és a haja a szemébe lógott, de nem csapta hátra, és az orra fénylett a verítéktől, de nem törülte le, és a szandálja pántja is kioldódott, de nem kapcsolta vissza.

Karcsi oda se figyelt. Ment, mint egy győztes hadvezér.

Berci hosszú lába könnyedén vette volna ezt a tempót, mégis úgy vánszorgott, mint akit bokán rúgtak. Mindenféle csúnyát mondott Karcsira – mégis követte.

– Tanulja meg... tanulja meg...! – sziszegte Karcsi.

– Mit tanuljon meg!?

– Hogy ne taposson bele a mások életébe!

– Honnan tudod?

– Hát nem mondtam elégszer? Ez az átkozott kajlafülű udvarol az édesanyámnak! Az én anyukámnak! Ki engedte meg? Kinek szólt? Alattomos szoknyapecér! Honnan veszi a bátorságot! Az apukám csak nemrég halt meg... anyu nagyon gyászolja. Még ma is gyászolná... Ha ez... Ha ez...!

Karcsi belevágott a levegőbe az öklével.

A Kálvária-hegy felőli utcákon vonultak vissza a vár felé.

Maguk sem tudták, hogy miért.

– Én tudom! – harsogta Karcsi. De hát miért?

– Hogy megtanulja egy életre. Nem lehet csak úgy belegyalogolni a mások életébe! Ahogy neki tetszik. Persze, ha anyu... nem kedves hozzá... rögtön kitalálná, hogy én rossz tanuló vagyok! Átkozott! Visszaél a hatalmával!

Kész örület, hogy Karcsi miféle jogi kifejezéseket tud!

Visszaél a hatalmával.

Ezt még sosem hallották!

– De most megtanulja egy életre, hogy figyelem. Minden lépését figyelem. Nem lesz könnyű dolga! Aki velem ujjat húz...!

Az ám. Tercsi ezt sem tudta, de valamelyik kalandfilmben látta. Hogy két izomdús ember egy asztalnál könyökölve egymásnak akasztja a mutatóujját. Aztán húzza, húzza, ki meddig bírja... Aki velem ujjat húz.

No persze, ha Fülesbagoly „ujjat húzna” Karcsival egy sötét kocsmá mélyén, aligha győzne Karcsi.

De hát átvitt értelem!

És egyelőre Karcsi kiáltja:

– Ott van, ott van!

Éppen lecsurogtak lassan a Zrínyi Miklós utcán, majd jobbra fordulva bevágódtak a Rájniss József utcába, hogy (újabb) fűrészfogas házak mentén visszajussanak a Jurisics-vár főbejáratahoz.

– Miért jövünk ide? Ha már elszöktünk... most elősomfordálunk? Most már ügyis mindegy, ügyis mindegy! Most már kész a botrány! – ismételte eszelősen Tercsi, és nem csapta hátra a homlokába hulló haját.

– Még semmi sincs kész! Legkevesbé a botrány – jelentette ki Karcsi, és elgondolkozva tette hozzá. – Itt kell lennie valahol!

És a következő pillanatban már bökte is az ujját előre, mint az a bizonyos Rodrigo da Triana, Kolumbusz hajóján.

– Ott van! Ott van!

Hol máshol lehetett volna Mákos Ákos tanár úr, mint ahol éppen volt. Életének legnehezebb óráit élte át. Három kő között őrlődött, és ez bizony még egy felnőttnek is sok. Kötelesség, szerelem és szeretet volt az a három kő.

Mi ütött a kis kölyökbe?

Miért tűnt el oly hirtelen Ildikó, akivel még soha életében nem találkozott, akit eddig csak levelekből és fényképről ismert.

És ráadásul ami igazán riasztó: hogy jelenik meg hirtelen Kőszeg autóbusz-pályaudvarán a kedves mama? Talán csak nem fedezett fel mindent, amit eddig oly gondosan (és félve) titkolt előle?

Mákos Ákos tanár úr végleg szem elől veszítette Csuppa Ildikót, és most keserű reménytelenségében újból felébredt benne a tanári kötelességtudat. Az a kedves Bertalan anyuka vállalta ugyan a gyerekek felügyeletét, de hát azt már nem lehet kívánni tőle, hogy a három elkódorgó után vesse magát.

Még akkor sem, ha a három gézengúz közül az egyik éppen az ő kedves kisfia.

Mákos tanár úr tehát belevetette magát a Kőszeg óvárosában tolongó tömegbe, és miközben körülötte derűs mosolyok szélesedtek, vidám kiáltások röpködtek, és derűs nevetések bugyborékkoltak – ő verítékes arccal és hamarosan már remegő lábbal lótot-futott, és folyton a három megszökött tanítványát kereste.

– Kérem, három kisgyerek... egy kislány, a haja hosszú, barna... egy kisfiú, az arca szeplős, egy nyugrább, komoly képű...

– Nem, nem láttuk.

– Kérem szépen, három kisgyerek... a tanítványaim... a kislány haja barna, hosszú.

– Ugyan, tanár úr, azt hiszi, mindenkire ránézek? Én, kérem, csak a pénzt veszem el, és a belépőjegyet adom ki.

– Kérem szépen, három kisgyerek... izé... a tanítványaim... talán a kislány, akinek hosszú, barna a haja.

– Nem, kérem szépen, nem láttam, pedig én megjegyzem, aki ide betér. Hozzáteszem, a gyerekektől nem is fogadom el a pénzt. Pedig ők a rendesek, ők ide járnak... nem úgy, mint azok a randa felnőttek, akik képesek a várfalak tövében végezni a dolgukat.

Mákos Ákos tanár úrban nőttön-nőtt az aggodalom. Végigjárta az óváros meg a vár minden büféjét, vécéjét, jegypénztárát, benézett a keskeny sikátorok minden kicsi boltjába (hátha ajándékot akarnak venni azok a kis kócosok), de a szőkevényeket nem találta.

Egyszer csak egy nagy kerthelyiségbe tévedt, ahol seregnyi kölyök majszolta ebédjét az asztaloknál. Szörnyen vidámak voltak, ilyen vidám társaságot még nem látott.

– Kedves kolléga úr – fordult egy nagydarab, gülüszemű emberhez –, nem tévedt a tanítványai közé véletlenül az én három gyerekem?

– Nem vagyok én tanár, kérem! Még csak az kéne! Azok, kérem, mártírok, hősök, tudom is én. Én, kérem, csak egy egyszerű szülő vagyok, de már pattog a halántékom ettől a rengeteg, ebadta kölyöktől... Ül le, és egyél, fiam, ne ténfergij, beléd botlik majd egy pincér, és kiömlik a leves. Hallod-e, kislányom, miért kelsz fel az asztaltól, amíg nem fejezted be az ebédet?... Figyelem, aki végzett, szépen kimegy azon a kapun, és kettes sorokban felfejlődik...

Mákos tanár úr a biztonság kedvéért mégiscsak körbesétált az asztalok között, még kérdezgette is a gyerekeket, nem látták-e azt a bizonyos kislányt meg a két kisfiút.

– Azok is potyán ebédeltek? – kérdezte egy hang.

– Tessék?

Mákos tanár úr felkapta a fejét – s abban a pillanatban mi történt? Kinyílt a kerthelyiség nagy kerítéskapuja, és fegyelmezett, kettes sorokban bevonult rajta vagy ötven gyerek. A szemüveges, szigorú tanárnő egyetlen füttyjelére megálltak, és némileg kíváncsian, de mindenképpen szomorúan körülnéztek.

A tanárnő mellől kiugrott egy sovány hölgy, és odavisított a nagydarab, pocakos férfinak:

– Zoltán, Zoltán, alszol tán? Nem látod, hogy megjött az osztály? Azonnal szólj a konyhán, hogy csináljanak helyet, és a megrendelt ötven adag ebédet adják fel!

A kövér bácsinak leesett az álla, és fennakadt a szeme, ahogy az újonnan jött gyerekekre nézett.

– Mit beszélsz, Lili? Arról volt szó, hogy tíz gyerekkel jöttök később, nem pedig az egész

osztállyal.

– Az egész osztály együtt maradt. Nem kódoroghat senki – csattant fel szigorúan a tanárnő.

– Jézus meg a Mária meg a minden szentek! – ordított fel a pocakos bácsi. – Akkor ezek a kölykök miféle kölykök!? És az ötven adag...?

Az asztaloknál zszibongó társaságnak bizony nem kellett se szólni, se füttyenteni. Úgy ugrottak fel a székekről, akár a villám, és úgy rohantak kifelé, hogy a lábuk se érte a földet.

A főpincér pedig odalépett a pocakos bácsihoz, és gondterhelten így szólt:

– Uram, a befizetett ötven adag helyett máris hetvenet szolgáltunk fel. Az új csoport már csak étlapról ebédelhet, teljes áron!

– Mit tettél, Zoltán?! – süvöltötte a pocakos bácsi felesége, miközben a szigorú tanárnő képe pirosból lassan lilára változott.

A botrány legjobban az újonnan érkezetteknek tetszett. Jót vihogtak az ebadták, noha korgott a gyomruk. Mákos tanár úr a fejleményeket nem várta meg. Bólogatva, szótlánul kifordult a kapun. Abban már biztos lehetett, hogy három kósza tanítványa nem szenved az éhségtől.

De vajon hol vannak?!

Mákos tanár úr hirtelen megtorpant.

Csak most vágott az agyába a hirtelen felismerés!

Hiszen az a szeplős kis kölyök az ő szavait ismételte! Azokat a szavakat, amelyeket Ildikónak mondott a telefonba. Hol is? Az ám, a székesfehérvári telefonfülkében. Az a kis gézengúz tehát kihallgatta a beszélgetést.

De honnan tudta, hogy *kinek* kell odaadnia a virágcsokrot?

Nem tudta, persze, hogy nem tudta, hiszen akkor Ildikónak adta volna...

És vajon az ő édesanyját honnan ismerte?

Mákos Ákos nekidőlt egy ház falának, és nehezen, kapkodva szedte a levegőt.

Mi ez? Mi történik velem? Micsoda összeesküvés áldozata?

Mert nem lehet más, csakis összeesküvés. Mindenki mindenről tud! Az ő dédelgetett, titkolt szerelméről. És most mindenki összeesküdött, csak hogy kioktassák, csak hogy megleckéztessék... így nem szabad. Mama elől eltitkolni semmit sem szabad!

Ha a kedves mama nem volna olyan nagyon szigorú, ha nem kérné számon minden percét, ha szürke szeméből nem sütné folyton az aggódó gyanakvás...

Mákos Ákos tanár úr (akit a gyerekek csak Fülesbagolynak neveznek maguk között) előhalászta a zsebkendőjét, és megtörülgette korán kopaszodó feje búbját. Észre sem vette, hogy lassan lekuporodott egy fal tövéhez, a hátizsákját lekanyarította a hátáról, és a kulacsáért kotorászott benne.

A kulacsot megtalálta, hanem abban víz nem volt.

– Rosszul érzi magát? – kérdezte váratlanul egy kedves, meleg hang.

Fehér köpenyes, magas nő állt előtte. Finom, szép arcú. Olyan, akit mindig kellemes parfümök illata vesz körül.

Csakhogy ebből a fehér köpenyből sűrű benzinszag áradt.

– Meleg van, meleg van! – dadogta Mákos tanár úr. – Pedig máskülönben nem vagyok érzékeny rá. Nem kapok napszúrást. Á, akár egész nap elvagyok a tűző napon... De hát ma... csuda tudja, minden összejött.

– Van az úgy néha – szólt bölcsen a fehér köpenyes szépség, és kivette a kulacsot Mákos tanár úr kezéből. – Van a frizsiderben egy kis hideg feketekávém. Jól fog esni...

Térült-fordult, és már hozta is.

– Behívnám, hogy üljön le ott, de tudja, éppen egy kis baleset történt. Kiömlött a benzin.

A tanár úr belekortyolt a hideg feketekávéba. Biz’ isten, ilyen finomat még sohasem ivott! Ő úgy tudta és úgy is szokta meg, hogy a feketekávét gőzölgő forrón kell inni (ne sokat igyál, fiam, megárt a szívednek!), sőt meleg nyáridőben kell igazán a forró fekete, mert hogy az úgy – hűt!

Ez a kávé gyöngye volt, alig édes, ellenben jó hideg. Csodálatosan felfrissítette.

– Tavaly Itáliában jártunk a férjemmel. Ott tanultuk... – magyarázta a szépség.

Mákos Ákos tanár úr ekkor feltápáskodott, illendően megköszönte a kávét, és be is mutatkozott. Azazhogy csak hitte, hogy mindezt megtette. A fáradtságtól meg az aggodalomtól ugyanis motyogni is alig tudott már...

(No, lám csak, lám! Ha Mákos Ákos tanár úr értelmesen és hangosan mondja a nevét – ez a történet most azonnal véget érne...!)

No, semmi baj! Jutka, a szépség kőszegi mesterasszonya hozzászólt a kapkodó bemutatkozáshoz. Neki is megvolt az a rossz szokása, hogy azonnal elfelejtette a neveket.

Így aztán mosolyogva elbúcsúztak egymástól. A tanár úr reménykedve csúsztatta vissza hátizsákjába a kulacsot (még lötykölődött benne egy kis maradék kávé), és öles léptekkel újból nekivágott a városnak. Jutka pedig visszament a műhelybe, és még hosszú percekig minden ablakot, ajtót kitárt, hogy a keresztvizet kivigye az ártalmas benzingőzt.

Csakhogy Kőszeg felett állt a nyári levegő, egyetlen szellőcske sem rezdült. A benzingőznek pedig esze ágában sem volt elhagynia a kozmetikai szalont.

Jutka még néhányszor kinézett az utcára. Vendég egy szál se. No persze, nem a nyár, hanem a tél a kozmetikázás nagy évadja. Nyáron mindenki szép lehet. Elég, ha jó barnára lesül. Az sem baj, ha csöpög az orráról a veríték vagy a napolaj, az sem baj, ha orcáján kinyílnak a szeplők, mint réten a pipacsok. Bezzeg télen! Minden pofa olyan lottyadt, petyhüdt és fehér, mint a keletlen térszta, vagy olyan zöld, mint egy beszáradt levelibéka. Bezzeg akkor jól jön egy kis kozmetika! Befekszünk a szoláriumba, és addig pörkölődünk, amíg olyanok nem leszünk, mint a frissen sült grillcsirke. Aztán jöhetnek a pakolások, gyúrások meg a többi – és máris mindenki olyan frissnek és szépnek érezheti magát, mint aki most érkezett a Kanári-szigetéről.

Jutkának ma rossz napja volt.

Folyton a szegény Csuppa Ildikó csalódott szavai jártak a fejében. Bizony őt magát is elfogta a keserőség, de lehet, hogy ezt csak a benzinszag tette. Utálta a benzin szagát.

Micsoda férfiak vannak! Hogy micsoda férfiak vannak! Hál istennek, az én Sándorom nem ilyen!

Még csak az kéne, hogy olyan nagyképű, gúnyos, cinikus, kaján, éretlen, rosszindulatú legyen, mint akiről Ildikó panaszkodott.

Hm, hm, milyen az élet, milyen a véletlen! Miért is szaladt el Ildikó? Ha csak tíz percet... vagy negyedórát vár, bizonyára összetalálkozik ezzel a megfáradt turistával. Szegény fiatalember, hiszen az valósággal lerogyott itt a fal mellett. Mármost az lett volna a szép, ha Ildi még itt van, amikor az lerogy. Ildi vitte volna ki a hideg feketekávét, és persze szóba elegyedtek volna. Szó szót követ, ahogy ez ilyenkor szokás, és a lerogyott turista meg a csalódott Ildi gyorsan egymásba szeretnek. Hm, hm... egy regényíró így mesélné el, de hát az élet kapcsolatai nem ilyen regényesen szövődnek.

Jutka fejét csóválva bezárta a szalont, és elindult hazafelé.

Jó is, ha korán megy. Anyunak vendége jön. Inkább ő főzi meg helyette a vacsorát. Hadd

beszélgessenek...

Mákos tanár urat felfrissítette a kávé.

Nyurga lábán öles léptekkel siethetett volna a vár felé – mert ösztöne azt súgta, ott bujkálnak a tanítványai –, mégis lassan lépegetett. Minden kapualjba bekukkantott, minden sikátort végigszemlélt, és csak akkor ment tovább.

Képzelmései elmúltak. Összeesküvés persze nem történt. Már miért is...? Mama megjelenése – vérfagyasztó! Ki tudja, Bertalan anyuka talán elügyetlenkedte a dolgot, talán azok a kis kölykök összekuszáltak valamit... igen, igen. Mama tudomására jutott az ő nagy szerelme... és mama (levélben) talán meg is fenyegette Ildit, aki most világgá futott...

Jaj, Istenem!

Miért futott világgá ez a három gézengúz?

Még hogy gézengúz? Nagyon is enyhe kifejezés. Briganti, bandita, maffiózó!

Mákos tanár úr megállt. Mélyeket sóhajtott, hogy eltűnjék torkából a szorongás.

A gyerekek után kell mennie. Vissza kell őket vinnie az osztályhoz! Ez a pedagógus kötelessége. Három kósza gyerek itt az Alpok alján. Kőszeg környékén... egy rövid séta, és átkeverednek Ausztriába. Miért futottak el?

Gondolkozzunk csak! – biztatta önmagát Mákos tanár úr. – Ez a Karcsi gyerek átadta a virágot, és elfutott. Miért futott? A saját édesanyja elől is futott, tehát olyasmit tett, amit neki sem tudott volna megmagyarázni.

Hogy Bertalan anyuka milyen képet vágott, amikor azt a nevezetes piros szegfűcsokrot a kedves mama kezében látta, arra már nem emlékezett. Hiszen olyan zavart volt... olyan volt az egész, mint egy rémálom.

Gondolkozzunk csak – biztatta tovább önmagát –, hiszen Bertalan anyuka nem ismerhette a kedves mamát!...

Mi történt? Mégiscsak összeesküvés?

– Kérem a belépőt – szólta rá egy hang.

– Ó, persze, hol a pénztár? Mondja, kérem, nem látott errefelé három kisgyereket...

– Dehogyan, kérem. Csakhogy nem hármat, hanem háromszázat. Olyan gyerekrajzás van itt, hogy megáll az ész.

Mákos tanár úr egy tágas udvarra jutott. A vár udvarára. No hiszen, elámulna Jurisics Miklós hajdani várkapitány, hogy mi lett az ő erős és hős várából. Erre az udvarra harsogó napfény esik. A földszinten nehéz oszlopok szelíd boltíveket tartanak. Az oszlopok mélyén eszpresszó, étterem vagy mi a csuda. Hát ott aligha lehetnek a gyerekek. Inkább amott, ahol az üvegablakok mögött lépcső vezet az emeletre.

Belépett a nagy üvegajtón, de újabb mosolygós szigorúság állta az útját.

– Csak meghívóval...

– Hát az nincs. A tanítványaimat keresem... nem osont be itt három kisgyerek? Egy kislány meg két kisfiú.

– Olyan nem létezik, hogy ide egyetlen gyerek is bejusson! – nevetett harsogva a lépcsőt őrző hölgy, akinek csillogó, kifestett szeme volt, hófehér fogsora... és kétszáz kilója.

– Miért, mi folyik az emeleten? – kérdezte bizonytalanul Mákos tanár úr, és némi tisztelettel nézett a meredek betonlépcsőre. Még hogy az ő tanítványai ne tudnának beosonni valahová?

– Gyerek ide be nem léphet!

– De hát miért?

– Mert a gyerekfilmek fesztiválja van most Kőszegen. A nagyteremben most folyik a vetítés.
– Aha. És kik nézik a filmeket?
– Csupa öreg kritikus. Az egyik olyan öreg, hogy tévedésből ráült a saját fogsorára! Hihi – nevetett a nagydarab asszonyság, de azért nem volt benne engedékenységg.

Mákos Ákos tanár úr vállalt vont. Hát ha nem, nem! Ámbár jó volna tudni, miként vélekednek a kölykök azokról a filmekről.

Jé, no persze, persze... azért van annyi gyerek most a városban. Idecsődítik őket. De filmek helyett bámulhatják a várat meg a kiállításokat.

Ejnye, ha tudta volna!

Eszébe jutott a drága Ildikó, aki most világgá rohant nagy bánatában.

Elszorult a szíve.

Talán mégis a kedves után kellene szaladnia. Hiszen az a három gézengúz majd csak megtalálja az osztályát!

De hát miért futottak el? Ugyan miért?

Ildikó olyan kedves, törékeny, finom. A levelei mindmegannyi parányi irodalmi remeklés.

*Kedves Ismeretlen,
köszönöm, hogy válaszolt a hirdetésemre. Bevallom, úgy remegett a szívem, amikor a hirdetőirodába mentem. Valahogy úgy éreztem, mindenki kaján sajnálkozással néz rám...*

Ez volt az első levél... Aztán még sok-sok... szinte naponta. Szegény Bertalan anyuka alig győzte hordani.

*Én drága Ákosom,
alig várom, hogy végre megismerjük egymást. Alig várom, hogy végre kezet fogjunk, hogy végre szót váltsunk. Amióta tudom, hogy találkozni fogunk, olyan szép itt Kőszegen az élet. Az utcák tisztábbak, a házak nyájasabbak! Mintha csak teltebbek volnának a kerítések oldalán a futórózsák... Igaz, az én kedves virágom a szegfű...*

Ez volt az utolsó levél. Aztán a telefon Székesfehérvárról. Kedves virága a szegfű... „Annak adom, akit a legjobban szeretek...”

Mákos tanár úr kilépett a vár kapuján, de semmi kedve sem volt újra átvágni az előtérben, az utazási iroda, a pénztár, no meg a kis gyorsbűfék világán. Jobb kéz felől egy rácsos ajtót vett észre. Az ajtón lakat is lógott, amelyet öntevékeny turisták szépecskén oldalra akasztottak. Aki a turpisságot észrevette, begyalogolt a rácsos ajtón, és elindulhatott újabb kalandok felé. Aki nem vette észre – hát az szegényebb lett egy élménnyel.

Mákos Ákos tanár úr egy darabig gyanakodva nézte azt a lakatot. Próbálta visszaidézni a saját maga gyermekkorát. Hm, hm, bizony, ha ő olyaskorú lenne, mint a tanítványai (a gézengúzok), bizony belépne azon a rácsos ajtón.

Körülnézett hát, és miközben előtte és mögötte vonult, tolongott a kirándulók serege, miközben a várkapu fölött fennen lobogtatott a szél egy óriási feliratot, miszerint gyerekfilmek fesztiválja zajlik éppen... ő szépecskén belépett azon az ajtón.

A rács nem fogja el a hangot.

De alig tett néhány lépést, hirtelen olyan érzése támadt, mintha csak minden elnémult volna körülötte.

A nap veszettül tűzött. S ő két vörös téglás fal között sietett tova.

Különös érzés ragadta el. Vajon ha most visszasietnék az időbe... megtalálnám-e a tanítványaimat? Ha most visszasietnék az időbe... mint ahogy nem látok most mást, mint fejem fölött a várpalota falát, bal kéz felől pedig magát a várfalat csipkés szegélyével... vajon kikkel találkoznék? Hová lettek erről a falról a hajdan döngő-dübörgő gyilokjárók? Ha igaz, amit rebesgetnek, hogy az ember nem hal meg, csak folyton újjászületik, és ha képes volna visszazaladni az időben, bizony önmagával találkozhatna talán ebben a hirtelen csendben... Akkor most vajon találkoznék-e a drága Ildikóval? Mi volna ő? A várvédő nép közül egy leány... vagy talán a szultán háremének egyik ékessége...

Elragadta ennek a szép várnak a hangulata. És ahogy egy helyen hirtelen jobbra fordult a keskeny folyosó, felfedezte a sarokbástyát, amely nem volt nagy, amely nem védeésre, csupán figyelésre szolgálhatott valamikor, de amelynek csúcsába keskeny létra vezetett.

Fönről megláthatom, merre kószálnak...

Hirtelen mozdulattal bevágódott a keskeny toronyba, ahol sötét volt, és savanyú szag terjengett. Felmászott a létrán, és a parányi réseken kinézett a környező világra.

Nem török sátrakat, hanem békés házakat láthatott. A hajdani várárok medrében most nem a Gyöngyös-patak vize hullámozott..., hanem fűvön kutyák kergetőztek, és kismamák sétáltatták kisbabáikat.

Mákos tanár úr három gyereket próbált felfedezni a közelben és a távolban.

Itt kell lenniök – súgta benne a megérezés. – Valahol itt kell lenniök!

KILENCEDIK FEJEZET

*amelyben kiderül, hogy Tercsi károgó varjú – Végig a várfalakon – Jaj a betolakodónak! –
Kőszeg ostroma – A szultán szerencsés napja – Orvos kell – Mit akarsz, kislány? – Izé... fejre
esett!*

Máros tanár úr sok mindent ismert a világ és a természet titkaiból, de talán maga sem hitte volna, hogy a megérzések ilyen igazak lehetnek. Hogy éppen abban a pillanatban, amikor ő befordult a vár külső, széles kapuján, a Rájniss Ferenc utcában feltűnik három gyerek. Az ő szélnek szaladt kis tanítványai. És alighogy ő belép azon a rácsos ajtón, amely a várfal körüli sétány bejárata, az a három gyerek már ott oson a Jurisics-szobor körül.

Mert ott osont bizony azon a tágas árnyas udvaron, és hármuk közül a nagy bosszúálló nem először süvöltötte:

– Ott van, ott van!

Megtorpantak. Lihegtek. Úgy bújtak a szobor talapzatához, mintha ők volnának az üldözöttek. Fáradtak voltak és izgatottak. Nem így képzeltek az egészet.

– Ezt nem hittem volna! – kapkodta a levegőt Tercsi. – Nem hittem volna rólad!

Karcsi nem válaszolt. Ugyan mit is mondott volna? Hogy néhány nappal előbb még ő sem hitte volna magáról?

– Mi lesz, amikor anyukád megérkezik a Csengettyű utcába a többiekkel? És megtudja, hogy a fiacskája... hazudott?

Karcsi nem válaszolt. Összeszorította a fogait. Égett az arca.

– Fülebagoly mamája is velük van! Márpedig az szigorú néni...

– Te pedig károgó varjú vagy! – sziszegte most vad haraggal Karcsi, és előugrott a szobor mögül.

Rohant a rácsos ajtó felé.

Előbb át a vár hídján... Hiszen meglehet, hogy azokban a régi időkben körös-körül ez a mély árok vízzel volt tele. Meglehet, hogy ez a rakott kőhíd hajdanában felvonható gerendahíd volt... Ki tudja?

Ahogy erre az emelkedő hídra értek, a gézengúzok egy pillanatra mégiscsak felnéztek a falakra. És ahogy felnéztek, tüstént rabul ejtette őket a történelem. A „történelem levegője”. Hiszen azért vezette őket idáig Márkos Ákos tanár úr, hogy azt „szívják”!

A középkori várak hatalmas komor falai! Kőszeg várának vörös téglás, vörös köves nehéz falai. A várkapu. Aztán jobbra a nagy lakótorony, balra az ívben hajló fal. Annak tövében vezet ma már a sétány, amelynek bal oldalán megint csak falat fog az ember. Az már a mellvéd, s persze jóval magasabb a mellmagasságnál, hiszen manapság nem húzódik mellette magas palló, az úgynevezett gyilokjáró.

Ahogy azon az ajtón beléptek, különös némaság vette körül őket. Ebben a csendben bántó erővel harsant minden hang és minden zaj. Ez a napsütéses, forró folyosó riadt áhítatot sugallt. Ahogy előresiettek benne, mindhármuk szíve a torkukban kalimpált.

Kőszeg híres-neves vára.

Azt hitték, sietnek – pedig önkéntelenül is lelassult a léptük.

Azt hitték, csak előre figyelnek, amerre a tanár úr eltűnt, pedig föl-föltekintettek a magas falakra is, baloldalt a mellvéd csipkés széleire is, aztán fejük felett a csodás kék ég, amelyen, íme, feltűnt már néhány nagy hasú felhő.

A falon túli fákról galambok surrantak a magasba.

Mocsárszagot hozott a szél valahonnan.

Előrelestek és vissza-visszanéztek, de senki sem követte őket.

Fülesbagoly pedig úgy eltűnt, mintha sosem lett volna.

– Jól láttad?

– Persze.

– Éppen nagy volt a tömeg. Visszament a pénztárhoz.

– Az is lehet, hogy itt a falban egy bejárat van...?

Csakhogynem volt.

Mintha zavaros kiabálás támadt volna valahol. Ám lehet, hogy csak a feltámadó szél zúgatta a fákat.

– Halljátok... halljátok? – kérdezte fojtott hangon Berci.

– Olyan, mintha csak valami nagy-nagy tömeg zúgna odakint. Mintha csak a török sereg volna. Amikor Szulejmán idezúdult a hadaival.

– Nincs kedvem játszani – motyogta Karcsi. Előhalászta a zsebkendőjét, és megtörölgette szeplőit, amelyek az orra tövében már osztódással szaporodtak, akár a sejtek. De akármit motyogott is, akárhogy törülgette is magát, bizony őt is rabul ejtette a képzelete, és mert ebben a folyosóban senki sem járt, mert itt megrekedt a forró levegő, mert itt csak a durva kavics csikorgott a lábuk alatt, és minél tovább merészkedtek a nagy, otromba falak tövében, annál jobban magukra maradtak a lelkiismeretükkel.

– Eltűnt – mondta Berci, és elakadt a hangja. Az a zúgás pedig mintha felerősödött volna. Hirtelen támadt kósza szél cibálta meg a hajukat.

– Nem csodálkoznék, ha... ha... maga Jurisics Miklós jönne szemközt...

– És... hívná az asszonyokat meg a lányokat is... – nyelt nagyot Tercsi. Szép kis keze indulatosan ökölbe szorult. – És mi azt kiabálnánk, hajrá, hajrá... jaj a betolakodónak!

Akaratlanul is futásnak eredtek, a falak alkotta keskeny sikátorban futottak, és közben azt kiabálták:

– Jaj a betolakodónak!

Hangjukat visszaverték a nehéz kövek, a kiáltás a fák zúgásával együtt hatalmasan szólt, mintha csak trombita szájából ömlene elő... és mintha már a dobokat hallanák meg a támadásra ösztökélő sípok, török parancsnokok kiabálását... Legelől Karcsi futott, mert őt is elragadta a harci indulat... és ha Bercinek hosszú lába volt is, ha Tercsi könnyedebben szökkent is, mégis ő ért legelsőnek a várfalak sarkán álló kicsiny őrtoronyhoz, amelyben korhadt létra vezetett az ugyancsak ingatag pallókig. Azokról a pallókról körbe lehet látni... talán az egész török tábort meg lehet innen szemlélni!!

Vagy ha nem a török tábort, hát akkor Kőszeg mai utcáit és házait, és meglesni onnan, merre iszkol a méltó büntetés elől Mákos Ákos tanár úr...

– Menjünk vissza! – nyöszörögte Tercsi. – Itt olyan félelmetes. Itt senki sincs. Talán ránk zártak minden ajtót.

– Menjünk vissza! Most már ideje, hogy előkerüljünk. A végtelenségig nem tudunk elfutni. Hova akarsz futni?

– Mi van veletek? – kiabálta Karcsi. – Elment az eszetek? Hát csak ennyit ér a barátság, ennyit ér a Gézengúzok Nagy Szövetsége?

– Elég volt! – visította akkor Tercsi, mintha csak a török seregnek visítaná oda bátran. – Elég volt! Hát nem érted? Mindent elrontasz, az édesanyádat is megbántod, a többieknek nincs hol

aludniok! Mi gézengúzok vagyunk, de nem bitangok! Érted? Érted?

Talán a fullasztó hőség tette, talán a hirtelen támadt forró szél, de mindhárman valami furcsa önkívületi állapotba jutottak. Kavargott velük a világ, káprázott a szemük, nem tudták, hova lépnek, hogyan mozdulnak, és nem voltak urai többé a szavuknak sem.

– Megbosszultad Fülesbagolyt, amiért az anyukádnak akart udvarolni! Elrontottad a kirándulást! A mamájának adtad a csokrot, amit az anyukádnak szánt! És lemondtad a szállásunkat is. Sem ő, sem az anyukád, és Csülökék meg a többiek is... na, hát majd a szabad ég alatt fognak aludni! Jó ez neked, jó ez neked?

– Hagyjatok békében! Nem értitek? Hiába mondtam el, nem értitek! Én nem akarom, hogy aput elfelejtsük. Mert szeretem az apukámat! És anyu is szerette! Nagyon szerette! Most minek ír leveleket ez a bandita? Ez a Fülesbagoly? Miért udvarol? Miért zaklatja anyut? Én nem akarom őt apukámnak. Értitek!? És meg is mondom neki! Gyűlölöm, gyűlölöm!

És azt már csak magának tette hozzá, alig hallható hangon:

– A gyerekekre csak akkor figyelnek oda a felnőttek, ha rosszkodnak. Hát én most...

A falakon túlról hatalmas zúgás. Az a mérhetetlen török sereg már körülözönlötte a várat. Karcsinak lüktetett a halántéka. Kétségbeesetten lihegett, és nagyokat nyögött, miközben megragadta egy létra alsó fokait, hogy fölkapaszkodják, mert hiszen mindenre fölkapaszkodunk, fölmászunk, ha éppen az utunkba akad.

Karcsi kapaszkodott és lépett.

S akkor fentről egy meglepett, ismerős hangot hallott:

– Fiacskám!

– Jaj a betolakodónak! – rikácsolta magánkívül Karcsi, és valósággal felugrott a létra második fokára.

1532-t írtak a naptárak. Augusztusi meleg volt.

Szulejmán török szultán hatvanezer katonájával újból Bécs felé vonult. Azt mondom, újból, hiszen három évvel előbb már torkán akadt az osztrák főváros. A hős bécsiek nem adták meg magukat.

Szulejmán sem adta fel dédelgetett tervét. Három év eltelvén nagy seregével sietősen átkelt az eszéki hídon – amelyről jó, ha tudjuk, hogy az akkori utásztechnika csodája volt. Az eszéki mocsárvilágon keresztül, cölöpökre helyezett gerendák tízezerein mesterséges út vezetett, és ezen az úton nemcsak békés kalmárok, hanem egész hadseregek is végigvonulhattak. Zengett, dübörgött hát az eszéki híd Szulejmán hatvanezer embere alatt. S ha hatvanezret mondtam, volt az talán százhuszezer is. A katonák mellett a lementeién kiszolgáló népség, a főurak udvartartása, nem beszélve a szultánéről, amely már önmagában is egész sereg. Lovászok, szakácsok, öltöztetők, orvosok, testőrök, sátorverők, hírnökök... el se lehet sorolni. Követte még a sereget mindenféle kósza népség, dervisek, dudások, csimpolyások.

Ez a hatalmas sereg pedig úgy vonult végig a Dunántúlon, mintha sáskák hada volna. Mindent letarolt, mindent felégetett maga előtt és maga körül.

A győzelmes és rettegett Szulejmán szeme előtt Bécs elfoglalása lebegett.

Menekült a nép Jurisics Miklós birtokairól a kicsiny Kőszeg várába. Ha ez a vár kicsiny is, a falai azért vastagok. Hátha ellenállnak majd a nehéz török ágyúknak és a vérszomjas janicsárok tömegeinek. Ebben reménykedtek, mert nagyon féltek. És a félelem olyan betegség, hogy a remény legkisebb pirulája is gyógyít rajta.

Aztán meg ugyan miért is állna meg ekkora sereg éppen Kőszeg előtt? Olyan kicsi ez a váracska! Inkább csak kastély. A nagy sereg egyszerűen tudomást se vesz róla, elmegy majd mellette, mintha ott se volna.

S talán jobban tette volna a szultán, ha így tesz. Csakhogy ez nem illett a korabeli gondolkodás menetébe. Mert ahol vár van, ott katonaság van. Ahol katonaság (s nem a mienk), ott idegen hatalom az úr. Nem lehet csak úgy elmenni mellette. Ha a vonuló hatalmas seregek Bécs is a célja, azért csak nem mehet el ágyúszó nélkül a kis Kőszeg mellett.

Körülözlönlötte hát Kőszeg várát a hatalmas török sereg. A domboldalakra felállították az ágyúk egy részét (lőhessek a belső várat is), közben sátrat vert a szultán és a vezérek hada. Fél nap sem telt, színes török sátrakat puffasztott a szél, amerre csak a szem ellátott. A legdíszesebb, csupaselyem sátor persze a szultáné volt.

A várban ha ezer ember. Azok nagy része sem katona, hanem menekült paraszt. A falakon kívül „szakképzett” hadsereg. Hatvanezer ember.

Bátor vitéz lehetett az a Jurisics Miklós, hogy nem adta meg magát az első szóra. Sőt, sőt, éppen azt követelte a várvédőktől, hogy szóba se álljanak a törökkel. Ígéretésre, fenyegetésre ne hallgassanak. (Tudta, hogy miért mondja ezt: járt ő követségben a szultán udvarában, tudta, hogy olyan népek azok, akik ha szólnak, annak az ellenkezője sem igaz.)

Kőszeg igazán kicsiny vár volt, a szultán serege pedig igazán nagy.

Ha létezett volna akkoriban hadvezériskola, a szultán talán parancsba adja, hogy a hadvezérnebulók ezen a váron gyakorolják az ostromot. Csakhogy ilyen iskola nem volt. Nem voltak „kisvezírek”, akikből később „nagyvezírek” lesznek, így aztán a szultán is komolyan vette az egészet, és parancsba adta, hogy ezt a kis kutyaólat elfoglalni, de gyorsan. Nosza, megszólaltak az ágyúk, és törték a nehéz golyók a falakat, a hajnalok rohammal kezdődtek, az esték rohammal fejeződtek... és közben kiáltó emberek kerülgették a falakat, és ékes magyar nyelven mindenféle ígérettel, fenyegetéssel próbálták „jobb belátásra”, vagyis megadásra bírni a védőket.

Nem sikerült.

A falakat sem sikerült megmászni.

1532. augusztus 5-től huszonöt napon át tartott az ostrom, és az a hatalmas török sereg nem bírt a kicsiny Kőszeg bátor népével.

A huszonötödik nap – megegyezéssel ért véget.

A török katonák nem léphették át a falakat, ellenben Jurisics megengedte, hogy a vár fokára kitűzzék a lófarkas török zászlót. A szultán tehát „forma szerint” elfoglalta a várat (dehogy foglalta), azzal sietett tovább Bécs felé.

No hiszen, eszébe juthatott volna ez a megoldás előbb is... – de hát ez már csak a késői unokák véleménye. Mert hogy máig sem tudják a történészek, mi az isten csudája történhetett, hogy a kemény ostrom, a bátor ellenállás egyszerre csak ilyen barátságos megoldással ért véget.

– Micsoda hadsereg, a nemjóját! – törülgette izzadó orrán a szeplőket Jurisics Miklós. – Buzdítani kell az embereket. Még egy-két nap... Csak egy-két napot kell várni.

– Mire várjunk, mire várjunk?! – kiabálták a vár védői, akik ott álltak a falakon, és úgy járt a kezükben a kard, hogy minden suhintásra egy-egy janicsárfej guruljon a mélybe. Az asszonyok kötözték a sebesülteket, hordták a forró vizet (forró vizet a kopaszra!), és zúdították a janicsárookra. A szép Terézia, Jurisics szívbeli jegyese volt minden lány és asszony között a legbátrabb. Maga is kardot ragadott, és nem törődve homlokába hulló hajával, vágta-aprította az ellenséget.

– Halál a betolakodóra! – süvöltötte Bertalan vitéz a déli torony közelében, mert éppen ott volt a legnagyobb támadás. De azért szokott módján odavetette a barátjának: – Hanem mit akarsz te azzal az egy-két nappal? Csak nem akarsz feladni a várat?

– Hogy képzelsz ilyet?

– Nono! – szólt Bertalan vitéz, miközben két török fejet összekoccantott, a varkocsukat összefonta, úgy dobta őket vissza a mélybe. – Azt hallottam, a szultán titkos tárgyalásra hívott.

– Ha hallottad, hát úgy is van! Az én dolgom, hogy mit csinálók!

– Nem úgy van az! – kiáltotta Bertalan vitéz, a jó barát. – Itt van egy egész osztályra való várnép. Mindenki a török ellen harcol. Te pedig tárgyalnál velük? Éppen te mondtad, hogy ne higgyünk nekik! Nem szomoríthatod meg az édesanyádat!

Csakhogy Jurisics Miklóst nem lehetett eltántorítani nagy tervétől. A várnép huszonöt napig állja az ostromot. Nem kis dolog, hogy egy ekkora, légyöpöttynyi váracska ellenálljon a világverő szultánnak.

Az a Szulejmán akármekkora nagy hadvezér volt is, azért a magyarokon mindig rajtavesztett. Talán csak 1526-ban sikerült neki. Akkor is augusztus 29-én, mivelhogy azt tartotta a *szerencsenapjának*.

Erre számított Jurisics Miklós. Ha addig sikerül feltartóztatnia a hatalmas török sereget – és miért is ne sikerülne –, azontúl a nagy Szulejmán már aligha fogja Bécset megtámadni.

Valahányszor újabb és újabb janicsárhadak rohantak fel a kőszegi vár vöröslő falára, ő csak annyit mondott:

– Marhaság.

(Vagy valaki más mondta ezt? Akinek szavajárása mindenre, amiről úgy véli, valami nem stimmel körülötte? Ejnye, mintha csak Bertalan Károly tanulót hallanánk! Marhaság...)

Az elmúlt két nap alatt nem mondta ki ezt a szót.

Most vajon kimondja-e?

Jurisics Miklós harsogva nevetett huszonöt napi ostrom után, ami során a török ezt a parányi Kőszeget egyszerűen lenyelni nem tudta, egyszerűen elfoglalni nem tudta, hogy az Allah égetne fel minden hitetlen kutya magyart.

Tudta a szultán ugyanis, hogy hitetlen és hitetlen között igen nagy a különbség – mint ahogy hívó és hívő között is az.

Az egyik megrémül és megalkuszik – a másik megrémül, és nem alkuszik.

Ez utóbbi a magyar.

– Ne ijesztgesetek... – mormolta Jurisics Miklós. – Mert ha rossz néven veszem, semmi jó nem származik abból.

Hatvanezer török harcos odakünn. Hát ez éppen elég nagy ijesztgetés.

Mit mondott akkor Jurisics Miklós?

Le sem merem írni!

Tény, hogy egy csillagfényes augusztus végi napon alig két testőrének a kíséretében (mert hogy titokban többen is követték az útját) szépecskén elsétált Szulejmán török császár sátráig.

– Itt vagyok... ha hívtatok! – hörrentette, és tüntetőleg lecsatolta övéről a kardját.

Már csak egy nap volt hátra az augusztus 29-ig.

Egy nyurga fiatalember kérte volna a kardját, de hát ő nevetve mutatott a földön fekvő fegyverre. A nyurga pedig a fejét csóválta, és így szólt:

– Nem szomoríthatod meg az édesanyádat.

Nem értette. Nem értette. Ekkor egy háremhölgy suhant át a sátor előterén. Olyan szép volt a

szeme, olyan bájos a szája mozdulása... És ahogy a haját hátracsapta, amikor az a homlokába hullott...

És máris a szultán előtt találta magát. Ó, milyen gyorsan és hirtelen! És a szultán így szólt:

– Fiaskám!

– Halál a betolakodóra! – süvöltötte akkor Jurisics Miklós, és a létra második fokára ugrott... csak hogy a létrának nem volt második foka... egyáltalán... létra sem volt.

– Az az igazság – mondta akkor a szultán –, hogy nekem elismert szerencsenapom az augusztus 29-e. Ekkor foglaltam el Nándorfehérvárt, ekkor bőszítettem újabb ostromra janicsárjaimat Rhodosz szigetén, és 1526. augusztus 29-én vívtam meg azt a csatámat, amelyet ti, gyaurok, „mohácsi vésznek” neveztek.

– Felsőleges császár – morrantott ekkor Jurisics Miklós, és megdörzsölte orra tövén a szeplőket –, ennyi dicsőség után nagy szégyen ám, hogy ilyen kis váracskát nem képes lerohanni.

– Ne is mondd, ennek vagyok a betege – legyintett akkor Szulejmán. Fura alaknak látszott, mert csöppet se volt hordóhasú, ahogyan a szultánokat rajzolják, hanem inkább keszeg és kajla fülű.

Lekapta a szemüvegét, és szaporán törölgette, ahogy előrehajolt dús selyempárnáin.

– Jól elbántál velem, te gyaurok kutya! – sziszegte. – Még egy nap, és megcsúfolod a legszerencsésebb napomat.

– Nagy szégyen volna. Mert akármit is csinálsz, egy nap alatt már nem tudod elfoglalni a váramat. Ha kibírtuk a huszonöt napot, kibírjuk már ezt az egyet is.

– Hiszen tudom én azt.

Ógtak-mógtak egy ideig, Jurisics Miklós úgy tett, mintha hirtelen elfelejtette volna, miről is beszélnek, a szultán pedig úgy, mintha nem is érdekelné az egész. De hát ez csak amolyan macska-egér játék volt, ahol még nem döntetett el, ki legyen az egér, és ki a macska.

– Hallod-e, felsőleges császár – szólt végül Jurisics. – Adj egy vezna legényt, és add a kezébe szultáni zászlódat. Azt a legényt szépecskén bevezetem a várba, ahol szépecskén kitűzi a vár fokára a zászlót. Amikor eljön a hajnal, ország-világ láthatja, hogy török zászló leng Kőszeg tornyán.

– Jaj, de jó, jaj, de jó! – tapsikolt a szultán, és megvakargatta kajla nagy fülét. – Mégis meglesz a dicsőség augusztus 29-ére!

– Mehet felséged tovább Bécsnek.

– Csuda tudja, már el is ment a kedvem tőle – mosolygott a szultán, és egészen Karcsi fölé hajolt. – Csak nem történt valami komoly bajod?

Tercsi jött elő a sátorból, vizes zsebkendőt hozott, Berci pedig kijelentette, kitűzi a lófarkas zászlót, ha Fülesbagoly éppen úgy kívánja.

– Marhaság... – suttogta Karcsi, és felnyitotta a szemét.

– Nincs semmi baja, nincs semmi baja – lelkenedett Tercsi –, ha azt mondja, hogy marhaság, akkor nincs semmi baja!

Máros tanár úr azonban nem bízott az effajta diagnózisban. Karjára vette az ájult Karcsit, és megindult vele a várfalak tövében nyíló másik ajtó felé – ámbár azt se tudta, létezik-e másik ajtó.

De hát ha van egy ajtó, kell hogy legyen egy másik is. És ha az egyik nyitva van, kell hogy nyitva legyen a másik is... Már csak ilyen az ember okoskodása, ha éppen nagy a baj.

Most tűnt csak ki, hogy a keszeg tanár úrban micsoda erő van. Karcsi éppenséggel nem volt pehelysúlyú, és ő mégis valósággal szaladt vele.

– Orvos kell, azonnal orvos kell! – és ahogy Karcsi sápadt arcát nézte, egyre ezt ismételte: –

Szegény kis gyerek! Szegény kis kölyök...

Berci is, Tercsi is előrefutott. Végigszaladtak a falak menti ösvényen, felrántották a nyikorgó rácsos kaput (ez jóval nagyobb volt, mint amelyen beléptek), és máris egy hatalmas autóparkoló közepén találták magukat.

A parkolóban autók fűttek a napon – de hát sejthető, hogy a gazdájuk éppen a várban ténfereg. Autóbuszok álltak némán, az ajtajuk nyitva, bennük a sofőr. De hát ezek idegen buszok, turistabuszok, ezeknek a sofőrje nem ismerős Kőszegen. Biciklik sorakoztak a fák alatt gazdátlanul.

Tercsi volt a szemfülesebb. Észrevett egy fiatal lányt a szemközti utca árnyas oldalán, amint lassan lépegetett egy bőrdöngel a kezében.

– Néni, néni! – kiabált utána. – (Istenkém, de jó volna tudni, hogy hol végződik a „te”, és hol kezdődik a „nénezés”!) – Nem tud itt egy orvost?

A lány megállt. Nagy szemüvegét megigazította az orrán. Ránézett Tercsire.

Ezek a nagy szemüvegek, ha ráadásul a közeli látást erősítik, nagyra rajzolják az ember szemét, és érdeklődő, kedves, mókás kifejezést keltenek. Hát még ha a szemüveg viselőjének finom, keskeny, szív alakú arca van, és hozzá olyan finoman mosolygó szája, amely ha mosolyog, egyszerre csak két kicsi gödröcske keletkezik az orcáján. Akkor, ha rátekint az ember az ilyen szemüveges lányra, rögtön megmelegsik a szíve tájéka.

Tercsi is valami ilyesmit érzett. Egyszeriben megszerette ezt a fiatal nőt.

– Mit akarsz, kislány? – kérdezte a fiatal nő, és kényszeredetten elmosolyodott. Ahogy mosolygott, az ajka kissé megkeskenyedett elöl, a két sarkában pedig kissé felfelé hajlott.

– Orvost keresünk – lihegte Tercsi, és tüstént érezte, hogy ez a kedves lány tudja majd, hol keressék az orvost. – Arról van szó, hogy a pajtásunk... izé... fejre esett! Orvos kellene.

A fiatal nő (lány, szinte még kislány) megállt. Csapzott haját hátravetette az arcából. Most látszott csak, hogy azon a finom, kedves arcon nagy, vörös foltok éktelenkednek. Levette a szemüvegét, és szorgalmasan pislogott, ahogy a szemüvegesek szoktak ilyenkor. A szeme is vörös volt, a festék egészen szétmázolódott rajta, mint ahogyan a rúzs az ajkán is... Tercsinek hirtelen a rajzórák jutottak az eszébe, amikor folyton szétfolyik a festék a rajzlapon.

Az a kedves nagylány akkor felhúzta a vállát, és olyan képet vágott, mint aki nagyon gondolkodik. És nem lehetett tudni, vajon a sűrű gondolkodástól olyan szomorú-e, vagy pedig már előbb is bántotta valami.

– Hááát – húzta el a szót. – Éppen ebben a nagy, sárga házban lakik egy gyermekorvos. Ő gyógyított engem is, amikor pici voltam. De hát szegény már nagyon öreg. Nagyothall, és nem is lát valami jól. Nyugdíjban van... de talán az elsősegélyt még el tudja látni.

– Jaj, de jó, nahát, ez nagyszerű! – lelkesedett Tercsi, és szapora integetésbe kezdett. – Erre, erre tessék!

A parkoló autók között ekkor tűnt fel Mákos Ákos tanár úr, aki a karjában hozta az ájult Bertalan Karcsit.

TIZEDIK FEJEZET

amelyben két régi iskolatárs találkozik – Ki mondta, hogy no persze? – Az események, ahogy Mákos néni látta – Csülök nyakig pirul – Filmfesztivál – Újabb találkozás – Bertalan néni sírva fakad

Milyen jó, hogy az ember mindig iskolás marad! Nem úgy persze, hogy folyton bukdácsol, és már szakálla nő, mire az alsó négy osztályt elvégzi, és az érettségi után netán közvetlenül nyugdíjba vonul.

Az a jó, hogy valahányszor az ember régi iskolatársaival találkozik, hirtelen visszaváltozik kis nebulóvá. Legyen bár ősz hajú, szemüveges atomtudós vagy mosolygós nagymama, ha feltűnik a régi osztálytárs, máris előkerülnek az emlékek, máris a gúnynevükön nevezik egymást, és akkora viháncot csapnak, hogy az ifjabb nemzedék csak tatja a száját.

– Agygumó, Agygumó! – rikoltozik a tekintélyes államelnök, amikor felismeri a tömegben Professor Doktor Őszszakáll Szilárdot.

A professzor úr pedig visszainteget.

– Hahó, Kockasajt, tudod-e már a földrajzot?!

– Hát a te atomjaid? Mit szólnak a bukott diákhoz?

Hahaha és hehehe!

Vagy ha két néni találkozik. Bizony, már igencsak nagymama korban levő nénik.

Mint ezen a nyári délutánon is, Kőszeg szépséges kis városában.

– Nahát, Nóri, ezer éve nem találkoztunk! – tárta szét a karját Szekcső néni, amikor megcsikordult a kertkapu.

– Még szép, hogy emlékszel rám! – pattogott Mákos néni, miközben bemasírozott.

– Téged nem lehet elfelejteni, Savanyú Dió!

– Savanyú Dió?... Jóságos Isten, hiszen ezt a nevet én ma délelőtt hallottam! A fiam osztályában ugyanígy neveznek egy kislányt!

– Ne mondd! A fiad még mindig iskolába jár?!... – próbálta tovább facsarni a kedves kötekedést Szekcső néni.

– Még fel is tűnt nekem, ejnye, de ismerős ez a név. Hát csak az nem jutott az eszembe, hogy az én nevem volt... mikor is? De hát tudod, a feledékenység már a korral jár.

– Kerülj beljebb. Isten hozott!

– Hozott a busz is – sütötte el az ósdi, idéetlen szellemeskedést Mákos néni. – Jaj, te Köcsög, én olyan gondban vagyok!

– Ne mondd. Úgy megörültem a telefonodnak! Arra számítottam, legalább egy hétig maradsz, és jókat beszélgetünk.

Mákos néni fáradtan leereszkedett egy széles nádszékbe a kis ház verandáján, és gondterhelten csóválta a fejét.

– Még hogy jókat beszélgetni! Nem engedhetem azt meg magamnak, Köcsög, vagyis... izé... Tilda. Nem, nem. Először is nincs, aki a kertet locsolja. Nincs, aki permetezzen. Szegény fiam akkora munkát vett a nyakába! Osztálykirándulás Kőszegre. Az a sok mihaszna kölök máris annyi galibát csinált! Áh, ezek a mai gyerekek! Mit is mondok, ezek a mai szülők. Képzeld el, étteremben etetik őket... Sok a gondom, Tilda.

Szekcső néni egy pillanatra magára hagyta barátnőjét, hogy előhossa a tálcán a csészéket, majd pedig a frissen főtt kávéval teli kancsót.

Aztán még néhány szó esett a régi időkről. Hogy: jaj, te a régi vagy. Mintha semmit sem változtál volna. Nem a fenét, hány évtizeddel lettünk öregebbek... Most is úgy szúr a szemed, mint amikor rosszat súgtam töriórán. Na hallod, Köcsög, majdnem megbuktam miattad.

Egyszóval örült egymásnak a két néni. Hiszen padtársak voltak valamikor. És ha ma már Tilda lassú mozgású, lábfájós néni, és ha ma már Nóri nemcsak szúrós szemű, hanem nagyon szigorú néni is – elárulhatjuk, hajdanában-danában bizony elég sokat hülyéskedtek a padban.

– Sok a gondod, Nóri? Jöttél, hogy segíts a fiadnak? Jaj, így vagyok én is. De hiába mondom Jutkának, hogy megyek a kis szalonjába, és segítek neki. Tudod, mi a válasz. „Még csak az kéne, anyu. Első dolgod volna, hogy felborítsd a benzines üveget.”

Megkavargatták és megitták a kávé. Mákos nénin látszott, hogy valamivel csak elő fog rukkolni.

Szekcső néni már ment volna a „konty alá való” kis diólikőrért, amikor Mákos néni (furcsán mély hangon) megszólalt.

– Hallod-e, Tilda!

– No? Mondjad.

– Már mondtam. Sok a gondom.

– Elhiszem, Dió. Én is belerokkannék az özvegyiségbe, ha nem volna a lányom meg a férje.

– Az én Ákosom még nem nősült meg. Éppen ezért vagyok nagy gondban.

Hallgattak egy kicsit a nénik. Közben előkerült a diólikőr, és Szekcső néni a gombostűfejnyi stampedlikbe töltött egyikét cseppet. Ezzel ugyan a szájukat megédesítették, hanem Mákos néniből még mindig a keserűség szólt.

– Tudod, Tilda, én a fiamat szigorúan neveltem. Szegény férjem korán meghalt, hát gondoltam, nekem kell olyan szigorúnak lennem, amilyen egy apa szokott lenni.

– Honnan tudod, hogy az apák mindig szigorúak?

– Az enyém is az volt. Én is olyan lettem...

– Talán nem is esett nehezedre – mosolygott Szekcső néni a diólikőr védelmében.

– Mármost itt van ez a kirándulás. Nem tetszett nekem a dolog. Az én anyai megérzésem nem lehet túljárni. Nő van a dologban!, mondtam magamban. Tudod, drága Tildám, ezek az entellektüellek, mint a fiam is, tudod... pap, tanár, tanító, író, tudom is én... ezek olyan félénkek, ezek olyan naivak, ezeket könnyű behálózni. Ráadásul az én kicsi fiam még soha senkinek sem udvarolt!

– No persze – bólintott Szekcső néni, és mosolygott, mert úgy érezte, hogy az a parányi likőr is a fejébe szállt.

– Mi az, hogy no persze? – csattant fel Mákos néni.

– Tessék?

– Hogy érted?

– Mit?

– No persze. Azt hogy érted?

– Mi az, hogy no persze?

– Te mondtad, hogy no persze.

– No persze. Én mondtam volna, hogy no persze?

Szerencsére az az irinyó-pirinyó kis diólikőr Mákos néninek is a fejébe szállt, azzal aztán megint a régi iskolapadban érezték magukat.

– Ne hülyéskedj, Köcsög, mert biz’ isten szájon váglak!

– Kiszedem a beledet, Savanyú Dió!

- Sok van a rovasodon, Köcsög!
- Dió, Dió, bemondlak az ofóné!
- Ahhoz bezzeg értesz. No persze.
- Na látod! Te mondtad, hogy no persze.

Erre aztán elnevelték magukat. Mákos néni mégsem tudott igazán megvidámodni.

– Hallgasd csak, Tildám, mi történt! Gyanút fogtam, mondom, ez a kirándulás nem tetszik nekem. A fiam hét órára ment... hát egy óra múlva kisiettem az autóbusz-pályaudvarra.

- Előzőleg nekem telefonált.
- Úgy van. Azt hittem, hogy napokba fog telni a nyomozás.
- Te jó Isten! Nyomozás?
- Nem lesz nyomozás. Minden világos. A véletlen és az Úristen kegyelme hozzásegített... Egy órával később kimentem a pályaudvarra. Hát kiket látok ott? Mint kiderült, a fiam osztályát. Ákos három gyerekkel valami okból előrement, a többiek egy anyukával csak később indultak!
- És?

Mákos néni egy szigorú mozdulattal intett: a diólikórból többet nem kér.

– Az az anyuka nekem már az első pillanatban gyanús volt. Ez egy fiatal, csinos, de özvegy asszony. Aki, amikor megtudta, hogy ki vagyok, mármint hogy Ákos anyukája... vagyis hogy a tanár úr édesanyja... te, ha láttad volna, hogy elpirult! Folyton elpirult...

Mákos néni egy pillanatra ismét elhallgatott. Átható pillantást vetett hajdani padtársnőjére, és aggodalomtól reszkető hangon megkérdezte:

- Te Köcsög, megbízhatok én benned?
- Dió, hogy kérdezhetsz ilyet?
- Segítesz, ha kérlek?
- Csak hegyet ne kelljen mászni, mert fájós a lábam.

– Ez a délelőtt nem sikerült. Én is egészen megzavarodtam. Ott ült mellettem az a perszóna, aki behálózta a fiamat, és nekem még semmi, de semmi bizonyíték nem volt a kezemben. Csak a sejtés. Az én anyai szívem sejtése. Hanem aztán a megérkezés! Az valóságos krimi. Hallod? Valóságos krimi!

- Hallom, Dió. Ne üvölts, mert megsüketülök.
- El volt rendezve minden. Megérkezett a busz, és azt az asszonyt persze a saját kisfia várta. Egy hatalmas virágcsokorral a kezében, amit az én Ákosom vett! Hallod?
- Mi baj van abban?

– Miért nem akart az az asszony velem előbb megismerkedni? Biztosan rossz a lelkiismerete. A fiammal akarja felneveltetni a saját kölykét? Van ilyen, van ilyen! És képzelj, az a ravasz kis kölök, amikor engem meglátott, persze tüstént kapcsolt. Az én kezembe csapta a virágcsokrot, és felkiáltott: a tanár úr annak küldi, akit a legjobban szeret!

- Jaj, de kedves! – nevetgélt gondtalanul Szekcső néni.
- Ez neked kedves? Ez összeesküvés! Merénylet! Én pedig zavaromban persze elfogadtam a csokrot. Egy pillanatig még nekem is tetszett a dolog... mert el-hit-tem, hogy a fi-am csak engem sze-ret-het!

– Szerethet azért mást is. Végére a jövődő feleségét is szeretheti, nem?

– Tilda, te olyan nehézfejű vagy, mint voltál. Itt arról van szó, hogy a fiam azt az asszonyt várta! Ez egy ünnepélyes fogadtatás lett volna, de én váratlanul megjelentem, és megijedtek.

- Honnan tudták, hogy te vagy a tanár úr édesanyja?
- Az az asszony a hátam mögül intett a gyereknek. A gyerek is zavarban volt.

- Láttad, hogy intett?
 - Honnan láttam volna, ha a hátam mögött volt?
 - Akkor honnan tudod olyan biztosan?
 - Na, te sem mehetnél el nyomozónak, Köcsög! Hiszen a gyerekek egyszerűen elfutottak, az én Ákos fiam egyszerűen eltűnt, én pedig annak az asszonynak a kezébe nyomtam a virágot, és kénytelen voltam velük ebédelni, mert te nem mondtad a telefonban, hogy ebédre is szívesen várnál...
 - Dió, Dió, ezek szerint annak is én vagyok az oka, hogy a fiad olyan asszonynak udvarol, akibe te még nem egyeztél bele.
 - Nem is fogok! Nem tűröm az ilyen alamuszi dolgokat.
 - És mit akarsz csinálni?
 - Odamegyünk! És megmondjuk annak a perszónának, hogy egyszer és mindenkorra mondjon le a fiamról! Az a szegény Ákos amúgy is annyi munkát vállal magára. Most még a más gyerekét is ő nevelje!?
- Szekcső néni hirtelen elszomorodott. Elnézett a feketekávés csészék felett valahová a semmibe. Máskor mosolygós arca megnyúlt, és az öregkor ráncai mellett most a csalódás árcai is megjelentek az arcán.
- És?
 - Mit... és?
 - Ehhez kellek én? Hogy odamenjünk, hogy botrányt csináljunk. Hogy a gyerekek megrémüljenek, vagy éppen vihogjanak?
- Mákos néni amúgy is szigorú arca még jobban megfeszült. Összehúzott szemmel meredt előre.
- Tanulja meg az a néember! Behálózta a fiamat! Ma délelőtt még türelmes voltam! De nem tűröm! Nem tűröm!
- Megfagyott hirtelen köztük a levegő. És ebben a pillanatban derült ki, hogy ha Mákos néni ijesztebb és szigorúbb is, azért mégiscsak Szekcső néni a keményebb asszony.
- Mert egyszerűen és keményen így szólt:
- Nem hittem volna, hogy képes vagy a gyűlölködésre. Akkor inkább a hegymászás...

Szegény Bertalan néninek ugyancsak főtt a feje.

Ezt a napot szívesen kihagyta volna az életéből.

Ha egyszer elindulnak a balszerencsés fordulatok, olyan az, mint magas hegységekben a hógörgeteg, a lavina. Elég, hogy megcsússzon egy maréknyi hó... pár pillanat, és dübörögve zúdul a mélybe a hegyoldal minden hava.

Ilyen maréknyi hógolyó volt az a bizonyos telefon. Siessen be a műhelybe, valami probléma van a kiszabott ruhákkal...

Ha Karcival együtt indulnak el hazulról, talán semmi baj sem történik.

De így!

Hazatért, és otthon Karcsi üzenete várta. Ákombákom betűk egy gyűrött irkalapon. Karcsi soha nem írt összegyűrt lapra, és soha nem írt ilyen csúnyán.

Rohant hát, hogy legalább a következő járatot elérje. Hogy az osztály után siessen. Hiszen megígérte Mákos tanár úrnak, hogy segít a gyerekek felügyeletében.

Akkor aztán az újabb meglepetés. Mákos tanár úr sehol, a gézengúzok sehol. Elindultak a megbeszélrt időben. Az osztály többi része ellenben telefonokat kapott: csak egy órával később van a gyülekező.

Bertalan anyuka mindebből rosszat sejtett. Nagyon-nagyon rosszat, de igyekezett palástolni az aggodalmát. Szíve szerint hazaküldte volna a gyerekeket, hogy egyedül siessen a gézengúzok és Mákos tanár úr után – de hát ezt mégse tehette. Pénz befizetve, szállás lefoglalva, a gyerekek látható izgalommal készülnek a kirándulásra.

Akkor mint derült égből a villámcsapás – Mákos néni.

Mákos néni a gyanakvó pillantásaival. Ahogy őt méregette.

Uramisten, Mákos mama *mindent tud!*

Bertalan anyukának az volt a sejtése, hogy a tanár úr édesanyja valahonnan, valakitől megtudta a nagy titkot, és most azért rohan ő is Kőszegre, hogy alaposan leteremtse a fiacskáját.

Bertalan anyukának hol nagyon melege lett, hol a hideg futkosott a hátán, valahányszor Kőszegre gondolt a hosszú út során. És miközben figyelemmel hallgatta a néni hosszú panaszkodását az özvegyasszonyok savanyú életéről meg a gyereknevelés szörnyű felelősségéről, folyton az járt a fejében: amikor az autóbusz befut Kőszegre, akkora botrány tör ki, hogy talán még a Jurisics-vár is beszakad alatta.

Hát volt is.

Hogy mekkora, azt csak Bertalan néni tudta igazán.

Befutott hát az autóbusz Kőszegre. Ismerős egy szál se, ellenben ott szobrozik az aszfalton a három gézengúz.

A többit már tudjuk.

Reménykedjünk, hogy lesz még itt Kőszegen vidáman ebéd is.

Ebéd után Mákos néni kurtán-furcsán elbúcsúzott tőle:

– Megyek a barátnőmhöz. A fiamnak pedig azt üzenem, nem így szokás várni egy édesanyát. Majd még számolunk!

Mákos néni elviharzott, Bertalan nénit közrefogta az osztály. Mi tagadás, néhány tiszteletlen szót is szóltak a tanár úr mamájáról, de inkább arról faggatóztak, ugyan hová tűnhettek a gézengúzok meg Fülesbagoly.

– Ha ilyen anyám volna, én is kifutnék a világból – nyerített Csülök.

– Ejnye, fiam – csóválta a fejét Bertalan néni. – Elfelejtetd, hogy az én Karcsikám is elszaladt. Vagy előlem is ki kell futni a világból?

Na, most aztán Csülök nyakig pirult, és azt dadogta, hogy áh, dehogy.

Bezzeg Savanyú Diónak máris kész hírei voltak:

– Elfoglalták a szállásunkat, és a tanár úr most másikat keres! – ám amikor megkérdezték tőle, honnan tudja ezt ilyen pontosan, csak a vállát vonogatta.

Karcsi édesanyja nagyot sóhajtott, és megpróbált mosolyogni. De hát ez most már egyre kevésbé sikerült. A gyerekek is megérezték, hogy itt valami nincs rendben, és hogy talán Bertalan néni mégiscsak tudja, hova tűntek a gézengúzok a tanár úrral együtt.

– Azt hiszem, az lesz a legjobb, ha előbb letesszük a cókókat, és aztán sétálhatunk a városban.

– Jaj, de jó! Jaj, de jó! – azzal megindult az osztály, elől Bertalan anyukával, akinek most egyszerre csak a nyakába szakadt minden gond. Alig mentek két lépést, a lányok kitalálták, hogy az ebéd után jólesne egy kis fagyizás. Nosza felborult a rend, a fiúk is rohantak a fagyaltos felé.

És ha már fagyizunk, kirakatokat is nézhetünk. Ha már kirakatokat bámulunk, beódaloghatunk a Hősök kapuján, ahol éppen valami nagy multság készül. Azám, itt valami búcsú van, vagy mi! A Jurisics téren sátrakat állítanak éppen, a sátrakban mindenféle számárságot lehet kapni.

Gumimadzagon hintázó boszorkánybabát, kígyófejű fújókát, csörgőt, kolompot, csizmát és csikóbőrös kulacsot. És persze pulóvert milliószámra, nem is beszélve a lányokat megigéző

pultokról: azokon gyöngyök és klipszek sorakoznak, és a lányok egymás szavába vágva tárgyalják, hogy kinek mennyire zsibbasztja a füle cimpáját a klipsz, és mennyivel jobb, ha már kisbaba korban kifúrják az ember fülét.

A fiúknak több se kellett. Nagy komolyan alkudozni kezdtek az egyik fülbevalóra. No, nem a lányoknak vették volna. Hanem maguknak. A fülbevaló csíptetős volt, tehát nem kellett miatta fület fúrni, ellenben óriási karikát formázott. Csülök végül is megvette!!

Az egyiket azonnal a bal füle cimpájába akasztotta, aztán a zsebkendőjével bekötötte a fejét, és néhány órára azt játszotta, hogy ő most egy dalmata kalóz a középkor végéről.

A másik karikát nagylelkűen átadta a lányoknak, de egyikük sem tűzte a fülébe, noha az egyfüles ezen a nyáron is divatban volt.

Még csak az kéne, hogy azt higgyék, egy kalóznak lettem a menyasszonya!

Egyszóval Bertalan néni akárhogy is sietett volna a gyerekekkel, az osztály csak ténfergett, csak bámészkodott. Füles Tóni (ezt a nevet most halljuk először, mert ő a legszerényebb az osztályban) még azt is megtudta, hogy a várban gyermekfilmek nagy versenye folyik.

Nosza, az osztály odarohant.

– Jaj, előbb a szállásra menjünk! Megszakadtok a sok zsák alatt.

– Csak egy pillanat, csak egy pillanat! Éppen csak belenézünk! – visított Póznaklári, mert az osztályban ő volt az egyedüli, aki igazán érdeklődött a kultúra iránt.

Rohantak a Jurisics-vár felé. Az igazat megvallva, egyikük sem tudott sokat erről a várról. Valami hős, meg hogy törökök... meg izé... Főképpen az utóbbi. Már ahogy ez egy iskolai kiránduláson lenni szokott.

– Klassz, mi?

– Klassz volt.

– Micsoda vár!

– Te Dió, ott a Jurisics-vár!

– Hadd várjon – vágta rá Dió ezt a százezer éves szellemességet, azzal az osztály bezúdult (hátizsákostul, batyustul) a Jurisics-vár nagy, boltíves bejáratán.

Ez aztán az udvar! Hajdanában lovasok is bezúdultak itt. Ott táncoltatták paripáikat a boltíves, nagy üvegablakok alatt.

– Hülye vagy, akkor még nem is volt üveg.

– De volt, de volt, de volt!

– Honnan tudod?

– Velence mellett van Murano. A muranói üveget már a középkorban is ismerték.

– Jó, jó, de csak mint üvegedényt, serleget, miegymást. De táblaüveget... Na, azt mikortól csinálnak?

Hát azt egyikük se tudta. Bertalan néni sem.

És talán még sok ilyen vita támadt volna, ha elénk nem áll az általunk már jól ismert, hatalmas hölgy, és rájuk nem ripakodik.

– Csönd legyen! Micsoda zsidobongás ez!? És kifelé, kifelé!

– De hát, néni, kérem, nekünk azt mondták, hogy a gyermekfilmek nagy fesztiválja zajlik itt.

– Úgy igaz...

– Meg szeretnék nézni!

– Még csak az kéne! Mars ki! Gyerek ide be nem teheti a lábát.

– De hát akkor kik nézik a filmeket?

– Bácsik és nénik.

- És miért nézik?
- Hogy megállapítsák, melyik tetszik nektek!
- Azt ők honnan tudják?...

Sajnos megint Csülök volt, aki felröhögött, akár egy ló. Összevihogtak a többiek is, és szépecskén kiódalogtak a várból. Ezzel a várral annak idején nem bírt el a török, most bezzeg simán elfoglalják a kritikus bácsik és nénik, és még csak zászlót se tűznek ki rá.

Ezzel a parányi kitérővel és persze a vásári sokadalomban való báméskodással jó sok idő eltelt. Az ám, hiszen Csutka (róla is most hallunk először, mert éppen olyan szelíd, csöndes lányban, mint amilyen Füles Tóni fiúban) vett magának egy „mömörécét”. Hogy mi a mömörce, ő is akkor tudta meg. Nem más, mint cérnán lógó parányi, mókás agyagfigura.

- Mire való ez a baba? – kérdezte Csutka.
- Arra, hogy szeressék – mosolygott a keramikusművész, és Csutka nyakába akasztotta a hosszú cérnán lógó mömörécét.
- Gyerekek, ide, ide hozzám! – tapsolt Bertalan néni. – Irány a Csengettyű utca! Ezt mondta, mert emésztette az aggodalom.
- Már biztosan ott vannak – vigasztalta magamagát, és előre sietett. És no lám, a gyerekhad, amelyik máskor ide-oda cselleng, egyszeriben összekapta magát, és ha sorba nem is álltak, mindenesetre rendezetten követték Karcsi anyukáját.

No, annyit azért el kell mondani, hogy amint Bertalan néni után siettek, furcsa látványban volt részük. Egy nagy vendéglő kerthelyisége előtt nagydarab, kövér bácsi állt. Előtti egy pici néni dühtől fuldokolva bokszolta a kövér bácsi hasát, mivelhogy az volt neki fejmagasságban.

- Te átok, te átok! Kiket zabáltattál, kiket zabáltattál? – ismételte közben, akár egy papagáj.
- Tudja fene, tudja fene – ismételte a bácsi, hogy stílusos legyen. – Nekem minden gyerek egyforma.

A kerthelyiségből szigorú hang hallatszott:

- Most a levest esszük! Kanalat kézbe. Levesbe! Szájhoz! Levesbe! Szájhoz! Egy-kettő, egy-kettő!

Az osztály engedelmesen sietett Bertalan anyuka után. Nem telt bele negyedóra, ott voltak a Csengettyű utcában.

Végigkutyagoltak rajta, mígnem megálltak egy csinos kis ház előtt, amelynek ajtaja tárva-nyitva állt.

És benn a ház lépcsőjén aggodalmas tekintetű néni.

- Zsófi!
- Mária!
- Tikám!
- Sutyi!

Micsoda véletlen! Dehogyan véletlen! Megtörténik napjában ezerszer is ebben a kis országban, amelyet úgy hívunk, Magyarország. Hogy két régi iskolatárs összetalálkozik. No lám, az imént Mákos néni és Szekcső néni. Most pedig Bertalan anyuka és Csuppa Zsófi néni, Csuppa Ildikó nagynénije.

Ugye, nem hittétek volna, hogy ők is hajdani iskolatársak?

Ugye, nem hittétek volna, hogy amikor Fülesbagoly tanár úr elárulta a szülőknek nagy tervét, miszerint Kőszegre akarja vinni kis tanítványait, Bertalan anyuka akaratlanul is felkiáltott:

– Nahát, hiszen ott lakik az én kedves hajdani iskolatársam!

Ennek hallatán Fülesbagoly akkorát nyelt, hogy csak úgy liftezett az ádámcsutkája.

– Izé... csak... nem? – remegett a hangja.

– Elégge érdekes neve van. Csuppa Zsófinak hívják, és akkora háza van, hogy akár ott is alhatnának a gyerekek. Majd megírom neki.

A tanár úr szörnyen izgatott lett. Látszott rajta, alig várja, hogy véget érjen a szülői értekezlet. Többször is arra kérte Bertalan nénit, maradna, mert valami „szörnyen fontos dolgot” akar vele megbeszélni.

Hogy mi volt az a szörnyen fontos dolog?

Hiszen kiderül az lassacskán.

Egyelőre Csuppa néni háza előtt a következő történt.

A gyerekek megálltak a kertkapuban, és udvariasan hallgatva szobroztak, míg a két felnőtt találkozása megtörtént.

S láthatták, hogy a két néni kissé zavarban van.

– Zsófi... megérkezett már a tanár úr?

– Még nem láttam. Pedig igencsak kíváncsi vagyok rá.

– Elvesztettük szem elől.

– Azt hiszem, történt más gikszer is.

Csuppa Zsófi néni óvatosan félrevonta Bertalan anyukát, és így szólt hozzá:

– Hallgass ide, Sutyi, mondd el, mit tudsz erről az egészről! Mert a tanár úr nem jelent meg, ellenben Ildikó itt járt és vitte a holmiját, ahogy megbeszéltük. Azám, de úgy ki volt bögve a szeme, mint aki temetésre készül...

– Szent Isten! – Bertalan néninek elcsuklott a hangja ijedtében.

– Az semmi! Hanem itt járt három kisgyerek...

– Köztük az én fiam. Őket is elvesztettük.

– És egy kis szeplős, kerek fejű...

– Az én Karcsikám!

– Bekiabált, hogy „A tanár úr lemondja a szállást! A szobákat tessék kiadni másnak!”

– Jesszus!

– Tudod, Sutyikám, előbb csak azt hittem, valami tréfa. A gyerekek szokása... de hát Ildi a kisírt szemével... Valami rosszat sejtek. Ugye, te is?

A kérdésre nem jött válasz.

Bertalan anyuka szép arca elsápadt. Remegő kézzel egy papirost kotort elő a retiküljéből, és mutatta Csuppa néninek.

Közben pedig sírt. Csak úgy ömlött szeméből a könny.

A sor végéről pedig előcsámborgott Póznaklári, kezében a hatalmas szegfűcsokorral, hogy gyorsan vízbe kéne tenni, mielőtt elhervad.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

amelyben Jutka beszámol a benzines üvegről Akárcsak az én Ákosom! – Én vagyok a gyerekek doki bácsija – Koponya az asztalon – A nagy vallomás – Nem szabad elmenned – Ismerjétek meg a menyasszonyomat!

Alig lépett be a kapun, Jutka, a szép kozmetikusnő azonnal megsejtette, hogy a verandán valami nincs rendben. Túl nagy volt a csendesség, és ő nem tudta eldönteni, vajon vihar előtti vagy utáni csendesség-e. Édesanyja meg az a vendég néni úgy ültek a helyükön, mint akik karót nyeltek, és vasvillaszemmel méregették egymást... azaz csak az a másik hölgy, mert anyu nem képes rá, hogy bárkire is fél percnél tovább haragudják.

Jutka szelíden mosolygott, mert tapasztalatból tudta, hogy a mosoly minden feszültséget képes feloldani.

Mosolygott, besietett, köszönt és bemutatkozott. Már ahogy az szokás.

Mákos néni morcosan fogadta a köszönést, és azonmód fel is pattant a helyéről.

– Na, akkor én megyek is!

– Édes Nórim, arról szó sem lehet.

– Nincs miről beszélgetnünk!

– Legalább a lányom előtt ne hisztizz – szólt rá halkán Szekcső néni, amíg Jutka bevitte a konyhába a teli szatyrot.

– Kiutasítottál!

– Ne hazudj! Azt mondtam csak, hogy inkább a hegymászás! De ezt még megbeszéljük. Itt vacsorázol, és itt is alszol. Ha akarod, veszekedhetünk is, végtére van rá időnk. De hogyha hisztizel, a fejedre borítom ezt a diólikórt.

Na jó, éppen jött kifelé Jutka, hogy bejelentse, anyu meg a vendég néni folytassa csak nyugodtan a meghitt beszélgetést, ő addig egy kis vacsorát rittyent. Amikor Sándor (ő a férjem, tetszik tudni) megjön, már ehetnek is. Sült virsli lesz paradicsomsalátával, ha a néninek is megfelel.

Mákos néni kurtán biccentett, amiből Szekcső néni örömmel olvasta ki, hogy morózus barátnője mégsem akar tüntetően elvonulni.

– Mi újság a műhelyben, kislányom? – kérdezte.

– Anyu, holnaptól fogva jöhetsz segíteni.

– Hogyhogy?

– Felborult a benzines üveg.

No, ezen már nevetettek is, hiszen alig negyedórája esett szó arról a benzines üvegről.

– Hát még?

– Áh, ne is mondd, anyu. Az a szegény Ildi kétszer is benn volt.

Jutka a konyhából kifelé beszélt, Szekcső néni pedig a verandán magyarázta a szavait.

– Tudod, Máriám, ez egy ismerős lány, aki apróhirdetés útján akar férjhez menni. Mákos néni felkapta a szemöldökét.

– No, látod, erre már én is gondoltam, hogy az én Ákosomnak esetleg apróhirdetés útján keresek feleséget.

– És tudod, anyu – folytatta Jutka a konyhából a rögtönzött beszámolót –, igazán elkeseredtem szegény leány esetén. De hát ami vele történt... Szegény olyan szelíd, félénk teremtés.

MÁKOS NÉNI (*a verandán*): Akárcsak az Ákosom.

JUTKA (*a konyhából*): Pedig igazán csinos lány, nagyon csinos lány...

MÁKOS NÉNI (*a verandán*): Akárcsak az én Ákosom!

JUTKA (*a konyhából*): És nem talált eddig egy férjet. Egy árva szem férjet!

MÁKOS NÉNI (*a verandán*): Akárcsak az én Ákosom.

SZEKCSŐ NÉNI (valamiért szörnyen kuncog, de igyekszik leplezni).

JUTKA (*a konyhából*): Anyu, anyu, hol van a bazsalikom? Tudod, amit a paradicsomsalátára kell szórni... ja, itt van, itt van... nem szóltam semmit! Szóval ez az Ildikó csupa szív, csupa értelem, szép leány...

MÁKOS NÉNI (*a verandán, egészen érzékenyülve*): Akárcsak az én Ákosom...

JUTKA: Mit tetszik kérdezni?

SZEKCSŐ NÉNI: Folytasd csak, kislányom! Nóri néni azért van nagy gondban...

Megmondhatom?

MÁKOS NÉNI: Mi az, hogy megmondhatod! (*pattogva*) Ha már te nem akarsz nekem segíteni, talán a lányod megteszi! Arról van szó, Juditka, hogy a fiam még nem nősült meg. Nagy gondban vagyok, mert behálózta egy özvegyasszony. És most leleplezném a perszónát... de hát az édesanyád nem segít... ah...

JUTKA (*kidugja a fejét a konyhából*): Mi a baj, anyu?

SZEKCSŐ NÉNI: Mondd csak tovább, kislányom!

JUTKA: Hány virslit számítsak?

SZEKCSŐ NÉNI: Nekünk, öregasszonyoknak egy-egy szál is elég salátával. De hát ti persze másfél párat is megesztek...

MÁKOS NÉNI: Akárcsak az én Ákosom.

JUTKA: Ez az Ildi szegény rengeteg levelet kapott a hirdetésre. De ő csak egyetlenegyre válaszolt. Azt mondta, hogy az az igazi. Egy pesti tanár, akivel csak úgy, levelezés útján akkora szerelembe estek, hogy csak na. De hát ki hitte volna, hogy ez a pasas egy cinikus, gonosz tréfacsináló, akinek egyetlen szórakozása, hogy sebet ejtsen egy derék leány lelkén.

MÁKOS NÉNI–SZEKCSŐ NÉNI (*együtt*): Te jó Isten!

JUTKA (*a konyhából*): Bemesélte ennek a szegény lánynak, hogy azért nem jön Kőszegre meglátogatni őt, mert nagyon fél a mamájától. Hát tessék mondani, micsoda felnőtt ember az, aki ennyire fél a saját anyjától? Vagy micsoda sárkány lehet az, akitől ennyire kell félni, nem igaz? (*A verandán várakozó csönd.*)

JUTKA: Mondtam is neki sokszor, hallod-e, Ildi, itt valami nem stimmel. De hát ő egészen bezsongott. Kitalálta, hogy az a férfi rendezzen iskolai kirándulást Kőszegre. Hozza a tanítványait, majd megalszanak a nagynénijénél. Mert tetszik tudni, ez az Ildi... nahát, ez egy csoda lány. Amilyen félénk meg mafla...

MÁKOS NÉNI: Akárcsak az én Ákosom!

JUTKA: Olyan ügyes is. Idevaló a szomszédos Bozsokra. A nénikéjének itt van háza Kőszegen. Ildi nála lakik, és a kertben három kaptárt állított fel. Mert hogy méhészkedik.

MÁKOS NÉNI: Nahát, nahát.

JUTKA (*a konyhából, ahol már a virsliket metszi hosszában, hogy egy kis darab sajtot meg egy kis darab kolbászkarikát tegyen a hasítékba, aztán szépen sorjában a jénai tálra helyezze valamennyit. Lehet, hogy még leönti az egészet felkavart tojással is... ámbár lehet, hogy elfelejti*): Szóval, ez a lány kész főnyeremény volna minden férfinak. Erre mi történik? Kifogott egy hülye pasast, egy éretlen fickót. Tessék elképzelni, azt írta Ildinek, hogy egy közvetítőn keresztül levelezzenek, mert nem akarja, hogy az anyja tudomást szerezzen a kettőjük ismeretségéről. Na,

hát Ildi odaküldte a leveleket, és az a pasas is azzal az asszonnyal adatta fel a leveleket... szép kis marhaság, mi?

SZEKCSŐ NÉNI (*a verandáról*): Mondd csak, kislányom... Hogy is volt?

JUTKA: Ismétlem! Az az Ildi valóságos főnyeremény!

MÁKOS NÉNI: Akárcsak az én Ákosom.

JUTKA: Kedves, szelíd lány...

MÁKOS NÉNI: Akárcsak az én Ákosom.

JUTKA: Mos, főz, vasal, takarít... tiszta, szelíd teremtés.

MÁKOS NÉNI (*most már szinte önkívületben*): Akárcsak az én Ákosom!

JUTKA: És akkor mi történik? Szegény lány berohant hozzám, hogy sminkeljem ki. De hát tudod, anyu, az ő bőre olyan finom és tiszta, akár egy kisbaba popsija. Na jó, csináltam valamit... Aztán elmúlt egy félóra... talán annyi sem, amikor visszajött, és kijelentette, hogy ő már a halál rokona, akárcsak a nagy költő. Mert kiment az autóbushoz...

MÁKOS NÉNI: Várják, várják, Juditka... mit is mondtál? Mit dolgozik ez a lány?

JUTKA (*a konyhából*): Könyvesbolti eladó. Művelt, finom teremtés.

MÁKOS NÉNI: És?

JUTKA: És szép is. Meg okos. Csak, sajnos, félénk...

SZEKCSŐ NÉNI: No persze... Pardon, nem szóltam semmit.

MÁKOS NÉNI: Azt mondtad, méhészkedik?

JUTKA: A városban. Még valami díjat is nyert...

MÁKOS NÉNI: Hát egy rántást meg tud-e kavarni?

JUTKA: Főszakács lehetne a nagyszállóban... és akkor jön egy hülye, aki megtréfálja...

Micsoda galádság!

MÁKOS NÉNI (*a verandán*): Istenem, atyám, ilyen csodás lányok élnek... és az én Ákosomat egy özvegy behálózza!

SZEKCSŐ NÉNI: Mi is korán megözvegyültünk, te nyavalyás Dió. Te Savanyú Dió. Ne feledd, hogy jólesett volna, ha valaki a sok gondot leveszi a vállunkról...

MÁKOS NÉNI: Az én Ákosom...

JUTKA: Nincs még egy olyan rendes lány!

MÁKOS NÉNI: ... mint az én Ákosom...

SZEKCSŐ NÉNI: Hihhi! Már számolom!

MÁKOS NÉNI: Matild, ne idéetlenkedj! Mindig ilyen voltál!

JUTKA (*a konyhából*): Aztán ma kiderült, hogy ez a pasas egy éretlen örült, aki abban leli kedvét, ha kegyetlen tréfákat művelhet. Hallottam már ilyesmiről... Telefonon felhívta Ildit, és azt fuvolázta, hogy egy hatalmas virágcsokorral érkezik. Csupa szegfű lesz, mert tudja, hogy Ildi azt szereti.

MÁKOS NÉNI (*kissé elhaló hangon*): Mit mondasz? Hogy... mi...?

JUTKA (*a konyhából*): ...és tessék elképzelni, hogy a szegény lány kisminkelve kirohant a pályaudvarra. Befut egy autóbusz. A pasas persze sehol, az iskola sehol... Mindössze három gyerek álldogál, és ahogy kiszáll egy vénasszony a buszból, hozzárohannak, odanyújtják a csokrot, és vihogva üvöltik: a tanár úr annak küldi, akit legjobban szeret! Kész krimi, nem? Meg kell veszni! Az a szegény lány nem volt se holt, se eleven... mert nyilvánvaló, hogy az a ronda szatír egy ház mögül leste. Azok a gyerekek persze azt se tudták, kinek adják a csokrot. El is futottak tüstént. Hiszen nem annak kellett odaadni, aki *érkezik*, hanem aki a buszra *vár*. Világos, nem? Ugye, hogy mik vannak!

Jutka elkészült a vacsorával, már csak kenyeret szel hozzá, gondolta, de megállt a kés a kezében.

A verandán megint nagy volt a csendesség.

Nagyot sóhajtott. Úgy látszik, ez a nap már csak ilyen. Ez az ideges néni csak úgy árasztja a rossz hangulatot, és látnivaló, hogy anyut is alaposan felzaklatta.

– Anyu...

Szekcső néni nem válaszolt.

Jutka ekkor kidugta fejét a konyhából, és csuklott egyet, ahogy a verandára nézett.

A vendég néni sehol. Mintha a föld nyelte volna el. Anyu pedig ott ül a régi helyén, de olyan riadtan, olyan rémülten, hogy nézni is szörnyű. Az ő mindig mosolygós arca megnyúlt, riadt szemében könnyek csillognak...

– Anyu... mi a baj?

– Semmi, kislányom, semmi.

– És a barátnőd?

Szekcső néni tanácstalanul felvonta a vállát.

– Nem tudtalak leinteni... hogy ne meséld tovább. Nóra egyszerre csak a szívéhez kapott, és felnyögött: „De hiszen ez az én Ákosom! Ez az én Ákosom!”... Aztán az asztalra csapott, és felugrott: „Majd én rendet teremtek!...” Azzal elrohant... Hallod?

És valóban, az utca végéből még haliam lehetett Mákos néni hangját:

– Majd én rendet teremtek, majd én rendet teremtek!

– Na, felséges szultán, az a 29-e már az ördögé!

– Ezt már mondtad, fiam.

– Még egy napot akkor is kihúzzunk, ha valamennyien odaveszünk. Az a híres szerencsenap, bizony, a kudarc napja lesz. Aztán hogy akarja megostromolni felséged Bécset, ha ezzel a kis fikarcnyi Kőszeggel sem bír?

A szultán egészen közel hajolt Jurisics Miklóshoz. Nagy szemüvege és nagy füle volt a szultánnak. És ahhoz képest, hogy öregember, egészen fiatalnak látszott.

– Fiacskám... – mondta alig hallhatóan, mintha messziről beszélne. – Nekem elég, ha kitűzhetném a lófarkas zászlót. És már itt se vagyok...

Jurisicsot erős karok emelték magasba. Talán vállukra veszik majd az örvendező, várvédő magyarok.

– Szólalj meg! Hallod!

– Tessék anyukát békén hagyni! Mi nem akarunk másikat apukát!

A szultán bólintott, a vállát vonogatta, közben nagy, fehér felhők úsztak Kőszeg szögletes tornyai fölé. Vajon esőt hoznak-e vagy puszkaporszagot? De most már minden csendes. Ránk fér, uram, a csendesség, mert szörnyű volt ez a többhetes ostrom. Isten csodája, uram, hogy megmaradtunk, és köszönjük kapitány urunknak, hogy kitartásra biztatott bennünket. No lám, lám, hiába a török császár sok finom, francia ágyúja, hiába a teméntelen janicsár, ha ő maga lélekben egy babonás kisegér...

Eleredt az eső. Mintha nedves szivaccsal simogatnák Jurisics arcát. Hatalmas szélvihar tombolt, dőlt és ingott benne minden, torony, sátor, köpönyeg... és mintha a szél lengetné a szultán szavát is...

– Mit beszélsz, fiacskám? De hiszen...

A szultán trónján most nem ült senki, trón sem volt már, csak valami puha párnák és takarók, és

átvonultak ott a háremhölgyek. Mindegyiknek hosszú, barna haja volt, nagy, csillogó szeme, és ahogy finom, könnyű kezükkel a hajukat hátravetették a homlokukból, az valami nagyon kedves mozdulat volt, és akkor a császár hangja hallatszott ismét:

– Hogy hívnak, kislányom? No ez derék! Fatime? Talán Tercsime. Egy kávé azért csak jólesne. Van ilyen török név, hogy Tercsime? Hát ha Fatime van, Tercsime is lehet...

– Marhaság...

– Hurrá! – kiáltotta Tercsi, és csillogó szemmel magyarázta: – Tetszik tudni, doktor bácsi, ha a barátunk azt mondja, hogy marhaság, akkor már magánál van, és kutya baja sincs.

Ez a hurrá végre megtörte a síri csendet, amely immár egy órája a szobára telepedett. Mert akkor már egy órája az öreg doktor bácsi vendégei voltak.

Istenem, az az egy óra!

Mi minden történt egyetlen óra alatt!

Tercsi sok-sok évvel később is úgy emlékezett rá, mintha filmet forgatnának előtte.

Megszólította azt a lányt, akiről nem tudta eldönteni, hogy tegezhetné-e vagy sem, hiszen olyan törékeny, kislányos volt. Másrészt egy gyereknek nincs ilyen ruhája, nincs kifestve, és főképpen nincs elmaszatolódva a szeme körül a festék.

– Éppen ebben a házban lakik egy öreg doktor bácsi – magyarázta a kisírt szemű lány Tercsinek, amikor megjelent az autóparkoló felől sietve Mákos tanár úr – karjában Karcsival.

– Jaj... – nyikkant fel ekkor a lány, és felkapta a bőröndjét.

– Fejre esett! Karcsi fejre esett...

– Látni sem akarom, látni sem akarom – nyöszörögte a lány, kezében a bőrönddel. Ide-oda topogott. Látszott rajta, hogy a menekülés vágya vívódik benne a segíteni akarással.

Hét ágra sütött a nap. A melegtől is elájulhat bárki. Hát még ha fejre esik.

– Ebben a házban... Megtaláljátok.

– Ne tessék elmenni! Nem kell félni tőle. Nincs meghalva, és nem is véres. Csak fejre esett, és elvesztette az eszméletét.

De hát akkor már éppen odaért a tanár úr, karjában az ájult gyerekekkel.

Egymásra néztek a felnőttek. Az a kisírt szemű, finom lány és Fülesbagoly tanár úr, akinek az orra hegyére csúszott a szemüvege, és csörgött a homlokáról a veríték.

Nézték egymást.

A lánynak úgy remegett a szája, hogy azt lehetett hinni, hangosan elbőgi magát.

A tanár úr pedig mosolyogni próbált, valamit suttogott is. Azt suttogta, hogy Ildikó, drága Ildikó – mesélte később Tercsi, végül hangosan csak ennyit mondott furcsa, rekedt hangon:

– Orvos kellene...

– A néni tudja, a néni majd hozzá vezet. Ne tessék elszaladni! Nem halott, nem véres, nem kell tőle megijedni! – hadarta Tercsi.

Hiszen az a szép lány nem is Karcsitól ijedt meg.

Berci is látta, Tercsi is látta, hogy a két felnőtt – ismeri egymást.

S még annál is többet. Hogy *közük van egymáshoz!*

Csuppa Ildikó kurtán bólintott, és mint hajdan a szentek a vértanúságot jelentő máglya felé, úgy indult meg egy közeli, ódon ház felé.

– Itt keressétek. Ki van írva a neve... – suttogta, és már fordult volna el. Csakhogy egyik oldalán Tercsi fogta a karját, a másikon (finoman) Berci kapaszkodott belé. Mögötte pedig Mákos Ákos állt, karjában az ájult gyerekekkel.

Megnyomta a névtábla megfelelő gombját. Kisvártatva zúgott az automata zár, és enyhe nyomásra kinyílt a nagy kapu.

– Második emelet... és én akkor... – de hát megint csak nem tudott megfordulni, mert a kapualj keskeny volt, mert fogták őt a gyerekek, és hogyha hátrafordulna, bizony lökdösődnie kéne azzal a kedves emberrel, akinek arcáról annyi, de annyi kétségbeesés és aggodalom sugárzik.

Csuppa Ildikó tehát előrement. Fölvezette a lépcsőn a kis társaságot. A lakás ajtaja felnyílt, és egy mókás, öreg bácsi állt előttük.

– Hohohó, hehehe, én vagyok a gyermekek doki bácsija! Tőlem nem kell félni, én nem szúrok meg senkit, és nem nyomom le a nyelvek sem spatulával, sem az anyu evőkanalának a nyelével... hehe... én már csak ilyen doki bácsi vagyok. Rátok nézek, és azt mondom: na, te kicsi lány, neked bizony egy doboz vitamin kellene...

– Kezicsókolom, Kálmán bácsi, tetszik-e rám emlékezni?

Az öreg doktor bácsi szélesen mosolygott. Egészen kicsi öregember volt, nagy szürke szemű. Szeme alatt nagy könnyzacskók. Ahogy mosolygott, az ember azt hihette, menten körülveti a saját fejét. És ahogy megfogta Ildikó karját, abban annyi szeretet látszott, mintha egy egészen kicsi gyerek karját fogná meg finoman.

– Tetszik-e rám emlékezni?

– Már hogyan emlékeznék! Minden kisgyerekre emlékszem. Te, kislányom, szörnyű rossz evő voltál. Édesanyád egészen megrémült, mert úgy lesoványodtál, hogy már csak hálni járt beléd a lélek. Emlékszem, egyszer a füled is fájt. A kedves kollégák, ezek a fül-orr-gégészek fel akarták szűrni a füledet. És akkor Kálmán bácsi mit csinált?

– Belenézett a fülembé... – Ildikónak mintha csak felszáradtak volna a könnyei, mosolygott.

– Úgy ám! És azt láttam, hogy nincs abban a fülben semmi gyulladás, csak egy icipici pattanás. Azért pedig nem szükséges ezt a szegény kis Mariannát megkínozni egy fülszúrással.

Ildikó mosolygott. Mindenki mosolygott.

A doktor bácsi a kis betegeire emlékszik, és nem a nevekre. Igazán mindegy, hogy Ildikó helyett Mariannát mond-e. Az a kicsi pattanás a lényeg...

– Hát mi bajod van, kislányom?

Akkor már előrenyomultak a gézengúzok és Fülesbagoly is.

A doktor bácsi látta, hogy valami komolyabbról van szó.

– Hoppá, hoppá, a kislegény biztosan virtuskodott. Igaz-e?

– Valami olyasmi... doktor úr. Ez a három gyerek itt mind a tanítványom. Arról van szó, hogy őket keresem már mióta... de nem arról van szó. Egyszer a vár egyik kis bástyájában leesett a létráról.

– Csúnya létra. Megdádázzuk! – heherészett Kálmán doktor bácsi, és miközben mindenféle bugyutaságot mondott, mint a villám, olyan gyorsan vizsgálta Karcsit. Végigtapogatta és nézte a koponyáját, megnyomogatta a nyakát, aztán csak intett, hogy fektesse le Mákos tanár úr a díványra ökelmét, majd megpofozta kissé, kezét, lábát emelte, hajlította, és mindenféle kedves, mókás dolgokat mondott neki. – Na, kislegény, hogy ityeg a fityeg, hát aztán melyik az a létra, amelyikről nem lehet leesni? Hát olyan nincs is. Hehehe... Hányadik fokról esett le? – kérdezte hirtelen a tanár úrtól.

– A másodikról – felelte Mákos Ákos, és hátrasimította Karcsi homlokából a haját.

– Jó tanuló ez a kislegény? – kérdezte a doktor bácsi. – Mert én csak jó tanulókat kezelek.

Most már mindannyian elnevezték magukat. Látták, hogy a derék bácsi elemében van, hogy Karcsinak most már semmi baja sem eshet, mert ez a doktor bácsi olyan bácsi, aki a gyerekek

barátja.

Kálmán bácsi még felhúzta Karcsi szemhéját, megfogta a pulzusát, aztán váratlanul rávert a fenekére.

– Majd adok én neked létrára mászni, szaros kölkök, hehehe! – nevetett, és félhangon odaszólt a tanár úrnak:

– Semmi baj. Agyrázkódás nincs, nyílt seb a koponyán nincs. Az ájuláshoz egy kicsit a meleg is hozzájárult. Megvárjuk, amíg magához tér.

Ekkor néztek csak körül. Régi bútorokkal berendezett, nagy lakásban találták magukat. Az ablak mellett széles levelű filodendron zöldellt, mellette hatalmas könyvszekrény állt. A szekrényben vastag, régi könyvek s nemcsak orvosiak. Mert Berci fölfedezte a *Révai nagy lexikont* is, Tercsi pedig szótlanul rámutatott a *Képes világtörténetre* meg a *Magyar művelődéstörténetre* is.

A könyvek mellett fehér orvosi szekrény állt, benne műszerek, nikkelezett szerszámok (csipeszek, kanalak, injekciós tűket tartó dobozok) és persze gyógyszeres dobozok is szép sorjában. Ilyen „cillin”, olyan „cillin”, aztán meg tetrán, és így tovább.

A másik ablak fényében állt a bácsi hatalmas, csavart lábú íróasztala. Egyik végében ágaskodó bronzlovat tartott féken egy bronzember. De ez csak amolyan hamutartó volt, hamu helyett azonban mindenféle ceruzák és tollak heverték az ágaskodó paripa alatt.

Az asztal másik sarkán egy igazi emberkoponya meresztette a világba félelmetesen fekete szemüregét. Alsó állkapcsa nem lévén, a felső fogaival támaszkodott az üveglapra. Úgy festett bizony, minthogyha az üveglapot harapdálná feneketlen dühében.

Tercsi úgy félt ettől a koponyától, hogy félrefordította a fejét.

Közben a doktor bácsi vizes szivaccsal törülgette Karcsi arcát, és kijelentette, hogy bizony egy feketekávé olykor a gyerekeknek sem tesz rosszat, föltéve, hogy előzőleg elájulnak.

– Zsuzsikám, tudod még, hol a konyha? Menj ki, éppen most főztem volna egy feketét. Ha kifolyott már, húzd ki a dugót a falból, és hozd be, kislányom...

Sejtitek ugye, hogy Zsuzsikám nem volt más, mint az iménti Marianna, vagyis Csuppa Ildikó, akinek persze fogalma sem volt, hol van a konyha, mert utoljára tízéves korában járt itt, és akkor nem volt se holt, se eleven a félelemtől.

De hát ebből is látszik, ki a felnőtt, és ki nem az. Ildikó mosolyogva fölkel a helyéről, és kilépve a szobából, némi tétovázás után rátalált a konyhára, ahol csakugyan kifőtt már a villanyfőzőben a kávé.

Tercsi úgy érezte, segítenie kell. Ildikóval tartott, és együtt keresték meg a konyhában a kis csészéket meg a tálcát és a cukrot, a kiskanalakat. A doki bácsi egyedül élhetett, de igazán nagy rendet tartott. Kár, hogy közben nem beszélgettek. Az a nagylány (néni?) olyan szótlan volt, mint aki a saját temetésére készül. Amikor Tercsi széttöltögette volna a feketekávét, csak intett: nem, nem, arra majd odabent kerül sor.

Ahogy visszatértek a nagy szobába, Tercsi azt látta, hogy a tanár úr tágra nyílt szemmel hebeg és habog, és folyton azt ismétlgeti, hogy „de hát fiacskám... ez képtelenség...”

– Mi történt? – kérdezte sűgva Bercitől.

Berci az orrát csavargatta izgalomban, és a vállát vonogatta.

– Karesz az imént olyasmiket hablatyolt: tessék anyukát békén hagyni. Nem kell másik apuka... Tercsit előntötte a víz.

Előbb-utóbb bizony ki kell majd rukkolni az igazsággal – hogy miért is történt, ami történt.

Mindketten Fülesbagolyra meresztették a szemüket. Azazhogy nemcsak ketten voltak. Mert a tanár urat szemlélgette a doktor bácsi is.

Amilyen kedves doktor bácsi volt, most hirtelen fölött egy régimódi szemüveget, de csak azért, hogy fölötte kinézhesen.

Dicséretére legyen mondva, nem kérdezett semmit.

Az a nagylány letette az asztalra a tálcát, és körülnézett.

– Kinek tölthetek? – kérdezte síri hangon.

Csak a doki bácsi felelt:

– Akár mindenkinek, Eszterkém. Látom, akadt egy kis segítőd. Az ám, hogy is hívnak, kicsikém?

– Tercsinek – fült el Tercsi hangja, mert csak akkor döbbsent rá, hogy bemutatkozásnál iszonyú nevetlenség a becenevünket mondani csupán. – Izé... Szekeres Terézia a nevem, tetszik tudni.

– Szép név – bólintott a doki bácsi, és szúrós szemmel vizsgálta Tercsit. – Egyél sok gyümölcsöt és sok főzeléket, kislányom. De nem ám amolyan liszttel habart szörnyűséget... Inkább salátát! Érted? Mondd meg anyunak, hogy ha a zöldborsót olajban megfuttatja, rá egy kis vegetát... a sült krumpli mellé nagyszerű étel. És a sárgarépa, petrezselyemgyökér ha megfőzik, és kicsit megsózva elmajszolják, felséges és egészséges. Na, hát ősszel pedig, ha kezdődik a suli, kérd meg anyut, hogy vegyen a patikában Polivitaplexet. Nem húzom le a szemed alját, mert így is látom, hogy kicsit vérszegény vagy.

A doki bácsi hosszú prédikációja olyan jólesett Tercsinek, hogy szóhoz se jutott. Annál inkább jólesett, mert legalább nem kellett szegény tanár úr magából kikelt ábrázatára figyelnie. Ámbár... meglehet, hogy a doki bácsi éppen azért beszélt annyit, hogy ne figyeljenek a tanár úrra.

– De hát fiacskám... ez képtelenség...!

– Kinek tölthetem a feketekávét?

– Mindenkinek, Magdikám – heherészett a doktor bácsi. – Nagy adagot főztem, a gyerekeknek is jut. Nem kell sok nekik, csak egy kortyintás... én már csak ilyen doki bácsi vagyok. A gyerekek is feketekávét isznak nálam.

Ha a doktor bácsi kedélyeskedett is, Tercsi és Berci azért nem vesztette el a fejét. Udvariasan fölemelték a kezüket, hogy nem, nem, köszönik szépen...

Ekkor pedig mi történt?

Az a kedves doktor bácsi, aki a gyerekek barátja, és sokat viccel, hirtelen lekapta a szemüvegét az orráról (amúgy se azon nézett keresztül), és így fordult Mákos tanár úrhoz:

– Na, tanár úr, ha minden tanítványa ilyen, akkor gratulálok. Ez nálam az első teszt. Aki nem ugrik be, eminens! Ettől függetlenül megihatjátok. Nem sokat, csak fél csészével.

És szeretettel megsimogatta Berci fejét, mert az volt legközelebb hozzá.

(Úgy tapogatta a koponyámat, mintha vizsgálna. Talán hülyének nézett? – magyarázta később Berci.)

Csakhogy abban a hűvös, öreg bútorokkal berendezett, szép szobában mégsem volt igazán derűs a hangulat. Mert a díványon hirtelen megfordult Karcsi, és azt motyogta:

– Ne tessék elvenni anyut. Nem kell másik apuka... Fatime... kávé... Tercsime...

– Mit beszélsz? – nyikkant fel Tercsi, és aggódva hajolt Karcsihoz. S abban a minutában felpattant Karcsi szemhéja.

– Marhaság – szólt, vagy inkább csak makogott mély hangon, azzal visszazuhant előbbi kábulatába.

– Hurrá! – visított fel örömmel Tercsi, és buzgón magyarázni kezdte, miszerint Karcsinál a legnagyobb egészség jele, ha valamire azt mondja: marhaság.

Kálmán doktor bácsi újból végigvizsgálta Karcsit. A szemhéját felhúzta (a fiú pislogni kezdett,

és pofákat vágott), az arcát, nyakát, mellét meg a tarkóját nedves szivaccsal törülgette, gyengéden pofozgatta, közben odaszólt Mákos tanár úrnak:

– Egy kis napszúrás, egy kis fejreesés ezeknek a kislegényeknek meg se kottyán. Szerencsére nem hány a gyerek... nincs nagy baj.

Egy pillanatra nagy csend támadt. Mindenki várakozó tekintettel nézett körül. Azt tartja a szólásmondás, „angyal repül át a szobán” ilyenkor, csakhogy ott nem röpdösött semmiféle angyal. Két kis angyal üldögélt csak, az egyiket Tercsinek hívták, a másikat pedig Csuppa Ildikónak, ámbár ezt még csak mi tudjuk róla, és persze a tanár úr.

Az a nagy szemüvegű angyal akkor finoman felkelt a székéről, és alig hallhatóan megköszönte a kávé egy fejbiccentés kíséretében. Talán már kisuhant volna, ha Mákos tanár úr meg nem ragadja a kezét.

– Drága Ildikó, most nem szabad elmenned! És soha többé...

Újabb csend támadt, talán feszültebb is, mint az imént. Az öreg doki bácsi pedig levette a szemüvegét, a szárát összehajtotta, úgy tette az asztalra.

– Kedves tanár úr, a kislegénynek semmi baja. De jó, hogyha pihen még egy kicsit. Ám úgy látom, egyéb problémák is vannak.

Szürke szemét kimeresztette, és egyenként az arcukba nézett. Ez a könnyzacskós szem mintha három karikából állna, ez léleklátó, bölcs szem volt.

– Sajnos, a lélektanhoz nem értek, mivelhogy csupán gyermekekkel foglalkoztam egész életemben. De hogyha... izé – a doki bácsi zavartan krárogott –, ha telefonálni akar... hm... parancsoljon.

Mákos Ákos tanár úr felkelt a székéből, de nem eresztette el a szép lány kezét. Odalépett a doktor bácsi íróasztalához, és nagyon komoly hangon így kezdte:

– Kedves doktor úr, köszönöm a segítségét és a kedves vendéglátást is. Igaza van: más probléma is akad itt. Még hozzá nagyon komoly. Először is arra kérem, ne engedje távozni a menyasszonyomat. Szegény nagyon megijedt, és félreértett valamit...

Tercsi is, Berci is úgy nézett egymásra, mint a szélütöttek. Micsoda, micsodaaaa? Menyasszony? Ez a lány a tanár úr menyasszonya?... És akkor miért teszi a szépet Karcsi anyukájának? Hohó, kérem! Hohó!

A bácsi rámosolygott a menyasszonyra.

– Ülj le, Sárka – mondta. – Nem lesz semmi baj.

Fülesbagoly a két gyerekhez fordult.

(Majd frászt kaptam ijedtemben – mesélte később Berci. – Felállt a hátamon a szőr – mesélte később Berci.)

– Kislányom, kisfiam – kezdte Mákos tanár úr, és a hangja nagyon szomorúan zengett. – Ismertek már engem. Tudjátok, nem vagyok szigorú ember. De most megparancsolom: magyarázzátok meg ezt az egészet! Hogy az osztály nagyobbik része lemarad, hogy Karcsi édesanyja is lemarad... hogy egész úton olyan furcsán viselkedtetek, és végül... ez a virágcsokor. Ki mondta nektek, hogy bárkinek is odaadjátok azt a csokor virágot? És utána világgá futtok? Hova akartatok elfutni? Egyszóval magyarázatot kérek. Egy percet kaptok a hallgatásra...

Soha még ilyen komornak, soha még ilyen szigorúnak nem látták Mákos Ákos tanár urat. Az az örökké mosolygó jópofa kölyökképe mintha sose lett volna. Fél kezével levette a szemüvegét – de a másikkal nem eresztette el Ildikót.

– Remélem, tudjátok, hogy tragédia is lehetett volna a dologból. Amit Karcsi az imént motyogott, abból súlyos félreértésre gondolok. Így van?

Nem telt le az egy perc. Berci, az okos és komoly Berci, kezdte a magyarázatot. Nyeldeklések, köhintések közben ugyan, de mondta:

– Tanár úr, kérem, nagyon sajnáljuk. Lehet, hogy ostobán viselkedtünk, de Karcsi annyira el volt keseredve... és tetszik tudni, mi hárman nagyon jó barátok vagyunk, és sosem hagyjuk cserben a másikat. Egyszóval Karcsinak feltűnt, hogy az anyukája egy idő óta titokzatoskodik. És akkor Karcsi rájött, hogy a tanár úrral leveleznek. Vagyishogy... – Berci bizonytalan pillantást vetett a lányra, de aztán fölvetett fejvel folytatta: – Vagyis rájött, hogy a tanár úr udvarol az ő mamájának. A Bertalan néninek. Ettől nagyon elkeseredett. Láta, hogy folyvást érkeznek a levelek, de hát neki nincs kulcsa a postaládához, mert elvesztette, és a mamája sosem mondta meg, hogy kitől jönnek a levelek.

Mákos tanár úr és az a lány beszédes tekintettel, hosszan egymásra néztek. Mintha az a lány tudna erről a titkos levelezésről.

– Mi sosem szoktunk rosszalkodni. Most azonban Karcsi azt követelte, hogy bosszút kell állnunk. Mert Karesz elolvasott egy levelet. Nem ő nyitotta fel, hanem felnyílt, mert a borítékok fedele rosszul ragad... és abban a tanár úr azt írta a Bertalan néninek, hogy... mondhatom?

– Mondd csak! – bólintott a tanár úr. – Én kértelek rá.

– „Édes egyetlenem. Mg várom, hogy együtt legyünk Kőszegen.” És mert Bertalan néni ajánlkozott, hogy mint szülő kísérni fogja a csoportot, Karesz kétségbeesett. A többit már tetszik tudni. Vagyis... Amikor a tanár úr elment, hogy telefonáljon, Karesz a földhöz akarta vágni azt a virágcsokrot. Aztán megjött a busz és rajta a saját mamája. És mert a tanár úr bizonyára Bertalan néninek szánta azt a csokrot... Karcsi bosszúja az volt, hogy a tanár úr mamájának adta oda.

– Az édesanyámat is ti hívtátok?

– Nem – szabadkozott Tercsi. – Látásból ismerjük, de nem hívtuk. Megmondanánk.

A tanár úr finoman megcsókolta az eddig oly szorosan tartott kis kezét, és elengedte, mert tudta, hogy a kéz tulajdonosa most már nem fog elsökní. Akkor hosszasan törülgetve a szemüvegét, és amikor visszatette az orrára, megint a régi, kedves Fülesbagoly volt.

– Hiszek nektek, gyerekek. A bosszú majdnem sikerült, és majdnem rossz vége lett. Most pedig ismerjétek meg a menyasszonyomat: Csuppa Ildikó a neve. Bizonyos okok miatt közvetlenül nem levelezhattunk, ezért kértük meg közösen Karcsi anyukáját, közvetítse a leveleinket. Nagy titok nincs ebben, Bertalan néni talán nem ért rá, hogy elmesélje a fiának, vagy attól tartott, hogy kikotyognátok a dolgot. Mindegy. Sajnálom Karcsit. Tudjátok, nagyon tisztelem és becsülöm az anyukáját, de hát én a menyasszonyomat szeretem... Értitek, ugye!

– Jaj, de jó! – visított fel örömeiben Tercsi, mert úgy érezte, akkora kő esik le a szívéről, hogy mindjárt leszakad az emelet.

A doktor bácsi mindent értett, és kedvesen mosolygott a hosszú vallomásokat hallván. Hirtelen odafordult Karcsihoz, aki mozdulatlanul feküdt a díványon, és akit ő egész idő alatt szemmel tartott.

– Na, kislegény, ébresztő! Most már minden rendben van! Igaz-e? – és biztatóan megpaskolta a kezét, mivel már régen észrevette, hogy Karcsi ébren van, és mindent hall, csak nem meri mutatni.

Karcsi pedig felült. Kerek fején a haj mókásan összekócolódott, orra körül pedig mintha csak kialudtak volna a szeplők piros lámpácskái. Halkan és rekedten bár, de férfias bátorsággal így szólt:

– Tanár úr, kérem... bocsánatot kérek!

– Ó, nincs miért, fiacskám – udvariaskodott most már Fülesbagoly.

– De igenis van! Mert elrontottam egy szép találkozást.

Abban a régimódi, szép szobában csak nem akart véget érni a gézengúzok legújabb kalandjának nagy jelenete. Mert most Csuppa Ildikón volt a sor, hogy odalépjen a kisfiúhoz, és két oldalról megcsókolja.

– Életemben nem bögtem annyit, mint ma – szipogta őszintén, és úgy telesírta a képét, hogy Karcsi azt se tudta, mibe törülközzék.

– Minden jó, ha a vége jó – nevetgélt a doki bácsi. – Erre azonban mégis iszunk egyet. Pici lányom – fordult Tercsihez –, te már jártál a konyhában. Vezesd ki a pajtásodat, és a hűtőszekrényből hozzatok be két nagy üveg kólát. Pohár van itt is a vitrinben.

Közben felírta Karcsi nevét és lakáscímét és persze a tanár úrét is. Fülesbagoly pedig telefonált, nem máshová, mint Ildikó nagynénijéhez.

Hogy mit hallott a telefonban, nem mesélte el. Mindenesetre ismét lekapta a szemüvegét, ismét mérges képet vágott, de hozzá a fejét is ingatta.

A doktor bácsi még egyszer megvizsgálta Karcsit. Egyetlen horzsolást sem talált rajta. Akkor hát sok szerencsét, és kellemes kirándulást. Köszönjük; ugyan kérem; és mivel tartozunk; semmivel, semmivel; örülök, hogy megismerhettem, tanár úr... örülök, hogy nem felejtettél el, Sárrikám (ez persze Ildikó volt)... jónapot; csókolom; szervusztok, gyerekek!

És máris az utcán voltak.

A gézengúzok megkönnyebbülten, boldogan néztek egymásra.

Most már minden rendben van.

Pedig dehogy!

TIZENKETTEDIK FEJEZET

*amelyben öreg szőnyegek sorsáról hallunk – Kutatókülönítmények Kőszeg utcáin – Klassz voltál!
– Talán várhatnánk egy kicsit – A palacsintasütővel vágom fejbe – Úgy lesz, mama, ahogy akarod!*

– Drága Sutyikám, minden érthető. A kicsi fiad egyszerűen féltékeny – mondta Zsófi néni, Ildikó nagynénije Bertalan anyukának.

– Félttem ezt a gyereket, még valami baja történik.

– Ugyan már, ezek az anyai aggodalmak!

Az asztalon ott hevert egy levél. Rajta ezek a szavak: *Édes egyetlenem. Alig várom, hogy együtt legyünk Kőszegen...* és mellette egy gyűrött papiros, rajta gyors, ákombákom betűkkel: *Anyu, nem akarok másik apukát!*

Bizony, bizony, ha ezt a cédulát nem találja az asztalán Bertalan néni, talán nem rohan az osztály után. Ezer szerencse, hogy utánuk rohant, így legalább nem maradtak kísérő nélkül. Mármint Csülök, Csutka, Savanyú Dió, Tóbi és a többiek.

Azok most tétován álldogáltak a verandán. A hatalmas szegfűcsokor már egy jókora vázából szívta az életető vizet. Mi tagadás, a gyerekek is szívesen kortyoltak volna valamit.

Csuppa néni rohant, és hozta a hűtött málnaszörpöt és hozzá az ugyancsak hideg szóдавizet.

Csuda finom volt, legtöbbszörnek orrába ment a szóда, és ezen megint el lehetett heherészni. Savanyú Dió persze megjegyezte:

– Azt mondják, hogy a rostos gyümölcsle, amit a boltban adnak, nagyon egészséges.

– Dióka, állítsd le magad! – szólt rá Csülök, aki túlkoros, mivelhogy bukik, mert állítólag buta, pedig sokkal okosabb, mint a többiek. – Hidd el nekem, hogy minden bolti üdítő kőolajszármazék.

– Na ne... és a rostos gyümölcsle?

– Az is kőolajszármazék. Csak hát... öreg szőnyeget daráltak bele!

Zsófi néni csukladozva nevetett, roppantul tetszett neki, hogy ez a nagyfiú megvédte a házilag készített málnaszörp becsületét. Ihatott is belőle annyit, amennyit csak akart.

Bertalan néni közben elosztotta a gyerekeket. Fiúk az egyik szobába, lányok a másikba. Ágyak, gumimatracok, szivacsbetétek, tiszta lepedők, párnák – egyszóval teljes a komfort, pedig Csuppa Zsófi néni most csinálta először a vendéglátást, bevallhatjuk, azt is csak Ildikó kedvéért.

– Baj lesz abból a virágból, Bertalan néni. A tanár úr mamája megsértődik, hogy nem nála maradt. És milyen szigorú néni...

– Igen, igen. Csakhogy másról is szó van.

Bertalan anyuka akkor már igazán nem bírt az aggodalmával, tízszer is kiment a konyhába Zsófi nénihez, és nagyon susmutoltak.

– Nem merem elengedni őket.

– Ugyan már, pesti gyerek nem téved el.

– És a másik három? Köztük a saját fiacskám. És ha ezek is elvesznek? Az én felelősségem...

– De hát Kőszeg kicsi város. Ha egyet kiáltasz, a túlsó végére is elhallatszik.

Bertalan néni végül is előállt a tervével:

– Gyerekek! Nem tudom, hová tűnhetett a tanár úr meg azok a gézengúzok. A virágot is át kellene vinnünk Nóri néninek. Hát most Zsófi néni ad nektek két térképet. Próbáljatok körbefutni itt a környéken. Hátha itt kódorognak azok a gézengúzok, csak nem találják a Csengettyű utcát.

Ha pedig a tanár úrral találkoztok, neki segítetek, ahogy ő kéri. Elég nagyok vagytok, nem fogtok elveszni, ugye?

Micsoda kérdés! Csülök nem tudta abbahagyni a röhögést. Aztán gyorsan két csoportra oszlottak. Az egyiket Csülök vezette, a másikat pedig Póznaklári. Ő vitte a virágot is, mert hogy elszaladnak oda is, ahol Mákos néni megszáll.

Előbb azonban letették a főesküt, hogy 1. vigyáznak magukra; 2. nem bámészkodnak; 3. nem szakadnak el egymástól; 4. mielőtt a járdáról lelépnek, körülnéznek, nem rohannak a kocsik elé, mint a vak ló; 5. Mákos nénival tisztelettel beszélnek.

– Kinekbeszélek néni.

– Csülök, ha így beszélsz, itthon maradsz!

– Tessék nyugodt lenni, minden rendben lesz.

Három-három gyerek alkotta a két csapatot. A többiek otthon maradtak. Tartaléknak. Hátha azokat is meneszteni kell... ki tudja, mi történhet még.

Az egyik csoport jobbra futott, a másik balra. Alig tűntek el az utca végén, máris buzgó kiabálásba fogtak:

– Tercsiii! Karcsiii! Berciii! Ta-anáár úr!

Alig tűntek el az utca végén, a lakásban megszólalt a telefon. A vonal túlsó végén Mákos tanár úr kissé megkínzott, ám mégis bizakodó hangja zengett. Ám alig mondta el, amit akart, Bertalan néni a szívéhez kapott, és reszketve adta tovább a kagylót Csuppa néninek.

– Agyrázkódást kapott a gyerek. Talán a csontja is eltört... csak nem akarja megmondani. Érzem a hangján, hogy nem akarja megmondani.

– Sutyi, te megbuggyantál! Hát a tanár úr most mondja, hogy máris indulnak. Gyalog. A fiad a saját lábán jön...

– Hiszem, ha látom... – suttogta Bertalan anyuka, mert talán okosabb a rosszra felkészülni.

Azon a délutánon Kőszeg utcáin csapzott hajú fiúk és lányok rohantak, és folyvást ordították:

– Tanááár úr! Tanár úr!

– Kérek egyet! – szölt rájuk egy vidám képű fiatalember.

– Tessék?

– Megjelent?

– Ki jelent meg?

– Hát a *Tanár úr*. Ez valami új lap! Minden új lapot megveszek, de csak az első számot.

Ah... futottak tovább. És kérdezték is, nem láttak-e három gyereket meg egy tanárt.

Kőszeg teli volt gyerekekkel, no meg tanárral, de senki sem látott éppen három gyereket meg egy tanárt. Az ilyen összeállításból, úgy látszik, hiány van.

– Mennyiért adod, kislányom?

– Mi tetszik, néni kérem?

– Hát a virágot.

– Nem eladó.

– Nem-e? Hát azt hittem, a rendőr elől szaladtok.

– Rendőr! Még jó is volna, ha látnánk egyet, legalább segítene.

– Mert engedély nélkül nem szabad ám árusítani.

– Tudjuk, néni.

– Akkor miért szaladtok a rendőr elől? Gyanúsak vagytok ti nekem. Loptátok azt a csokrot? Szerencse, hogy Póznaklárinak olyan hosszú lába volt. Szerencse, hogy a többiek is szapora

léptűek voltak – úgy elsöpörtek a sanda néni közeléből, mintha sose lettek volna ott.

Folyt tovább az ordítózás.

– Tehercsihihihi! Behercihihihi! Kaharcsihihihi!

– Mit röhögsz, mit röhögsz?

– Csak. Hülyén festhetünk, ahogy itt ordítózunk.

Póznakláriék többször is megnézték a térképet, nem akartak eltévedni. Rohantak a nagy csokorral, ami igazán nem könnyű multság.

Bezzeg Csülök és csapata úgy száguldott, ahogy csak akart. Ők kevesebbet kiabáltak, annál többet kérdezősködtek, és bekukkantottak a kapuk alá is.

– Na, most rajtakaptalak, бүдös kölke! – gurult ki az egyik házból egy kövér, mérges ember. – Ti nyomogatjátok folyton a csengőt?! Na de várjatok csak, kiporolom a feneketeket!

Dehogy várták, dehogy várták. Futottak tovább.

Megálltak a sarkon, ahol a Várkör útnak is vége. Ott folytatták az ordibálást.

– Tercsi! Tercsi!

– Pszt! Fogjátok be a szátokat, felébred anyu!

Egy emeleti ablakból gombszemű, malacképű kislány vigyorgott rájuk.

– Nem ismerlek titeket. Honnan tudjátok a nevem?

– Nem téged keresünk, hanem Tercsit – magyarázta Tóbi, és a kislány rögtön rácsapott:

– Ugye, te rossz tanuló vagy?

Tóbi elámult, és némán rábólintott.

– Honnan tudod?

– Mert bután magyarázol. Nem az a fontos, hogy tudjuk a leckét, hanem hogy érthetően mondjuk el.

– Hát erre a marhaságra ki tanított téged? – kérdezte Csülök.

– Magam találtam ki. De van benne igazság.

Na jó, hagyták ezt a malac-Tercsit, keresték az igazit. Nem találták, hogy is találták volna, amikor Tercsi talán éppen azokban a percekben töltögette a hideg kólát a poharakba a doktor bácsi lakásán.

Megkerülték az egész óvárost, és már azon voltak, hogy visszatérnek a „bázisra”, ahogy Csülök emlegette a szállásukat, amikor váratlanul megtorpantak, és mozdulni se tudtak, mintha bizony sóbálvánnyá dermedtek volna.

Az utca végén, egy cukrászda teraszának sarkán feltűnt – Mákos néni.

Jött.

Dehogy jött. Vonult.

Dehogy vonult – masírozott.

Katonák körében díszlépésnek is beillett volna.

Cipője alatt csak úgy csattogott az átforrósodott aszfalt. És mert a forró aszfalt meglágyul – amerre Mákos néni vonult, meglátszott a sarka nyoma.

Telnek-múlnak majd az évtizedek, és a késő unokák is látni fogják, merre vonult özvegy Mákosné, hogy kimentse a fiát egy csalárd néember markából.

– Képes, és feleségül veszi! Képes, és feleségül veszi! A nagyszerű lányok pedig magányosan senyvednek. Istenkém... méheket tenyész! És főszakács lehetne... Az ilyen talpraesett, komoly lányok kellene az én bugyuta fiam mellé!

Mákos néni a távolból észrevette a nagy Plébánia-templom tornyát. A templom tornyáról eszébe jutott Szent Antal. Most aztán elhalmozta szemrehányásokkal:

– Hányszor imádkoztam, hogy jóra való menyem legyen! De hát már rád sem lehet számítani... Mindent magamnak kell megoldanom.

Elhatározta, hogy nem megy be a templomba – pedig annyira tele volt aggodással, hogy nagyon-nagyon kívánta a templom csendjét.

– Majd én rendet teremtek... csak adjon hozzá erőt az Isten!

Nem vette észre az utca végében a három gyereket. Azok pedig felocsúdván ijedtségükből, gyorsan – futottak egy kapu alá.

– Örület. Kész örület! – hebegte Csülök.

– Hozzánk jön a virágért... a virág pedig nincs ott. Le fogja harapni a Bertalan néni fejét!

– Láttátok, milyen dühös! – Csülök igazán megrémült Mákos néni látásán, és nem is gondolt arra, hogy Kinekbeszélek néninek nevezze.

– A franc... a franc... Nem kellett volna azzal a virággal semmit se csinálni.

– Fussunk Póznáék után!

Elő a térképpel! Forgatták erre és arra, de hát a térképolvasás nem könnyű munka, gyakorlat is kell hozzá. Tóbi ugyan azt állította, hogy már egészen kicsi korában gyakorlott térképolvasó volt, mert a szüleit mindig elkísérte nyaranta a nagy autóstúrákra, és olyankor ő kezelte a térképet – most azonban a nagy izgalomtól meg a remegéstől még a Csengettyű utcát is csak nehezen találta meg.

– Mit akarsz a Csengettyű utcával, te viziló?

– Hát nem azt keressük?

– Te lelki szegény! Hát ott lakunk. Ott van a szállásunk. Onnan jöttünk. Mondd, Tóbi, tudod te egyáltalán, hogy mi most Kőszegen járunk?

– Na, hagyj békében, jó?

Forgatták megint a térképet. Mákos néni pedig az utca túlsó oldalán szépecskén elmasírozott előttük.

– Valahol a Temető utcából kell letérni.

– Frászt. A néni innen jött, a Temető utca pedig itt van, képtelenség, hogy ne minket keresne.

– Minket keres?

– Nem téged, te lüke. Hanem a Bertalan Karcsi anyukáját.

– Hogy leharapja a fejét.

– Ahogy mondd.

Elhült a vérük. Szinte látták, ahogy Mákos mama leharapja Karcsi anyujának a fejét. Talán még a csontot is ropogtatja hozzá... Jajj!

– Fussunk vissza! Oltári nagy hülyék vagyunk. Fussunk vissza!

– Hova vissza?

– A Csengettyű utcába.

– Az előbb azt mondtad, ne oda fussunk. És hogy hülye vagyok.

– Most mégis visszafutunk, Tóbi! A másikban igazad van.

– Miben?

– Találd ki...

Rohantak. És ahogy elrohantak – egyenesen belefutottak a Póznakláriék különítményébe. A csokor virág már nem volt náluk.

– Állj, megállj! – ordította rekedten Csülök. – Hol a virág?

– Áadtuk.

– Kinek?

- A Mákos néni barátnőjének.
- Biztos?
- Szekcső néninek hívják, és nagyon kedves néni.
- Tragédia...
- Hogyhogy?
- Mákos nénit láttuk. Megy a virágért.
- És leharapja a Karcsi anyujának a fejét – hebegte Tóbi.

Most már hatan voltak. Sarkon fordultak, és rohantak vissza Szekcső néni házához. Ott egy autó állt a kapu előtt, odabent a házban pedig éppen nagy magyarázkodás folyt.

– Egyszerre csak elrohant. „Majd én rendet teremtek”, kiáltotta, és elrohant. De hát mindig ilyen volt – újságolta a délután történeteket Szekcső néni. Nem másnak, mint a leánya férjének, vagyis az ő vejének.

Sándor bácsi magas, nyugodt férfi volt. Úgy pislogott, mintha folyton álomból ébredne.

- Semmi baj, mamuska... – mondta –, túléljük.
- De hát nem érted, fiam? Megy, és leharapja annak a szegény asszonynak a fejét.
- Ugyan, mamuska. Nincs akkora szája.
- Hogy Nórinak? Mármint neki... Haha, nevetnem kell! Akkora szája van, hogy két fej is belefér. Sanyikám, vacsorázni később is ráérünk.

Szekcső néni Mákos néni után kívánt menni. Akkor futottak be a gyerekek, élükön Póznaklárival.

– Néni, néni – visítottak, mint akiket a frász tör –, tessék visszaadni a virágot! Mert a tanár úr mamája most megy mihozzánk. A virágért megy! És ha nem találja ott... jaj, leharapja a Karcsi mamájának a fejét!

Szekcső néni rájuk bámult. Aztán a vejére.

– Ugye, megmondtam, Sanyikám. Leharapja.

Egy személyautó, ha nagy is, legfeljebb ötszemélyes. Ebből kettő: Szekcső néni meg a veje, Jutka nem tartott velük, maradt tehát három hely a gyerekeknek. Rövid üvöltözés és irigykedés után Póznaklári, Csülök és egy másik lány foglalta el a süppedős üléseket. A többiek gyalog rohannak majd haza. Velük a térkép. Eltévedni nem lehet.

Az autó megindult.

A motor halkán duruzsolt. Úgy látszott, Szekcső néni veje igazán nem izgatja magát Mákos néni dolgában. Igencsak lassan hajtott.

- Mamuska... nem kellene ám beleavatkozni.
- Jaj, fiam, nem ismered te még ezt az asszonyt! Már kisgyerek korában is ilyen volt...
- Hány napig lesz nálunk?
- Nem tudom.
- Nagyon örülök.
- Sanyikám, ne mókázz! A gyerekek fulladoznak a röhögéstől.
- Mi úgy nevezzük, hogy Kinekbeszélek néni. A Tóbi nevezte el így. Jó, nem?

Sándor, aki maga is fiatal ember volt, és még nem felejtette el azt az időt, amikor gyerekfejjel is komoly kérdésekre válaszolhatott, egyszerre csak hátrafordult.

- Na, gyerekek, a ti tanár bácsitok igazán udvarol annak az anyukának?
- Na, most hallottak erről először. Csak ámultak és bámultak.
- Kicsoda, kinek?

– Mert úgy hallottam ám, hogy Bertalan néninek teszi a szépet a ti tanár bácsitok. Nem szégyen, nem bűn, mindenki azt szeret, akit akar. Igaz? Az ám, csak hogy igaz-e? Mert hogy ez a Mákos néni azért gorombult úgy be. Ti pedig okos és értelmes gyerekek vagytok. Hát akkor feleljetek, így van-e vagy sem. Mert ha így van, én visszafordulok! Igen, mamuska, visszamegyünk, mert senkinek semmi köze ahhoz, hogy ki kit szeret. A mamuska sem szólt bele abba, hogy én Jutkát feleségül vettem... akkor ez a Mákos néni se szóljon bele abba, hogy a fia kit szeret!

Póznaklári csuklani sem tudott, a másik lány egyszerűen megkukult, egyedül bizony Csülök volt az, aki felnőttfejjel volt képes hozzászólni a dologhoz.

Igaz, hogy különben olyan buta, hogy folyton megbukik.

– A bácsinak igaza van. Mármost, ahogy mi tudjuk, ez egyszerűen képtelenség... Hogy Fülesbagoly? Izé, a tanár úr? És a Karcsi mamája? Hát ha ez igaz, Karcsi egyszerűen szétverné a fejét a tanár úrnak, már bocsánatot kérek. Nincs még egy gyerek, aki annyira szerette volna az apukáját, mint ő. És csak nem is régen halt meg... mármint az apuja. Tetszik érteni.

Sándor fékezett. Az autó lassan megállt. Olyan nagy csönd lett a kocsiban, mint amikor „angyal repül át a szobán” (hiszen ezzel az angyallal volt már dolgunk).

Sándor lassan bólogatott. Az anyósa pedig (Szekcső néni) riadt várakozással tekintett rá.

– Hát akkor valami félreértés lesz a dologban. Márpedig ahol félreértés van... ott akár emberhalál is eshet.

Még világos volt. Nagyon világos. De a nap már eltűnt az Alpok nyúlványai mögött.

Felbúgott a motor. Sándor beletaposott a gázba.

Ezt a menetet sem hitte volna senki. Ahogy Mákos tanár úr (Fülesbagoly) elindult a gyerekek szállása felé. Amely pedig nem más, mint Ildikó nénijének a háza.

El van ez találva. Hej, micsoda agyafúrtság kellett hozzá.

Mégis mennyire hajszálon függött minden.

Nézzétek hát a menetet, és ne sírjatok már megint – mert a boldogság menete az.

Elöl ment Mákos tanár úr és Csuppa Ildikó.

Kettőjük között – mert kézen fogták – ott menetelt Bertalan Karcsi. Nemcsak azért fogták közre, hogy hátha megint elájul, hanem szeretetből is. Olyan volt ez, mintha egymás kezét fognák. Ildikó olyan boldogan mosolygott, hogy szinte a szájába ért a szemüvege széle.

Mákos Ákos pedig – Istenem! Ő ezekben az órákban éveket öregedett. Egyébként javára vált.

Úgy vonult ott a történelmi levegőt árasztó kőszegi utcákon, hogy ég és föld összedőlhet, sőt mi több, mama is megjelenhet, ő ezt a lányt akkor is feleségül veszi.

Pedig higgyétek el, azon az egy-két szón kívül, azon a kétségbeesett kézmegragadáson kívül még alig beszéltek egymással. Meg sem csókolták még egymást, pedig a szerelmesekhez úgy illik.

De hát megérik azt az emberek, ha egymásnak vannak szánva.

Karcsi fején keresztül néha egymásra pillantottak.

És mosolygott az arcuk, mosolygott a szívük.

Berci és Tercsi pedig utánuk lépegettek.

Tercsi lehajtotta a fejét, és így folyton a homlokába hullott a haja. Volt mit hátrasimítania. Az a vágott szeme, az a keskeny mosolya olyan volt, mint megannyi kedves üzenet.

Mit üzent, kinek?

Meg kell azt mondani.

– Te... olyan klassz voltál, ahogy elmondtad az egészet.

– Áh... ugyan... – álságoskodott Berci, pedig ő is nagyon jól tudta, hogy milyen klassz volt.
– Most mi lesz?
Hosszú hallgatás tört rájuk, akár a félsz. És nagy sokára Berci szólalt meg:
– Te...
– Ühüm.
– Apu múltkor azt mondta, hogy a nők mindig azzal rontják el a dolgot, hogy megkérdezik: most mi lesz? De istókzicsi, nem értem, hogy mit jelent ez. És hogy miféle dolgot rontanak el.
Lépegettek a tanár úr meg Csuppa Ildikó nyomában. Tercsi közben háromszor is hátravetette homlokából a haját. Nagysokára kijelentette:
– Én értem.
– És?
– Nem mondom meg.
Mosolygott, felhúzta a vállát, és pisze kis orra úgy mozgott, akár a nyusziké.
Elértek a Csengettyű utca sarkára.
Ahogy Mákos tanár úr előretekintett, nem mást látott, mint a saját édesanyját, ahogy bevonul Csuppa Zsófi néni házába.
Köhintett egyet.
– Ejnye – mondta –, de kifulladtunk. Talán várhatnánk egy kicsit.
Csuppa Ildikóra pillantott. Az meg őrá. Találkozott a tekintetük.
– Ákos... – susogta gyengéden a lány.
– Édesem.
– Azt mondtad...
– Tudom, tudom!
– Hogy ég és föld összedőlhet!
– Dőljön, kedves. Dőljön, drága!
– Ha már én olyan buta nyúl voltam... Azt hiszem, kisírtam magamat egy életre. Mostantól fogva nem akarok többé sírni.
– Rajtam ne múljék...
– Olyan boldog vagyok, édesem! Kimondhatatlanul boldog vagyok. És nagyon szeretem ezeket a kedves kis gézengúzokat is. Nélkülük talán sosem tudtuk volna ennyire megtalálni egymást...
(Karcsi később így nyilatkozott: úgy szorították a kezemet, mintha egymás kezét fognák. Azt hiszem, szerették volna megcsókolni egymást, de nem vitte rá őket a jólneveltség. Az az Ildikó egyszer úgy megcsavarta a kisujjamat, hogy azt hittem, felordítok.)
– Akkor hát: Előre!
– Lesz, ami lesz!
– Bízhatok-e benned?
– Csak ha mellettem vagy!
– Ezt mondom én is!
Igaz is. Akik ennyire szeretik és ennyire akarják egymást, azoknak nincs szükségük a bizonygatásra.
A kis csapat tehát megindult Csuppa Zsófi néni háza felé.
Kézen fogva vezették Karcsit, mintha bizony vezetni kéne.
(Úgy éreztem, inkább belém kapaszkodnak – nyilatkozta később Karcsi.)
Az utca végében felgyújtott reflektorokkal fordult be egy autó – pedig még nem is alkonyodott.
Most hát minden összejön...

MÁKOS NÉNI (*beront a kertkapun*): Mária! Mária!
CSUPPA NÉNI: Isten hozta. Kihez van szerencsém?
MÁKOS NÉNI: Mária, Mária? Kinek beszélek?
CSUPPA NÉNI: Hé, asszonyság? Kérdeztem valamit!
MÁKOS NÉNI: Mária!
CSUPPA NÉNI: Micsoda disznóság így betörni valahová! Se köszönés, se semmi! Kicsoda maga? Ilyen vénasszony tudhatna már tisztességet!

Egy pillanatnyi csönd támadt. A két asszony bőszerűen meredt egymásra... ám Csuppa néni abban a percben meglátta, hogy ennek a harcias idős hölgynek az arcán – könnyek csorognak.

Mákos néni sírt. Talán először azóta, hogy szeretett férje meghalt.

Csuppa néninek nem volt kedvére soha a felfortyanás. Elárulhatjuk, mindig is erőltette magát, ha veszekednie kellett, csak hogy megállja a helyét. A mérge most is azonmód lecsillapult, mihelyt azokat a könnyeket meglátta. Hiszen aki kétségbe van esve, nem nyájaskodik... aki sír, nem kell köszönnie sem... Aki sír – segítséget kér.

CSUPPA NÉNI: Jól van, jól van. Jöjjön hát beljebb. Mindjárt szólok Máriának.

MÁKOS NÉNI: Az én drága Ákosom! Jaj, Szűzanyám, most segíts!

CSUPPA NÉNI: Szólok neki. A gyerekekkel van a hátsó szobában. Rendezkednek.

MÁKOS NÉNI: Az az asszony, az az asszony...

CSUPPA NÉNI: Megyek már...

MÁKOS NÉNI: Elcsábította a fiamat.

CSUPPA NÉNI: Tudok róla...

MÁKOS NÉNI: Tud róla? És hagyta? Jaj, jaj, hogy mindenki összeesküdött a fiam ellen, az én egyetlen, drága fiam ellen!

CSUPPA NÉNI (*mosolyog*): Tessék leülni már! Miért nem ezzel kezdte? Biz' isten már azon voltam, hogy a palacsintasütővel vágom fejbe.

MÁKOS NÉNI (*szúrás szemmel*): Engem ugyan nem. Engem megvéd a Szent Antal.

Ebben a pillanatban jelent meg a veranda ajtajában Bertalan anyuka. Mögötte egy-két gyerek.

– Nahát, Nórika! – csapta össze a kezét. – A virágért jöttél vissza, ugye? Most küldtem el a gyerekekkel. Képzeld, úgy aggódom. Most telefonált a tanár úr...

Erre a szóra Mákos néni ott a verandán királynői pózba meredt: kezét előrenyújtotta, mutatóujját kifeszítette, hozzá a fejét oldalra nézve fölvetette. Biz' isten úgy állt ott, mint ahogy a múlt század nagy színésznője, Jászai Mari állhatott a grófi magtárak rögtönzött színpadán.

– „Tanár úr?” – kérdezte mennydörögve. – Miért ez az álság?

– Mi-ság?

– Mondhatnád inkább, hogy Ákosom!

– Tessék?

– Hiszen elcsavartad a fejét...

– Nórikám...

– Ne Nórikázz, ne Nórikázz! Még te mersz Nórikázni? Egész úton figyeltelek, hol elpirultál, hol elsápadtál. De most már mindent tudok!!

Bertalan anyuka igyekezett elfojtani a mosolygását. Nem nagyon sikerült.

– Örülök neki, hogy mindent tudsz. Nyugodj meg. Fáradj beljebb!
– Egy tapodtat sem mozdulok innen, mert beszédem van veled!
– Ahogy kívánod, kedves Nóra. De hidd el, nincs okod az idegeskedésre. Ha végighallgatnál, hamarosan rájössz, úgy lesz majd jó, ahogy a fiad akarja!

MÁKOS NÉNI: Micsodaaa! Talán *ahogy én akarom!* Nem azért küszködtem, harcoltam, nem azért neveltem fel a fiamat, hogy... Hát nem félsz tőlem? Biz' isten, kedvem volna leharapni a fejedet, te... te...!

SZEKCSŐ NÉNI (*kiugrik a kocsiból, és beront a kapun*): Dió, Dió, állítsd le magad! Biz' isten megmondlak! Hogy beszélsz, te szerencsétlen?! Sándor, fogd le, fogd le... Ez egy örült vénasszony!

Sándor azonban nem hajlandó az erőszakra. Bevonulnak szépen valamennyien Csuppa néni házába, hogy teljes legyen a „szcéna” – vagyis a nagy jelenet. Sándor nagyot nevet, amolyan harsogókat, mert szép ember, szakállas és magabiztos. Előremegy, és mindenkinek bemutatkozik, és kezét csókol, és íme, nem veszi észre senki, hogy szépecskén Mákos néni meg Bertalan néni közé állt, és úgy nevet, mintha mi sem történe.

Naná, hogy nem történik semmi, ha ő nem akarja.

Csülök és Póznaklári meg csak tátják a szájukat. Az ő családjukban nincs ilyen veszekedés. És aki nincsen hozzászokva, nem tudja, hogy ilyenkor mit kell tenni.

Na mit?

Hát semmit.

Szépecskén félreáll az ember, és megvárja, amíg az indulatok lecsillapodnak.

MÁKOS NÉNI: Mária, Mária, egy öregasszony könyörög hozzád; mondj le a fiamról!

BERTALAN ANYUKA (*most már szélesen mosolyog*): Úgy lesz, ahogy kívánod, kedves Nóri.

MÁKOS NÉNI (most meg nem hiszi): Tessék?

BERTALAN ANYUKA: Megmondtam.

MÁKOS NÉNI (*összehúzza a szemét*): Vagyis nem szeretted soha! Ha szeretnéd, küzdenél érte.

BERTALAN ANYUKA: Nórikám, igazad van. Sosem szerettem. Mert ha szeretném, bizony küzdenék érte. Csakhogy említettem már, hogy nemrégén vesztettem el a férjemet, akit nagyon-nagyon szerettem. És amikor ezt mondtam, bizony igazat mondtam.

Nem is hinnétek, Csülök az, aki az egészséget legjobban élvezi. Leült a lépcső aljára, és egyszerre csak himbálja magát, a térdén ver valami ritmust, közben a szemét forgatja. Talán megvan az egészről a véleménye, de nem mondja, mivelhogy már nem annyira gyerek.

És íme, mit tesz Isten? Abban a percben fordulnak be a kertkapun régi barátaink, Tercsi, Karcsi, Berci. És Csuppa Ildikó meg Mákos Ákos tanár úr.

Mákos néni persze nem veszi észre őket, hiszen minden idegszálával Bertalan anyuka felé fordul. Nem tudja, mire vélje a nagy engedékenységet. (Ki tudja, talán már össze is házasodtak! Ez az asszony meg az ő szeretett fia...) És akármilyen harcos meg kardos néni ez a Mákos néni, azért csak kibukik belőle az őszinte elkeseredés...

MÁKOS NÉNI: Ha nem szereted, miért ragaszkodsz hozzá?

BERTALAN NÉNI: Sose mondtam, drága Nórika. Figyelj már rám! Hát ha nem tudnád, az én

kedves, kicsi fiacskám is azt hitte rólam, hogy a te fiaddal estünk nagy szerelembe... *(Ezt már hallja Karcsi, és elereszti Ildi és Mákos tanár úr kezét.)*

MÁKOS NÉNI *(mint aki nem képes felfogni az újabb fejleményeket)*: Ennek a fiúnak olyan asszony kell, aki jó háziasszony, aki erős, kitartó élettárs. Hát nem érted? Hallottam, hogy van ilyen itt. Istenem, hogy az én fiam milyen szerencsétlen! Veled találkozok, ahelyett, hogy veled találkozott volna. A fiam bejed szeretett... de én követelem, hogy mondj le róla! Azt akarom, hogy a fiam azt a másik lányt vegye feleségül... jaj, Istenem, miért kell, miért kell mindig nekem intézkednem?

Akár hiszitek, akár nem, ez a nagy jelenet így történt meg ott Kőszegen, egy kedves ház verandáján. Bertalan nénit körülvették a gyerekek, és az ő háta mögül úgy vigyorogtak Mákos Ákos (Fülesbagoly) tanár úrra, mint akik összevissza akarják puszilni, de menten.

BERTALAN NÉNI *(Mákos néni mögött már ott állt az ifjú pár: Ákos és Ildikó)*: Akarod?

MÁKOS NÉNI: Követelem!

BERTALAN NÉNI: Hogy azt a másik lányt...?

MÁKOS NÉNI: Mert ő hozzávaló! Azt hallottam, hogy kiváló háziasszony. Egy nagyszerű teremtés. Aki méhészkedik. És művelt, okos nő. Nagyszerű családanya lesz. A barátnőm mondta, Köcsög... izé... de hiszen itt vagy! Ó, te drága Köcsög, segíts! Meséld el, miféle lányról beszéltél nekem! Hát az való az én fiamhoz... Hogy is hívják?

CSUPPA NÉNI *(úgy mosolyog, hogy közben csuklik)*.

SZEKCSŐ NÉNI: Hát hogy is hívják? Ejnye...

MÁKOS NÉNI: Megvan! *Egészen Jolán*. Itt Kőszegen él, és szegénykét éppen most tréfálta meg egy ostoba himpellér... Talán a fiam? Tudom is én? Annál inkább én azt a lányt látatlanban is megszerettem. Mert aki magányosan is erős tud maradni, az az igazi élettárs! Az lesz az igazi feleség.

A gyerekek ekkor önkéntelenül is szapora tapsolásba kezdtek. Úgy tapsoltak, mintha színelőadáson volnának, pedig csak egy verandán álltak.

MÁKOS NÉNI: Egészen Jolán...

MÁKOS ÁKOS TANÁR ÚR *(előrelép)*: Nem „egészen”... de „csupa”... nem Jolán, hanem Ildikó. Csuppa Ildikó a neve, kedves mama.

MÁKOS NÉNI *(felkapja a fejét)*: Úgy van. És követelem, hogy őt vedd feleségül!

MÁKOS ÁKOS TANÁR ÚR *(széttárja a kezét, mert azért ő is érti a tréfát)*: Úgy lesz, mama, ahogy akarod.

És ezzel talán véget is érhetne ez a regény?

A gézengúzok ezúttal nem főszereplői, hanem „élesztői” voltak az eseményeknek. Bibliai szóval élve: kovászaik... Hogy mi az élesztő, és mi a kovász, ezt ma már csak az értelmező szótárak közlik. *(Nézzétek meg.)*

Mondanom sem kell, hogy a végén előbújt a tanár úr háta mögül Ildikó, és az izgalomtól remegő szájjal vallotta meg az igazságot: miszerint ő szereti a Mákos néni fiát, és nem más.

Mákos néni megkérdezte, igaz-e, hogy méheket tenyészt?

Ildikó megvallotta, hogy nemcsak méheket, hanem nyulakat is. Odahaza *(itt a közeli Bozsokon)*

- Micsoda?
- Hogy nem te...
- Mit beszélsz?
- Nem sajnálsz...?
- Mit?
- Hát... – Karcsi nem tudta kimondani, csak némán előremutatott. Mákos tanár úrra és Ildikóra.

De főképpen a tanár úrra.

Anyu nem válaszolt rögtön. Fura, messzi mosoly játszott a szája szögletében.

– Édes, okos, buta, kicsi nagyfiam... – sóhajtott végül, és olyan szorosan ölelte magához, hogy

Karcsi azt hitte, menten megfullad.

De hát ez olyan jó volt! Olyan nagyon jó!

ISBN 963 11 6712 7

ROBINSON

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Zrínyi Nyomda (91.1079/66-15), Budapest, 1991

Felelős vezető: Grasselly István vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Majtényi Zoltán

Műszaki vezető: Török Károlyné

Képszerkesztő: Kiss Tibor

Műszaki szerkesztő: Deák Ferencné

Terjedelem: 13 (A/5) ív. IF 6534